

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

CİNSEL MİTLERİN EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNE
YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA

Yüksek Lisans Tezi

MELİKE COŞKUN

İSTANBUL, 2020

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

CİNSEL MİTLERİN EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNE
YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA

Yüksek Lisans Tezi

MELİKE COŞKUN

Danışman: Prof. Dr. Cihad Demirli

Eş Danışman: Prof. Dr. Oya Özkardaş

İSTANBUL, 2020

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Aile Danışmanlığı Ve Eğitimi Yüksek Lisans programı öğrencisi MELİKE COŞKUN'un CİNSEL MİTLERİN EVLİLİK DOYUMUNA ETKİSİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA başlıklı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulu 19.08.2020 tarih ve 2020-512/14 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir..

	<u>UNVANI ADI SOYADI</u>	<u>ÜNİVERSİTE</u>
TEZ DANIŞMANI :	Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ	İstanbul Ticaret Üniversitesi
JÜRİ ÜYESİ :	Doç. Dr. Hanifi PARLAR	İstanbul Ticaret Üniversitesi
JÜRİ ÜYESİ :	Doç. Dr. Durmuş ÜMMET	Marmara Üniversitesi

(*) Yüksek lisans tez savunma jürileri en az biri kurum dışından olmak üzere danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda eş danışman jüri üyesi olamaz. Eş tez danışmanının jüri üyesi olması durumunda asıl jüri beş üyeden oluşur.

ETİK KURALLARINA UYGUNLUK YAZISI

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup Yükseköğretim Kurulu ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamiyle uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

10.08.2020

Melike Coşkun

TEŞEKKÜR

Tez çalışma sürecimin her aşamasında bilgisi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, desteğini her zaman hissettiren değerli danışman hocam Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ'ye,

Yüksek lisans eğitimim boyunca tecrübelerinden ve bilgilerinden yararlandığım, meslek hayatımda ve özel yaşamımda öğretileri her daim kulağımda olacak olan değerli hocam Doç. Dr. Durmuş ÜMMET'e

Hayatım boyunca beni her kararında destekleyen, sevgisi ve sabrıyla her daim yanımda olan babam Cemal COŞKUN, annem Melek COŞKUN ve kardeşim Enes COŞKUN'a

Akademik hayatımın en değerli armağanı, bana her daim inanan değerli dostum, meslektaşım Rümeysa YILMAZ'a

Çocukluğumdan gençliğime, hayatımın en büyük şansı olan, sevgisi ve sabrıyla her zaman yanımda olup bana güç katan Rıdvan HALİ'ye

Sonsuz teşekkürler...

MELİKE COŞKUN

ÖZET

Cinsellik; içinde doyumunu, uyumu, sosyal rolleri, değer ve yargıları bulunduran bir kavramdır. Net bir şekilde belirlenen kadın ve erkek şemaları cinsel mitleri ortaya çıkmaktadır. Çiftlerin cinsellik algısı ve sahip oldukları cinsel mitler başarılı ve sağlıklı evlilik yaşantısı üzerinde etkili olmaktadır. Evli bireylerin sahip olduğu cinsel mitler cinsel işlev bozukluklarına sebep olabilmekte ve çiftlerin evlilikten aldıkları doyumunu düşürmektedir.

Araştırmada evli çiftlerin sahip olduğu cinsel mitlerin evlilik doyumları üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda bireylerin sahip oldukları cinsel mitlerin sebepleri, bu cinsel mitleri algılayış biçimleri ve evlilik doyumları üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu aile danışmanlık merkezine profesyonel destek almak için başvuran 5 gönüllü evli çift oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “*Kadınlara yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.*”, “*Erkeklere yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.*”, “*Cinselliği sınırlandıran mitler evlilik doyumu ilişkisi*” , “*Cinsel sorunların evlilik doyumuna etkisi*” incelenmesi amacıyla oluşturulmuş “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile bireysel yapılarak ses dosyası olarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ve kodlama tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre mitlerin literatüre göre değişip dönüştüğü, evli çiftlerin sahip olduğu cinsel mitlerin, evlilik içinde olumsuz yüklemelere sebep olduğu ve evlilik doyumlarını etkilediği sonuçlar arasındadır. Araştırmada kullanılan cinsel mitlerin sebepleri ve evlilik doyumuna etkisi literatür bilgileriyle tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Cinsel Mit, Evlilik Doyumu, Cinsel İşlev Bozukluğu

ABSTRACT

Sexuality; It is a concept that includes satisfaction, harmony, social roles, values and judgments. There are clearly defined male and female schemes, sexual myths. Couples' perception of sexuality and their sexual myths are effective on a successful and healthy marriage life. Sexual myths of married individuals can cause sexual dysfunction and reduce the satisfaction of couples from marriage.

In the research it was aimed to investigate the effects of sexual myths of married couples on their marital satisfaction. In this context, the causes of sexual myths of individuals, their perception of these sexual myths and their effects on marital satisfaction were investigated. The study group of the research consists of 5 voluntary married couples who applied to the family counseling center for professional support. As a data collection tool, "Personal Information Form" and "Sexual myths for women marital satisfaction relationship.", "Sexual myths for men, marital satisfaction relationship.", "Myths limiting sexuality marital satisfaction relationship", "The effect of sexual problems on marital satisfaction" "Semi-Structured Interview Form" was used. The interviews were made individually using the semi-structured interview technique and recorded as audio files. The data obtained from the interviews were analyzed with content analysis method and coding technique, which are among qualitative research methods. According to the findings of the research, it is among the results that myths have changed and transformed according to the literature, sexual myths of married couples cause negative uploads in marriage and affect their marital satisfaction. The reasons for the sexual myths used in the research and their effect on marital satisfaction were discussed with the literature.

Keywords: *Sexual Myth, Marital Satisfaction, Sexual Dysfunction*

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TABLolar LİSTESİ	viii
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Varsayımlar	5
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Tanımlar	6
KISALTMALAR	7
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Cinsellik	8
2.1.1. Cinsellik Kavramı	8
2.1.2. Cinselliğin Tarihi	10
2.1.3. Psiko-analitik Gelişim Kuramı Sigmund Freud	12
2.1.3.1. Oral Dönem	13
2.1.3.2. Anal Dönem	15
2.1.3.3. Fallik Dönem	16
2.1.3.4. Gizlilik (Latant) Dönem	16
2.1.3.5. Ergenlik (Genital)Dönem	17
2.1.4. Cinsel Mitler	18
2.1.4.1. Mit Nedir?	18
2.1.4.2. Cinsel Mitler Nelerdir?	19
2.1.5. Cinsel İşlev Bozuklukları	27
2.1.5.1. Cinsel İşlev Bozuklukları Nelerdir?	27
2.1.5.2. Cinsel Yanıt Dönemleri	29

2.1.5.2.1. İstek (Arzu) Evresi	30
2.1.5.2.2. Uyarılma Evresi	30
2.1.5.2.3. Plato Evresi.....	31
2.1.5.2.4. Orgazm Evresi	31
2.1.5.2.5. Çözülme Evresi.....	31
2.1.5.3. Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları	32
2.1.5.3.1. Kadın Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu.....	32
2.1.5.3.2. Kadın Orgazm Bozukluğu	32
2.1.5.3.3. Cinsel Organlarda Ağrı-İçe Girme Bozuklukları.....	33
2.1.5.4. Erkek Cinsel İşlev Bozuklukları	33
2.1.5.4.1. Erkek Düşük Cinsel İstek Bozukluğu	33
2.1.5.4.2. Erkeklerde Sertleşme Bozukluğu.....	34
2.1.5.4.3. Geç Boşalma	34
2.1.5.4.4. Erken Boşalma.....	34
2.1.5.5. Her İki Cins İçin Cinsel İşlev Bozuklukları	35
2.1.5.5.1. Madde Ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları.....	35
2.1.5.5.2. Diğer Tanımlanmış Cinsel İşlev Bozuklukları Ve Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu	35
2.1.6. Cinsel Mitlerin Cinsel İşlev Bozuklukları Üzerindeki Etkisi.....	36
2.2. Evlilik Ve Evlilik Doyumu	40
2.2.1. Evlilik Kavramı	40
2.2.2. Evlilik Çeşitleri.....	44
2.2.2.1. Görücü Usulü Evlenme	44
2.2.2.2. Flört Ederek Evlenme.....	44
2.2.3. Evliliğin İşlevi	45
2.2.4. Evlilik Doyumu	46
2.2.5. Evlilik Doyumu Yaklaşımları.....	49
2.2.5.1. Sosyal Mübadele Kuramı	49
2.2.5.2. Sosyal Öğrenme Kuramı	49
2.2.5.3. Sevginin Evrimi Kuramı.....	50
2.2.5.4. Bağlanma Kuramı	50
2.2.5.5. Sosyal Biliş Kuramı	51
2.2.5.6. Yükleme Kuramı	51
2.2.6. Evlilik Doyumu ve Cinsel Mit İlişkisi	52
3. BÖLÜM: YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırmanın Modeli.....	55
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	55

3.3.	Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	56
3.3.1.	Kişisel Bilgi Formu.....	56
3.3.2.	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	57
3.4.	Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	57
3.5.	Geçerlilik ve Güvenirlilik	58
3.6.	Araştırmacının Rolü.....	58
4.	BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	59
4.1.	Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	59
4.2.	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Analizi.....	60
4.2.1.	Kadınlara Yönelik Cinsel Mitler	61
4.2.2.	Erkeklere Yönelik Cinsel Mitler.....	72
4.2.3.	Cinsel İlişkiyi Sınırlandıran Cinsel Mitler	79
4.2.4.	Cinsel Sorunların Evliliğe Doyumuna Etkisi	86
5.	BÖLÜM SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER.....	93
5.1.	Sonuç.....	93
5.2.	Tartışma	95
5.3.	Öneriler	105
KAYNAKÇA.....		106
EKLER		116
EK-1 Etik Kurul Onayı.....		116
EK-2 Katılımcı Onayı.....		117
EK-3: Kişisel Bilgi Formu.....		118
EK- 4: Görüşme Soruları.....		119

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılar	56
Tablo 2. Katılımcılarla İlgili Demografik Bilgiler	59
Tablo 3. Katılımcıların Evlilik Bilgileri	60
Tablo 4. Kadın Cinsel Mit Temalarına İlişkin Bulgular	61
Tablo 5. Erkek Cinsel Mitleri Temaları İlişkin Bulgular	72
Tablo 6. Cinsel İlişkiyi Sınırlandıran Cinsel Mit Temalarına İlişkin Bulgular	79
Tablo 7. Cinsel Sorunların Evlilik Doyumuna Etkisine İlişkin Bulgular	87

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Cinsellik, doğumdan ölüme kadar insan yaşamının bırakamayacağı bir parçasıdır. Cinsellik kavramı sadece cinsel organla ilgili olmayıp içinde cinsiyet, cinsel kimlik toplumsal cinsiyet rolleri gibi sosyolojik, psikolojik ve fizyolojik yönleri olan çok yönlü bir kavramdır. Cinselliğin geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insanların yaradılışı, onların ilk aileyi oluşturmaları ve ailedeki cinsel rollerin belirlenmesi, aileden bir toplum yaratmaları ve toplumsal cinsiyet rollerinin oluşturulması, günümüzde milletleri, devletleri oluşturmalarına kadar sürmüştür. Bu ilerleyiş beraberinde cinsellik kavramının çok yönlü olmasını sağlamıştır.

Türk toplumu, kültürü ve gelenekleri itibari ile cinselliğin tabu olarak kabul edildiği ve konuşulmadığı bir toplumdur. Cinsellik konusunda toplum olarak bu kadar kapalı olmak doğru bilgiye ulaşmayı engellemektedir. Doğru bilgiye ulaşılamayan konuda yanlış ve eksik bilgiler cinselliğe bakış açısını değiştirmektedir (Torun, F., Torun, S. ve Özaydın, 2011). Cinsellik, insanla bu kadar iç içeyken cinsel bilginin kulaktan kulağa yayılması sonucu yanlış ve eksik edinilen bu bilgiler mitleri oluşturmaktadır. Cinsel mitlerin toplumdaki yaygınlığının en önemli nedeni; cinselliğin toplumun değerleriyle yakından ilişkili olması ve cinsellik hakkındaki konuların açıkça konuşulmaması, tartışılmaması ve cinsellik hakkında yeterli çalışmaların yapılmamasıdır. Bilinmeyen konulardaki korkular abartılarak yanlış inançlara ve daha büyük sorunlara sebep olabilmektedir (Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği [CİSEDb]. Dişi veya erkek cinsiyetiyle doğan insan, doğduğu andan itibaren toplumun kadından veya erkekten beklediği rollere uygun yaşamayı öğrenir. Bu sebeple kadın ve erkek rolleri kültüre göre farklılık gösterebilmektedir. Eski çağlarda kadın; erkeğin yanında savaşan katılan, aile içerisinde otorite sahibi iken, orta çağ başlarında güzelliği ve cilvesiyle sanata konu olmuştur (Terzioğlu ve Taşkın, 2008). Kadın ve erkeğin cinsellikteki rolleri toplumun dayattığı rollere göre şekillenmiştir. Günümüzde kadının eğitim seviyesinin artması, iş hayatına

katılımının daha fazla olması kadın rolünü değiştirirken, cinsel mitler üzerinde de etkili olabilmektedir.

Toplumsal rollerden ve mitlerden en çok etkilenen kurum aile kurumudur. Aile içinde cinsiyet rolleri, evlilik içinde beklentileri ve doyumunu etkileyebilmektedir. Evlilik, iki kişi arasında ya da daha fazla insan tarafından hukuken onay gören, çiftlere birçok sorumluluklar ve haklar veren ve cinselliği de içinde bulunduran bir ilişkidir. Çiftlerin evlenmelerindeki amaç ve yaşamdan daha fazla doyum almalarıdır. Evlilikte mutlu olabilmek için bireylerin evlilikten doyum alması gerekir. Evlilik doyumunu, çiftlerin birlikteliklerini devam ettirirken tatminlerini sağlayan bir süreç olarak tanımlanabilmektedir. İşlevsel ve tatmin olunmuş başarılı birlikteliklerin sağlanabilmesi için çiftlerin evliliğinden doyum alabilmeleri önem taşımaktadır (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Evlilikte mutluluk ve evlilikte doyum, evlilikteki uyuma bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu doyum ve mutluluk insanın yaşamında etkili bir role sahip ve evli çiftlerin psikolojilerini doğrudan etkilenmesini sağlar. Evlilik uyumunda aksaklıklar başladığında, çiftler ve varsa çocuklar için bir krize dönüşmekte ve ileride ortaya çıkacak travmalara dönüşebilmektedir. Mutlu veya mutsuz evlilik olgusu bu durumda ortaya çıkmaktadır. Uyumun bulunduğu bir birliktelik hayatı, çiftlerin evliliklerinden aldığı tatmini ve evlilikteki saadeti etkilemekteyken başka durumlarla birleşince artarak zor bir hale gelen sosyo-ekonomik şartlar karşısında çiftlerin psikolojisini de korumaktadır (Sardoğan ve Karahan, 2005).

Cinsellik yalnızca üreyebilmek amacıyla yapılmakta olan biyolojik bir etken değildir. Bunun yanında kişinin fiziksel ve ruhi katılımıyla cinsel zevki tatmayı, yaşatmayı ve hazzın da içinde bulunduğu, kişilerin birlikte duygularını paylaşmasına yarayan, sevgi ve tensel yakınlığı da içeren hayatın önemli bir parçası olarak görölmektedir (Ege ve ark. 2010). Kadın ve erkek ilişkilerinde mutluluk ve yaşam kalitesinin önemli

etmenlerinden biri cinsel sağılıktır. Cinsellik hakkında yanlış ve eksik edinilen bilgiler sonucu ortaya çıkan cinsel mitler; bireylerin cinsel sağılıklarını, cinselliğe bakışlarını ve cinselliğe tutumlarını etkilemektedir (Torun, F., Torun, S. ve Özeydın, A. 2011). Oluşan bu mitler, evlilik içerisinde abartılı ve gerçekçi olmayan beklentilere sebep olmaktadır. Bireylerin cinsel davranışları üzerinde korku, pişmanlık, eksik hissetme gibi olumsuz düşünceleri ortaya çıkarabilmektedir. Bu yaşanan duygular cinsel işlev bozuklukları yaşanmasına, var olan problemlerin çözümünün zorlaşmasına sebep olabilmektedir (Yaşan ve Gürge, 2004).

Cinsel mitlerin; cinsel işlev bozukluklarında etkili olmasının sebebi, kadın ve erkek şemalarının net bir şekilde çerçeveselendirilmesinden olabilmektedir. Bu cinsel mitlere baktığımızda erkek şemasında cinsellikte aktiflik, baskın olma, başlatıcı olma, partneri memnun etme ve güçlü olma temaları çevresinde şekillenmektedir. Yine bu cinsel mitlere göre kadın şemasına bakıldığında namus, korku, acı, cinsellikte pasif olma temaları üzerinde şekillenmektedir. Bu temalar evlilikte kaygı yaratarak doyumu ve iletişimi etkileyebilmektedir. Master ve Johnson'a göre cinsel işlev bozukluğu yaşayan çiftlerde yaşanan kaygının, cinsel işlev bozukluğu tedavisi üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu vurgulamaktadır.

Evlilik yaşantısında yaşanan cinsel problemler evlilik doyumu üzerinde olumsuz etki göstermektedir. Çiftlerin sahip oldukları cinsel mitler gerçekçi olmayan beklentilere sebep olarak sorunların çıkmasının başlangıcını oluşturabilmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerine göre dinamikleri oluşturulmuş evliliklerde cinsel mitlere bağlı sorunların yaşanması daha kaçınılmaz olmaktadır. Evlilik içinde rollerin çiftlerin kendi yaşam dinamiklerine göre oluşturulması sağılıklı evlilik biçimi için önem taşımaktadır. Bununla birlikte çiftlerin cinsel beklentilerini konuşamaması, iletişimsizlik veya yanlış iletişim kalıplarının kullanımı evlilik yaşamı içinde yetersizlik, öfke, mutsuzluk, umutsuzluk, değersizlik gibi olumsuz duyguları ortaya çıkararak evlilik doyumunun düşmesine sebep olmaktadır. Evlilik doyumunun düşmesi cinsel yaşamı, eş ilişkisini, sosyal hayatı olumsuz yöne etkileyerek bir döngü oluşturmaktadır.

1.1.Araştırmanın Amacı

Araştırmada, evli çiftlerin sahip oldukları cinsel mit inançlarının sebepleri ve bu mitlerin evlilik doyumlarına yönelik etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda cinsel mitlerin oluşumu ve evlilik doyumuna etkileri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik süresi, flört süresi, evlenme yaşı ve evlenme şekli değişkenleriyle araştırılmıştır.

1.2.Araştırmanın Önemi

Gelenek ve kültür, toplumun birçok yapısı üzerinde etkilidir. Evlilik, toplumun geleneğinin ve kültürünün bir ürünüdür. Cinsel mitler ise yine aynı toplumda ortaya çıkmaktadır. Toplumdaki cinsiyet rollerinden ve buna bağlı olarak ortaya çıkan cinsel mitlerden evlilik kurumu etkilenmektedir. Evlilikte kadın ve erkeğin cinselliğe bakışı, cinsiyet şemaları evlilik doyumlarını etkileyebilmektedir. Cinsel mitlerin temelinde toplumsal şemaların var olması evli çiftlerin sahip olduğu mitlerle evliliklerinde ve cinsel yaşamlarındaki davranışlarını, algılarını bu kalıplara göre belirlemesine sebep olabilmektedir. Yanlış cinsel inanışlara sahip çiftler kendi dinamiklerini bu mitlere göre oluşturarak gerçekçi olmayan bir evlilik biçimini sahiplenmektedirler. Evli çiftlerin profesyonel destek alma sebeplerine ve alt sebeplerine bakıldığında bireylerin sahip oldukları cinsel mitlere koşulsuz inançlarıyla sorun yaşayarak evlilik doyumlarını düşürdükleri görülmektedir. Bununla birlikte çiftlerin cinsel beklentilerini konuşamaması, iletişimsizlik veya yanlış iletişim kalıplarının kullanımı evlilik yaşamı içinde yetersizlik, öfke, mutsuzluk, umutsuzluk, değersizlik gibi olumsuz duyguları ortaya çıkararak evlilik doyumunun düşmesine sebep olmaktadır. Evlilik doyumunun düşmesi cinsel yaşamı, eş ilişkisini, sosyal hayatı olumsuz yöne etkileyerek bir döngü oluşturmaktadır. Literatür araştırıldığında cinsel mitler ve evlilik doyumu hakkında sınırlı bilgiye ulaşılabilmektedir. Yapılan çalışmalar nicel araştırma yöntemiyle yapılmış olup cinsel mitler nitel araştırma yöntemiyle araştırılmamıştır. Nitel çalışmaların var olmaması evli çiftlerin mitlere neden sahip olduğu ve evliliklerinde

nasıl bir etki yarattığı bilgisini vermemektedir. Araştırmada katılımcıların mitlerini ve bu mitleri nasıl algıladıkları, eşler arasında bu mitlerin nasıl bir uyumsuzluğa sebep olduğunu ve buna bağlı olarak evlilik doyumunu ne yönden etkilediği araştırılmıştır. Bu bağlamda Cinsel Mitler Değerlendirme Formundan yola çıkılarak, en yaygın cinsel mitlerle araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmuştur. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle evli çiftlerde cinsel mitler ve evlilik doyumuna etkileri incelenmiştir. Literatürde konu hakkında nitel bir çalışmaya rastlanmadığından dolayı “ilk” ve “özgün” bir çalışma olarak kabul edilmektedir.

1.3.Varsayımlar

Araştırmaya katılan kişilerin, görüşme sorularına doğru ve içten cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

1.4.Sınırlılıklar

- Katılımcıların tamamı kent ortamında yetişmiş bireylerdir. Araştırmada kırsal kesimde yetişmiş bireylerin olmaması sınırlılık oluşturmaktadır.
- Araştırmaya katılan çiftler flört ederek evlenmiş çiftlerdir. Görücü usulü evlenmiş kişilerin olmaması araştırmada sınırlılık oluşturmaktadır.
- Araştırma, nitel araştırma yöntemiyle elde edilen verilerle araştırmacının gözlemlerine göre analiz edilmiştir.
- Cinsel mitler konusunda nitel bir çalışma olmaması araştırmanın sonucunun tartışılabilmesi açısından sınırlılık oluşturmaktadır.

1.5.Tanımlar

Cinsellik: Dünya Sağlık Örgütü cinselliği şöyle tanımlamıştır: *"Cinsellik; fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve arttıran sağlıklılık halidir."*

Cinsel Mit: Cinsel mitler, cinsellik hakkında doğru bilgiye ulaşamayıp eksik ve yanlış bilgilerin koşulsuz inançla kişiden kişiye, nesilden nesile aktarılan, toplumun cinsiyet rollerinden etkilenen yanlış bilgiler ve efsanelerdir.

Cinsel İşlev Bozukluğu: Cinsel işlev bozukluğu, cinsel ilgi veya uyaranlara verilen tepkilerin normale kıyasla tekrarlayıcı ve yineleyici bir şekilde bozulması olarak ifade edilmektedir (İncesu, 2001).

Evlilik: "Evlilik; iki veya daha fazla insan arasında hukuki açıdan kabul edilen ve/veya toplum tarafından onaylanan, taraflara çeşitli hak ve sorumluluklar yükleyen ve genellikle cinselliği de barındıran bir ilişkidir" (Budak, 2009. s. 271)

Evlilik Doyumu: Bireylerin evliliklerinde ihtiyaçlarını karşılama düzeyine yönelik memnuniyet algısıdır (Tezer, 1996).

KISALTMALAR

CETAD: Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği

CİB: Cinsel İşlev Bozukluğu

CİSED: Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği

DSM-5:Amerikan Psikiyatri Birliği Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve istatistiksel El Kitabı'nın Beşinci Baskısı

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

TDK: Türk Dil Kurumu

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde cinsellik, cinsel mitler, evlilik ve evlilik doyumu ilgili yapılan literatür taraması sonucunda düzenlenmiş olan literatür bilgisine yer verilmiştir.

2.1.Cinsellik

Bu bölümde cinsellik kavramı, cinsel mitler ve cinsel işlev bozuklukları ele alınmıştır.

2.1.1. Cinsellik Kavramı

Cinsellik, insanın anne karnında başlayan ve ölene kadar devam eden bir kavramdır. Bu süreç içinde değerler, duygular, kişilikler ve inanışlar gibi birçok kavramdan beslenmektedir (Bozdemir ve Özcan, 2011). Cinsellik, iki cinsin karşılıklı haz almak veya üremek için fiziksel olarak birleştiği bir dürtüdür (Oruç, 2015). Cinsellik doğumdan ölüme kadar insan yaşamının bırakamayacağı bir parçasıdır. Cinsellik kavramı sadece cinsel organla ilgili olmayıp içinde cinsiyet, cinsel kimlik toplumsal cinsiyet rolleri gibi sosyolojik, psikolojik ve fizyolojik yönleri olan çok yönlü bir olgudur.

DSÖ, cinselliği şöyle tanımlamıştır: *“Cinsellik; fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve arttıran sağlıklılık halidir.”* Bu tanımdan

yola çıkarak cinsellik ilk akla gelen anlamı bedensel zevklerden ibaret olmayıp bedensel, psikolojik ve sosyal boyutları da olan bir olgu olarak kabul edilmektedir (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği [CETAD], 2006b).

Cinsellik, bireylerin toplumla ilişkili olma ilgi duygularını geliştirmektedir. Cinsellik, insanların birey olma ihtiyaçlarını karşılayan, bireylerin sosyal yönlerini, psikolojik ve fiziksel yönlerini besleyen, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır (Marks & Crips & Hahn, 2003; akt. Karaçuka, 2018).

Cinsellik, çiftlerin bedensel ve ruhsal olarak katılımı ile gerçekleştirildiği bir olgu olmasının yanında içinde üremek ve tatmine ulaşmayı da içerir. Cinsel ilişki biyolojik olarak fiziki bir rahatlamaya yardımcı olmaktadır. Cinselliğin yaşamsal bir gerekliliği olmasa da yaşam kalitesi ve psikolojiyi etkilen bir özelliği vardır. Psikolojik açıdan bir olma, ait olma, bütünleşme ve yakınlaşma gibi duygusal gereksinimleri karşılar. Sosyal boyutuyla iki bireyin birlikte yaşama ihtiyacını veya toplumsal değerlerin kabulünü sağlarken, ilişkilerin ileri boyut kazanmasını, kendini keşfetme, tanıma ve canlı olduğunu hissetme ile birleşerek yaşamın verimliliğini arttırmaktadır. Çoğunlukla aşk, güvenme ve yakın olmayı hissetme ile tanımlanmaktadır.

Tarih boyunca cinsellik hakkında çeşitli araştırmalar yapıp bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Ne yazık ki bu bilgilerin büyük bir kısmı sistematik ve bilimsel yollarla toplanılmamıştır. Cinsellik davranışları hakkında ilk sistematik ve bilimsel bilgileri batı medeniyetleri araştırma girişiminde bulunmuştur. Yirminci yüzyılda ise bu sistematik araştırmalar hız kazanmıştır (Esencan ve Beji, 2015).

Cinsellik, birçok kültürde tabu olarak görülmektedir. Bunun nedeni cinselliğin sosyo-kültürel normlardan etkilenmesidir (Yıldız, 2020). Cinsellik, bireyin insan için neyi ifade ettiğiyle alakalıdır. Değerlerin, geleneklerin, davranışların, tutumların, dışsal

görünümün, hislerin, kişiliğin, hoşlanılan ve hoşlanılmayan şeyler, kişiliğin ve arkadaş çevresinin etkileşimiyle şekillenir. “Cinsellik; bedensel, ahlâksal, sosyal, psikolojik ve duygusal boyutlar içerir” (CETAD, 2007). Cinsellik, anne karnında başlayıp hayat boyu devam eder ve kültürden etkilenir. Cinsellik, tamamıyla hislerle ilişkili bir deneyim olarak görülmekte ve sadece cinsel organların değil bütün beden ve zihinsel süreçleri de içermektedir. Kültür, cinsel tutumun oluşmasında oldukça etkilidir. Kültür; kadın ve erkeklerin hangi davranışları sergileyebileceğini, toplum içerisinde hangi davranışlarda bulunulabileceğini belirler (Kulak, 2006). Kültürler arasındaki diğer tüm alanlarda görülen farklılıklar cinselliğe bakışta da görülmektedir. Devinime bağlı olarak bir zaman için kabul edilebilir olan bir davranış, daha sonralarında kabul edilemez bulunabilir. Bu değişkenlikler nedeniyle normalin herkes için kabul edilebilir bir tarifinin yapılması mümkün değildir. Cinsellik özelinde normal tanımlamak, normal olmayı tanımlayabilmek kadar kolay değildir (Yılmaz, 2007).

Cinselliğin birden fazla boyutu olduğu düşünülmektedir. Bunlar psikolojik olabileceği gibi sosyal yönden ve fiziksel açıdan da incelenmektedir. Fiziksel açıdan incelendiğinde üreme ön plana çıkmaktadır. Psikolojik etkeni ise yakınlık ihtiyacı ve birleşmenin vermiş olduğu güven ile açıklanmaktadır. Aynı zamanda duygusal etkileşim de cinsellik açısından önemlidir. Sosyal yönden cinsellik ise bireylerin geleneksel tutum yargıları ile şekillenmektedir. Bireylerin tüm bu etkileşimleri çerçevesinde cinsel tutumları ve davranışları da değişmektedir. Bu sebeple cinsellik kesin ve net yargılarla tek bir sınır içerisinde değerlendirilememektedir (Keçe, 2013).

2.1.2. Cinselliğin Tarihi

Cinselliğin geçmişine baktığımızda Antik Yunan’dan başlayarak, Hititlerden Eski Mısır’a sonrasından Sümerlerden ve Hindistan’a kadar olan süreçte cinselliğe olan bakış açısında benzerlikler görmek mümkündür. Bu uygarlıklarda cinselliğe olan bakış açısı yemek yemenin verdiği haz gibi mutluluk veren bir eylem olarak görülmüştür. Cinsellik

tarihinde cinsel iffetsizlik kavramı ilk olarak Roma'da görüldüğü bilinmektedir. Orta Çağa geçtiğimizde cinsellik görüşünün daha katı bir hale görülmektedir. Orta Çağ'da cinsellik anlayışı aşırı bir boyuta ulaşarak erdemsizlik eylemi olarak görülmüştür. 19. yüzyıla gelindiğinde Batı uygarlıklarında cinsellik anlayışında baskıcı tutumun devam ettiği görülmektedir (Poroy, 2013).

Cinselliğin mimarı olarak hekim olan Hipokrat ve filozof olan Aristo ve Plato olarak kabul edebiliriz. Cinsellikle ilgili araştırmalarda cinsel davranışlarla ilgili gözlemlerini paylaşmışlar ve teoriler ortaya koymuşlardır. İlerleyen zamanlarda Roma'da Yunan Hekim olan Soranus ve Galen, cinsellik hakkında daha fazla bilinmezi ortadan kaldırmıştır. Din bilimciler, cinsellikle ilgili daha fazla çalışma yapmaya başlamışlardır. Bu çalışmaların başlıca temaları: kürtaj, üreme, doğum kontrolü ve cinsel etik gibi toplumsal ve bireysel konulardır. Bu çalışmalar Yunanca ve Latince metin olarak yayınlamış, tıp okullarında anatomi çalışmalarının tekrardan başlamasına neden olmuştur. 19. yüzyılda nüfusun hızlı artışıyla cinsellik alanında daha fazla çalışma yapılması gerektiği anlaşılmıştır (Jerrold ve ark. 2011; akt. Esencan ve Beji, 2015).

Sigmund Freud, günümüzde cinsellik anlayışının oluşmasında etkili olmuştur. Freud'un çalışmalarında cinsellik memnuniyetinin insan yaşamının temellerinden biri olduğunu, cinsel memnuniyetin artarak daha az acıya sahip olunması gerektiğinden söz etmiştir. İnsan cinselliğinde üremek ikinci olup, asıl önemli olanın cinsel zevk olduğunu vurgulamıştır. Cinselliğin psikoseksüel gelişimde önemini vurgulamış, çocukluk çağında yaşanan cinsel deneyimlerin yansımalarının yetişkin dönemde önemli etkilerde bulunduğunu (Greenberg ve ark. 2011; akt. Esencan ve Beji, 2015).

Cinselliğin tarihine baktığımızda Alfred Kinsey önemli çalışmalar yapmıştır. Cinsellikte saf bilimsel yaklaşım alanında öncülük yapmıştır. 1947 yılında kurulan Indiana Üniversitesi'nin Cinsellik Araştırmaları Enstitüsü'nün kurucusudur. Bu enstitüde yapılan çalışmaların günümüzdeki cinsellik alanında yapılan araştırmalarda önemi

büyüktür. 1948’de Kinsey Raporu olarak literatüre geçen erkeklerle yaptığı 'İnsan Erkeğinde Cinsel Davranış' adlı çalışmayı yapmıştır. Kinsey, insan cinselliği üzerine yaptığı çalışmalarda cinsel davranışların çeşitliliğine dair farkındalıklar oluşturmuştur (Doğan ve Küçükgöncü, 2009).

William Masters ve Virginia Johnson 1966 yılında cinsel tepkiler üzerine gözlemsel bir teknikle yapılmış en büyük çalışmayı yapmıştır. Günümüzde kullanılan cinsel terapi yaklaşımının mimarı olarak bilinmektedirler. Bu yaklaşımın temelleri İnsan Cinsel Yetersizliği (Human Sexual Inadequacy) kitabıyla atılmıştır (Masters & Johnson 1966; akt. Esencan ve Beji, 2015). William Masters ve Virginia Johnson’un çalışması kuramsal olarak ‘Birleşik davranışsal model’ olarak nitelendirilmiştir. Cinsellikle ilgili yapılan diğer çalışmalardan farklı olarak cinsel tepkileri cinsel partnerle birlikte değerlendirilmiştir. Böylelikle cinsel terapiyi sistematikleştirmiştir (Beji ve Aşcı, 2011).

Bu çalışmalardan anlaşılacağı gibi cinselliğin tarihi insan yaradılışının tarihiyle paraleldir. İnsanın olduğu yerde cinselliğinde olduğu görülmektedir. Cinsellik ve insan bu kadar iç içe bir konuyken cinsel eğitimin 20. yüzyılda önem kazandığı görülmektedir. Türkiye’de cinsellik konusu kaçınılan bir konudur. Türkiye’de psikiyatride cinsel tedaviler 80’li senelerde başlamış ve tıp fakültesi müfredatına eklenmiştir (Kayır, 2011).

2.1.3. Psiko-analitik Gelişim Kuramı Sigmund Freud

Sigmund Freud 1856-1939 yılları arasında yaşamış ve “Psikanaliz” adında bir psikoloji sistemi oluşturmasıyla tanınmıştır. Freud, yetişkinlerle yaptığı çalışmalar yanında kişiliğin oluşumunda bebeklik ve çocukluk dönemini de ele almaktadır.

Freud; beslenme, idrar kesesi ve bağırsak kontrolünün öğrenilmesi gibi temelinde cinsel boyutu olmayan bedensel fonksiyondan kaynaklanarak cinselliğin temellerinin atıldığını ortaya koymuştur. Beş dönemden oluşan cinsel gelişim her kademede bir önceki dönemin etkileriyle devam ederek üzerine inşa edilir (Gençtan,1998).

Freud, teorisini oluştururken asıl odaklandığı nokta hazzın ilerleyişidir. Bu noktada önemli olan Freud'un gelişim dönemlerindeki üstüne durduğu haz organizmanın rahatlaması, gerilim durumunu sona erdirmektir. Haz kavramı çok yönlü bir kavramdır. Bu hazzı ergenlik dönemindeki seksüel hazla açıklamak yanlış olur. Burada Freud'un iletme isteği mesaj, yaşam dönemlerindeki bu hazzın ileri yaşam dönemlerinde başka hazlara evrimidir. Freud bu süreçleri kademeli açıklamıştır (CİSEDA).

Freud'a göre insan doğduğu andan itibaren farklı kademelerden geçerek kişilik gelişimlerini oluşturur. Freud bu kademeleri "Psikoseksüel Gelişim Dönemleri" olarak nitelendirmiştir. Freud, psikoseksüel gelişimi beş dönemde incelemektedir..

2.1.3.1.Oral Dönem

İnsan gelişiminin ilk aşamasıdır. Doğumdan 1 yaşına kadar devam eder. Haz ilkesi bu dönemin egemen unsurudur. Hemen doymak, ağız yoluyla tatmin ve gerginliğin giderilmesi bebeğin ilk beklentisidir. Bu basamağa oral dönem denmesinin sebebi, bu basamakta özel haz bölgesi dudaklar ve ağızdır. Dudaklar ve ağız yaşamı sürdürebilmek amacının dışında aynı zamanda haz alma aracıdır (Yılmaz, Rathfisch, 2017; Deutsch & Krauss, 1972; Cherry, 2012; akt. Freud, 2014).

Bebeğin beslenmek gibi temel ihtiyaçlarının zamanında giderilmesi bu gelişim döneminde psikolojik gelişimi açısından önem taşımaktadır. Oral dönemde bebeğin bakımına verilen önem özgüven oluşumunu etkilemektedir. Bebeğin ihtiyaçlarının

zamanında yerine getirilmemesi veya yetersiz bakım verilmesi, bebekte güvensizlik veya bağımlı bir kişilik yapısında olmasına neden olur (Erden ve Akman, 2001). Psiko-seksüel periyodun en önemli evresi oral dönemdir. Bunun sebebi, biyolojik tabana en yakın dönem olup insanın ilerleyen yaşlarda etkilerin en fazla gördüğü dönem olmasıdır. Anne hem ruhsal hem de bedensel beslenmenin tek kaynağıdır. Bu ruhsal ve bedensel ilişki, nesne ilişkisinin ilkidir. Karl Abraham'ın analizi ve Melanie Klein'in mottosu "iyi meme-iyi anne-iyi dünya ve tersine, kötü meme-kötü anne-kötü dünya" bu ilişkiyi açıklamaktadır (Ersevrim, 2008).

Emmek, bebek için cinsel gösterim şeklidir. Dudakların ritmik hareketi olan emme eylemi hayat boyu sürer ve sadece bebekken değil yaşam boyu süren bir eylemdir. Emme eylemi bebeğin tüm dikkatini toplar, sonra aldığı hazla rahatlayarak uyur. Emme eylemi bebeğin sadece karnını doyurma eyleminden ibaret olmuyor, bununla beraber bebeğin cinsel haz ögesi haline geliyor. Bu hazzı keşfeden çocuk gerginlik anlarında emmek istiyor (Freud, 2018).

Oral dönemde, fazla doyurulma ya da doyumsuzluk yaşanmasıyla çocuk sonraki gelişim dönemlerine geçemeyebilir. Oral döneme fazlaca tutunarak yetişkinlik hayatında problemler yaşayabilir. Bu oluşan kişilik yapısı aşırı talepkâr ve bağımlıdır. Bu dönemde çocuğa bakım veren kişinin çocuğun ihtiyaçlarını düzenli ve tutarlı şekilde karşılamalıdır. Bu düzen ve tutarlılık çocuğun özgüven duygusunu kazanması açısından önemlidir (Pedagoji Derneği, 2017).

Bebek, bakımını veren kişi veya kişilere bağımlıdır. Bu dönemde bebeğin ağız yoluyla sağladığı doyum ileriki yaşamındaki kişiliğini etkilemektedir. Oral dönemde ısırmaktan haz alan bir bebek ileriki yaşlarında saldırgan bir kişilik yapısına bürünmesi mümkündür. Saldırmaktan ve tartışmaktan doyum sağlar. Bebeğin memeden erken ayrılması özgüven düşüklüğüne, yaşam doyumunun az olmasına, düşmanlık

duygularının yüksek olmasına sebep olabilmektedir (Gürbüz, 2018; Çetinkaya, 2010; akt. Özyürek, 2000).

Bebeğin ilgisinin ağız çevresinde toplanması haz kaynağını oraya çekmektedir. Freud oral dönemi ikiye ayırmıştır. Buna göre ilk evre emme evresi, ikinci evre ise ısırma evresidir. Birinci evrede bebek emerek haz sergilerken, ikinci evrede ısırarak haz almaktadır. Anne memesiyle haz sağlayan bebek onun yokluğunda parmağını emerek haz sağlar. Freud, bebeğin memeyi emdikten sonra rahatlamış halini relaksasyon durumuna benzetmektedir (Ersevim, 2008).

2.1.3.2. Anal Dönem

Anal dönem 1 ve 3 yaş aralığında hazzın anüs kaslarından alındığı dönemdir. Çocuk, anal dönemde dışkının boşaltılması ya da tutulması üzerinden denetim kurmaya başlar. Anüs bölgesinden alınan haz tıpkı oral dönemde ağızdan alınan haz gibidir. Bu dönemde dışkı çocuk için ödül ve ceza anlamı taşıyarak önemli bir yer tutmaktadır. Dışkılama sırasında alınan hazla dışkıyı daha fazla tutarak alınan hazzın şiddeti artmaktadır (Gençtan, 1995).

Bu dönemde çocuklarda haz dışkısını tutmak ya da bırakmak olarak görülmektedir. Bu dönemde tuvalet eğitiminde yapılacak cezalandırıcı yöntemler kişilik ve cinsel gelişim açısından bu döneme takılıp kalmaya neden olabilmektedir. Freud'a göre bu dönemde aşırı disiplin, çocuğun ileride kendini sürekli denetim altında tutan birey olarak yetişmesine sebep olmaktadır. Tam aksine bu dönemde tuvalet eğitiminde özensiz davranıldığı takdirde bireyin öz denetimsiz olarak yetiştiği söylenebilmektedir (Şener, 2020). Anal dönem bireyin hayata karşı pasif ya da aktif bir tutum sergilemesi açısından önemlidir. Bu dönemde çocuk bireyselleşme ve ayrılma evrelerini tamamlamaktadır. Anal dönemde verilen tuvalet eğitimi bireyin aşırı kızgın biri olmasından, obsesif kişilik geliştirmesine sebep olabilmektedir (Ersevim, 2008).

2.1.3.3.Fallik Dönem

2,5-3 yaşlarında başlayan ve 5 yaşa kadar devam eden bu dönem çocuklarda cinsel bölgenin uyarılmasından haz almaya başladığı dönemdir. Oral dönemde cinsel haz ağız, anal dönemde anüsken, fallik dönemde ise cinsel haz noktası cinsel organdır. Fallik dönemde yaşanan cinsel ilgi, yetişkinlik cinsel yaşamının çocuksu yansımasıdır (Geçtan, 1995).

Bu dönemde çocuk kendi cinsel kimliğini keşfederek kız ve erkek arasındaki farkların daha çok farkına varmaya başlamaktadır. Kendi bireyselliğini kavramış olan çocuk aynı zamanda cinsel ayrılıkları keşfetmeye başlamaktadır. Çevresine karşı oldukça meraklı olan çocuk, öğrenme tutkuyla toplumsal cinsiyet normlarıyla karşılaşmaktadır. Cinsel rollerin öğrenilmesiyle cinsel yasak ve değerleri de öğrenmeye başlamaktadır. Bu öğretilerde aşırı suçlama, ceza yöntemleri, korkutmalar, aşırı çekingenlik gibi sorunları ortaya çıkarabilir (Pedagoji Derneği, 2017).

2.1.3.4.Gizlilik (Latant) Dönem

6 yaşlarında başlayan ve 12 yaşa kadar devam eden latant döneminde haz enerjisi cinsellikten sıyrılarak ebeveynlerine olan enerji, öğretmenlere ve arkadaşlara yönelmektedir. Kendi ailesindeki anne, baba, kız kardeş ve erkek kardeşle öğrendiği kadın ve erkek kategorileri, arkadaşlar ve öğretmenlerle özel boyuttan evrensel boyuta geçmektedir (Deutsch ve Onur, 2019).

Bu dönemde kız ve erkek çocukları kendi cinsiyle gruplaşması sebebiyle cinsiyet kavramı durağan kalmaktadır. Bu sebeple bu döneme gizlilik dönemi olarak adlandırılmaktadır. Eş cinsellik deneyimlerinin başlangıcı bu dönemde görülebilmektedir (Ersevrim, 2008). Latant dönemde, daha önceki dönemlerin çatışmalarını atlatmış olarak görülmektedir. Çözülemeyen durumlar bu dönemde gizli

kalarak ergenlik döneminde kendini gösterebilmektedir. Çocuk toplumda bir birey olma yolunda ilk adımlarını atmaktadır. Bu başlangıçta toplumun kabul ettiği cinsiyet rollerini benimsemeye başlamaları beklenmektedir. Kızlar ve erkekler arasında gruplaşmalar görülür. Toplumdaki cinsiyet rollerine ve beklentilere göre çocuğun ilgisi kendi cinsinin ilgi alanlarındadır.

2.1.3.5.Ergenlik (Genital)Dönem

12-22 yaş arasında yaşanan ergenlik dönemi erken ergenlik dönemi, orta ergenlik dönemi, geç ergenlik dönemi olarak bölümlere ayrılmıştır. Erken ergenlik 12-14 yaş aralığında görülerek "Ben kimim?" sorusuna cevap aranmaktadır. Çocuğun bedeninde hızla değişimler görülür. Yaşanan hormonsal değişiklikler bilişsel işlevleri etkileyebilmektedir. Yaşanan bu değişimlerle anne ve babayla çatışmalar yaşanıp arkadaşlıklar önem kazanmaya başlamaktadır. Cinsel konulara olan merakın arttığı bir dönemdir. Orta ergenlik 14-17 yaş aralığında yaşanarak çocuk yaşadığı değişimlere daha fazla alışmaya başlar. Bireyselleşmenin başlamasıyla kendine ait dünya görüşü oluşmaya başlar. Geç ergenlik evresi 17-22 yaş aralığında yaşanmaktadır. Vücutta yaşanan değişimlerin hızının azaldığı görülmektedir. Cinsel heyecanın arttığı bu dönemde çocuk sosyokültürel beklentilere göre davranışlarını düzenlemeyi öğrenmesi beklenmektedir. Cinselliğe olan ilginin artmasıyla cinsel kimliğin şekillendiği görülmektedir.

Latant dönemde gizli kalmış ve bastırılmış iç dürtüler ergenlik döneminde geri dönerek sorun yaşandığı bilinmektedir. Cinsel duyguların ortaya çıktığı bu dönemde çocuk kendi cinsel kimliğini tanıyacak, toplumsal cinsiyet kimliğini de onaylayacaktır. Bu kimlik bulunduğu toplumun değerlerine göre somutlaşacaktır (Deutsch ve Onur, 2019).

2.1.4. Cinsel Mitler

Bu başlıkta kavram olarak mit ve ülkemizde ve dünyada yaygın olan cinsel mitler incelenmiştir.

2.1.4.1.Mit Nedir?

TDK Sözlüğünde kelime olarak mit şu şekilde tanımlanmıştır: "Geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücü etkisiyle biçim değiştiren alegorik bir anlatımı olan halk hikâyesi, mitos." Ağızdan ağıza yayılan, çoğu zaman gerçek olmayan, insanların abartarak ve değiştirerek birbirine aktardığı her bilgi mit olarak kabul edilmektedir.

Toplumun kültürünün en eski taşları olan mitler, anonim halk yaratmalarıyla kainatı anlama ve yorumlama arzusunun ürünleridirler. Mitlerin kaynağı eski ve anonim olması sebebiyle izlerini sürmek oldukça zordur. Mitlerin birçoğu inançla ilgilidir. İnanç ve kültürle bağdaşan mitlerin bu belirleyici özelliği kaybolmadan günümüze değin ulaşmasına imkan sağlamıştır. İlkel dönemlerde doğada anlaşılamayan durumlar mitlerin yaratımına olanak sağlamıştır. Zamanla bu mitler modernleşerek daha sanatsal bir anlatıma dönüşmüştür. Mitler, kültür ve inançla iç içe geçtiği için korunarak nesillerce aktarılır (Yılar, 2010).

Mitlerin cinsiyetler üzerine etkisine baktığımızda kadına verilen toplumsal rol çerçevesinde kadına atfedilen değerler namus, saflık ve masumiyet normları üzerinden şekillenmektedir. Geleneksel kültürde sözlü olarak aktarılan bu normlar, kadın kimliği üzerinde belirleyici etken olarak karşımıza çıkmaktadır ve bir algı modeli ortaya çıkmaktadır (Nar, 2014).

2.1.4.2.Cinsel Mitler Nelerdir?

Cinsel mit denilen olgu, bireyin cinsel bilgisinin doğru olduğunu düşündüğü ancak bilimsel bir gerçekliği olmadığı kanaatinde olan sahte ve abartılı bir inançtır. Cinsellik, insanlar tarafından en çok merak edilen fenomen olmasına rağmen, utanç ve rahatsızlık verici olmuştur. Bu; beklentilerin, yanlış inançların ve cinsellik hakkındaki mitlerin oluşumuna yol açar (Bozdemir ve Özcan, 2011).

Doğru bilgi, sağlıklı bir cinsel yaşam için en önemli gerekliliktir. Cinsel konular hakkında bilgi eksikliği ve cinselliğe duyarlılık, bireyleri özellikle sosyal medya, akranlar arasındaki bilgi alışverişi ve farklı kaynaklardan gelen mesajlara duyarlı hale getirir. Cinsellik hakkında abartılı ve yanlış bilgiler günlük dilde, basın ve pornografik yayınlarda görüntülenir. Hatanın yayılması çok kolay ve kolay erişilebilir olması nedeniyle doğru olarak kabul edilir. Cinsel mit, sosyalleşme aşamasında cinsel rol oluşumunu etkiler. Yaygın cinsel mit, abartılı ve gerçekçi olmayan beklentilere neden olmaktadır. Eksiklik ve suçluluk duygusu, endişeler cinsel işlev bozukluklarına neden olur. Rahatsızlıklar ağırlaşabilir ve tedavi sürecini olumsuz etkileyebilir (Yaşan ve Gürgen, 2004).

Cinsellik hakkındaki bu önyargılar ortak inançlar olmaktadır. Bu ön yargılara göre cinsel zevk hakkı erkeğe verilmiştir. Erkeğe bu hakkın verilmesinin erkekler için de olumsuz sonuçları olabilmektedir. Bu inançlara göre erkekler konum, zaman ve çevre ne olursa olsun cinsel ilişkiye hazır olması beklenmektedir. Toplumun oluşturduğu cinsiyet şeması; erkek cinsiyetini makineleştirilerek tutku, sevgi, heyecan, yakınlık ihtiyacından uzaklaştırarak cinsel yaşamın insani yönlerinden ayrı tutulmaktadır (CETAD, 2006).

Cinsel tutum; yaşı, cinsiyet, eğitim, dini inançlar, gelir düzeyi, aile yapısı ve diğer faktörlere göre de değişebilir. Yanlış, az veya cinsel eğitim bilgisi eksikliği, toplumda cinsel mitlerin bolluğu, cinsel deneyimsizlik ve baskıcı yetişme, deneyimsiz, karşı cinsten habersiz, düşük benlik saygısı, takıntılı, abartılı söylem ve beklentiler gibi faktörlerin cinsel işlev bozukluğunun oluşmasında önemli etkileri vardır (İncesu, 2004).

Kültürlerde tabular, önyargılar, gelenekler, dünyadaki ve ülkemizdeki cinsel tutumlarda büyük ölçüde egemen olmuştur. Cinsellik, sosyalliği etkileyen önemli bir olgudur (Avcı ve Beji, 2011). Toplumun kültür olgusu, kadın ve erkeklerin düşünceleri, hareketleri ve davranışlarının kalıplarını, birbirleriyle nasıl etkileşim kuracaklarını, ve toplumsal cinsiyet kalıplarını belirlemektedir. Kadın ve erkeğin toplumdaki rol ayrımı cinsellik konusunda da etkili olmaktadır. Toplumda çocukların yetiştirilişinde cinsellik konusunda erkekler daha özgür, kız çocukları tutucu, baskıcı ve kontrollü yetiştirilmektedir. Böylelikle kültürel kadın rolüne uygun olmaktadır (Duyan, 2004).

Topluluklar, yeni nesiller yetiştirir ve zaman içinde yaratılan klişeleri ve yargıları yeni nesillere iletir. Geleneksel kültür, kadın ve erkek cinsiyetine doğruları ve yanlışları belirleyerek algılarını oluşturmaktadır. Çoğu cinsellikle alakalı inanışlar; yanlış, abartılı ve yanlıdır. Günlük basında, sosyal medyada, argo esprilerde, pornografik yayınlarda bu yanlış inanışlar karşımıza çıkmaktadır. Bu yayınların kadını küçümseyen, değersizleştiren bir dili vardır. Cinsel haz sadece erkeklere özel bir olgudur ve kadınlar cinselliğin objesinden ibarettir. Lakin erkekler de bu cinsel inanışların ve mitlerin zararını görmektedir. Erkeğin her daim, zaman, mekan, kişi ayırmadan seks yapmakla görevlendiren bu inanışlar, erkeklerin duygularını dışa vuramamasını, sevgi, aşk, şefkat gibi insani duyguları yaşayamamasına sebep olmaktadır (Kora ve Kayır, 1996).

Toplumun cinsel şemalarından ortaya çıkan mitler, cinsel rolleri etkiler. Doğduğu günden itibaren erkek ve kız çocukları toplumdaki cinsiyet şemalarına göre yetiştirilir. Farklı şemalarla yetişen kadın ve erkeğin beklentileri, yönelimleri, kavrayış biçimleri farklı olur. Bu çift standart kadın ve erkeği duygusal ve bilişsel olarak farklı etkilemektedir. Erkek cinsel şemaları; erkeğin her zaman cinsel ilişkiye hazır olması

gerektiğini, penisinin sertleşmesinin önemini, duygusal ihtiyaçlara sahip olmadan sadece cinsel performansı üzerine kurulmuştur. Bu şemalar erkeğin cinselliği büyük bir baskı altında yaşamasına sebep olur (Kocagöz, 2008).

Bilgi eksikliğinden kaynaklanan hatalı bilişsel şemalar hem kadınlarda hem de erkeklerde farklılık gösterir. Erkek cinselliği ile ilgili mitler, erkeklerin her an için cinsel ilişki için hazır olmasını, cinselliği her zaman istemesini, cinsel ilişkinin kontrolünün onda olmasını, penisinin sert ve boyutunun büyük olmasını, cinsel ilişkiyi duygusal bir olgu olarak görmemesini ve yalnızca bir ihtiyaç olarak kabul etmesini gerektirir. Bu mitler erkeklerin kendilerini büyük bir baskı altında hissetmelerini ve performans kaygısına kapılmalarına neden olmaktadır.

Kadınlara öğretilen cinsel şemalar, kadının yaşayacağı cinsellik üzerinde büyük baskı kurmuştur. Bu şemalar kadını toplumda pasifleştirdiği gibi cinsellikte de pasif olması üzerine kurulur. Kadınların cinsellikle ilgili oluşturulan mitleri, edep, namuslu bir kız çocuğu olmak, cinsellikte aktif olmamak ve işi erkeğe bırakmak, cinsel konular hakkında konuşmamak ve eşinin onu uyarmasını beklemektir. Kendilerini çocukluğunda iyi kız olarak tanımlayan her 10 kadından 9'u cinsel yaşamlarında orgazm yaşamadıklarını ifade etmiştir. İyi kız olma olgusu, bu kadınlar üzerinde sevişmenin ahlaksız olduğu düşüncesini ortaya çıkardığı bilinmektedir (CETAD, 2006c).

Türk kültür ve geleneğinde kadının cinselliği hem dış sınırlamalar hem de cinsiyet rolleri açısından geliştirilen toplumsal eşitsizliklerle ve namus kaidelerine göre cinsiyetin ve gereklilikleri gerçekleştirilir. Örneğin; bir kadın yalnızca kendi ailesi adına değil, bununla birlikte kendisinin bağlantısı olduğu ve yakınlık hissettiği sosyal çevresine de davranışları ile utanç kaynağı olabilmektedir. Geleneksel yapıda cinsiyete bağlı eşitsizliklerin toplum tarafında onaylanması hususunda sadece erkekler tarafından değil bizzat kadınların kendisi tarafından da bu ayrımcılığın onaylanması gerçekleşmektedir. Kadınların cinsellik hakkındaki soruları çoğu zaman cevapsız kalmaktadır, ilgileri memnuniyetle karşılanmamaktadır, cinsel eylemlerin bütünü

engellenmekte ve mastürbasyon dahi kadınlar için utanılacak ayıp bir durum olarak görülmektedir. Kadınların görevi erkeğin ihtiyaçlarını karşılamak ve beklentilerini karşılamak olarak görülmektedir. Kadınlar üzerindeki bu görev cinsel mitlere yol açar. Ancak, oluşturulan bu cinsel mitlerin yalnızca kadınların zarar görmesine neden olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Erkekler için geliştirilmiş cinsel mitler de en az kadınlarınkı kadar zordur. Toplumumuzda cinsellik üzerine kurulmuş bir erkek şeması vardır. Oluşturulan bu şemayla erkek açısından cinsellik, baskı altında tamamlanan fiziksel eylem olduğunu göstermektedir (Kayır, 2001).

Bu mitler her iki cinsiyetin arasına set koyar ve yabancılaştırır. Hem kadınların hem de erkeklerin cinsel yaşamları bu cinsel inanışlardan olumsuz etkilenir. İnsanın doğasında yakınlık kurmak vardır. Bu cinsel mitler kişiler arasında yakınlık kurulmasını, iç dünyalarını başkalarına açmayı zorlaştırmaktadır. Cinsel yakınlık hem kadın hem erkek için onaylanmak demektir. Bu onaylanma sevmeye değer oluğu düşüncesini ortaya çıkarmaktadır (CETAD,2006c).

Torun, F., Torun, S. ve Özaydın (2011)'e göre 18 ile 67 yaşları arasında 103 evli ve 64 bekâr toplam 167 erkekle yaptığı araştırmada katılımcıların eğitim durumunun, ergenlik öncesi ikamet edilen bölgenin, ilk cinsel bilgi kaynağının, ilk cinsel aktivitenin kiminle yaşandığının ve nasıl bir sonuç alındığının cinsel mitlere olan inancı etkilediği ortaya çıkmıştır. Araştırma grubunun üçte ikisinin ilk cinsel bilgi edinme kaynağı arkadaş çevresidir ikinci cevap olarak erotik-pornografik yayınlardır.

Bireyler, işlevsel ve doyurucu bir cinsel hayat sürdürebilmek için kendilerinin davranış sorumluluklarını almalıdır. Doğumdan itibaren çocuklukta ve ergenlikte alınan cinsel eğitim bireyin hayatının tüm dinamiklerini etkilediği bilinmektedir. Değişik yaş skalalarında cinsel mitlere olan inanışlar da farklı olabilmektedir. Yaşlandıkça ortaya çıkan zihinsel olgunluğun yanı sıra, gençler de cinselliğini gelecek nesillere geliştirip asimile ederek geçirirler. Özellikle akran grupları içindeki cinsellik hakkında konuşmalar gençler için ilgi çekicidir ve cinsel eylem için cesaretlendirici ve

cesaretlendiricidir. Erişkinlik dönemlerinde cinsel deneyimler önemli görülürken, çocuk ve ergenlerde daha çok arkadaşlardan bilgi edinme sağlanmakta nadiren anne ve babalardan ve öğretmenlerden bilgi alınmaktadır. Bekarete karşı muhafazakar tutumların yaşla birlikte arttığını bildirmiştir. Cinsellik yaşlı insanlar için doğal sayılmaz. Örneğin, menopoz dönemindeki kadınların cinsel hayatları bitmiş olarak algılanır. Menopozda, bir kadının cinsel yaşamının bittiğini düşünen bir erkek, karısıyla daha fazla seks yapma arzusunu ifade edebilir (CETAD, 2006b).

Toplumda özellikle gençlerin toplumdaki cinsel mitlerin farkında olması, bu cinsel mitlerin ilişkilerdeki etkilerinin farkına varmaları ve bunları içselleştirmesi, cinsellikle ilgili doğru davranış kalıpları geliştirmelerine, eşitlikçi karar vermelerine ve sorumluluk alma bilinci edinmelerine neden olacaktır. Temelde cinsel davranışlar sorumluluk üstlenmeyi ve cinsiyet üzerine farkındalık gerektirdiğinden yalnızca kadınların değil erkeklerin de cinselliğe ilişkin kültürel değerlerin ve tabuların farkında olması, cinselliği eşitlikçi bir bakışla yaklaşmaları açısından önem taşımaktadır (Civil ve Yıldız, 2010).

Ülkemizde ve dünyada en yaygın cinsel mitler şöyledir:

- **“Cinsellik kadın için zevk verici değildir, görev olarak yapılır.”**

Cinselliğin tabu olarak kabul edildiği kültürlerde kadınlar, çocukluktan itibaren her davranışında kısıtlanmaktadır. Cinselliğin ayıplandığı, cinselliğin erkeklerin tekelinde olduğu düşüncesinin olduğu ailelerde yetişen kadınlarda en sık rastlanan mittir. Bu yanlış inanışla yetiştirilen kadınların evliliklerinde cinsellikle bağ kuramadıkları ve cinselliği eşinin bir ihtiyacı olarak gördükleri söylenebilir. Bu mite inancı olan kadınlar kendi cinselliğinden utanmakta ve cinsel açıdan kendilerini ketlemektedir (CETAD,2006b).

- **“ Erkeğin cinselliği istememesi eşini çekici bulmadığı anlamına gelir.”**

Evliliklerde sıkça görülen bir mittir. Cinsel isteği reddedilen kadın, bunun fiziksel özelliklerinden kaynaklandığını, artık sevilmediğini düşünebilmektedir. Erkeğin cinselliği istememesi stres gibi psikolojik nedenlere bağlı olabilmektedir. Bu inanca sahip kadınlar eşinin reddinden sonra mutsuzluk ve özgüven kaybı yaşayabilmektedirler.

- **“İlk cinsel ilişki kadın için çok acı ve korku vericidir.”**

Çocukluğundan itibaren kızlık zarını özenle koruması öğretilmiş bir kadın evlendiği zaman bile sahip olduğu bu değerli şeyi kaybetmek istemeyebilmektedir (CETAD,2006b). Çocukluğundan itibaren bu öğretiyi yetişen kadın, eşine karşı yeterince rahat olmayabilmektedir. Bu mite sahip kadınlar, ilk cinsel deneyimlerinde büyük oranda vajinismus yaşayabilmektedir. Cinselliğin tabu olduğu topluluklarda vajinismusun daha sık görülmesinin önemli nedenlerinden biri budur (CETAD, 2006b).

- **“Erkeklerin yaşadığı cinsellik bedensel bir ihtiyaçtır”**

Çok yaygın olan ve inanılan bir cinsel mittir. Erkeklerin cinsel yaşamını zorlaştıran, baskılayan bir cinsel inanıştır. Bu cinsel mit, erkeği istese de istemese de cinsel ilişkiye girmesine zorunlu bırakmakta, performans kaygılarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Erkeği her zaman seks yapmakla görevlendiren ve sevgi, aşk gibi duygulardan uzak tutan bu mit, eşler arasında güçlü bağların kurulmasını engelleyebilmektedir. Sonuçlarında ise kadın-erkek ilişkisini bozmaktadır. Bu cinsel yanlış inanış sonucunda kadınlar, kendileriyle her iletişim kuran ve kendilerine yakınlık gösteren erkeğin cinsel bir amaçla yakınlaştığı varsayımını ortaya çıkarmaktadır (CETAD, 2006b). Erkeğin cinselliği duygulardan uzak sadece bir

bedensel ihtiyaç olduğu inancı evliliklerde karı-koca ilişkisini de etkileyebilmektedir. Eşi tarafından cinsel daveti reddedilen kadın, erkeğin isteksizliğini şahsi algılayabilmektedir.

- **“Cinsellikte erkek yöneticidir, her şeyi bilir. Cinsel eylemi erkek başlatmalıdır.”**

Bu mite inancı olan erkekler, cinselliği başlatma rolünü kendi görevi gördüğü için ilişki içerisinde partnerine karşı sorumluluk hissederek yetersizlik duygusuna kapılabilir. Bu mite inancı olan kadınlar ise cinselliği başlatıcı görevini üstlenmez ve kendini baskılar. Bu mit geleneksel kadın rolünün devamına zemin hazırlamaktadır (CETAD, 2006b).

- **“Cinsel ilişkiyi başlatan kadın ahlâksızdır.”**

Bu mit, kadını cinsel anlamda pasifize eden bir inançtır. Temelinde kadının arzulu olmasının yarattığı korkular vardır. Bu cinsel mit oldukça eski çağlardan kalma bir mittir. Görünürde bu cinsel mite olan inanç bitmiş gibi gözükse de birçok erkek eşinin cinsel ilişkiyi başlatmasından hoşlanmamaktadır. Bu durumdan hoşlanmayan erkekler karısının cinsel arzularını fark ettiklerinde içlerindeki kendilerine olan özgüven eksikliğiyle aldatılma korkusu yaşamaktadır. Bu cinsel mit, kadını sadece erkeği memnun etmek için cinsel ilişkiyi yaşayabileceğine koşullandırır (CETAD, 2006b).

- **“Cinsel ilişki sırasında konuşulmaz.”**

Cinsel ilişki sırasında konuşulmaması inancı, cinsel ilişkiyi sınırlandıran bir mittir. Cinsel ilişki sırasında konuşmanın cinselliğin ortamını olumsuz değiştireceğine

yönelik bir inançtır. Cinsellikte konuşmak; duyguların, isteklerin açık bir mesajla aktarılmasını sağlamaktadır.

- **“Hamileyken cinsel ilişkiye girmek bebeğe zarar verir.”**

Bu cinsel mite göre, hamileyken cinsel ilişkiye girmek bebeğe zarar verip, doğumu olumsuz yönde etkileyeceğine inanılır. Bu mite sahip çiftler hamilelik döneminde aralarındaki bağı zayıflatmaktadır. Hekim tarafından aksi söylenmediği sürece cinsel ilişkiye girmenin anne ve bebeğe bir zararı yoktur. Yapılan araştırmalar hamilelikte yaşanan cinsel ilişkinin çiftler arasındaki bağı kuvvetlendirdiğini, annenin daha rahat bir hamilelik geçirdiğini söylemektedir.

- **“Eşler birbirlerini sevdikleri takdirde sevişmekten nasıl zevk alabileceklerini de bilirler.”**

Çiftler, birbirlerinin ne istediğini içgüdüsel olarak bilemezler. Eşlerin birbirinin ne istediğini bilmeleri için cinsellik konusunda iletişim kurmaları gerekir. Bu iletişim ve geribildirim olduğu sürece mümkündür (Kayır, 1998).

- **“Yaşlanma cinsel isteği tamamen ortadan kaldırır.”**

Bu öncelikle kültürel bir efsanedir. Fizyolojik olarak vücudumuzun fonksiyonları yaş ve zayıflatıcı hastalıklardan dolayı güçsüz olabilir. Yaşam sona erene kadar cinsel olarak aktif olunmaması için bir sebep yoktur (Allen, 1975). Kadınların üremesiyle cinselliği bağdaştıran bu inanış, menopozla beraber kadının cinsel isteğinin ortadan kalktığı inancını taşımaktadır. Menopozla beraber eşinin cinsel isteğinin bittiğini düşünen erkek, cinsel isteğini daha çekimser dile getirmektedir (CETAD, 2006b). Bu inanış, kadınların

cinsel arzularını bastırmasına ve eşler arasındaki duygusal zağın zayıflamasına sebep olmaktadır.

2.1.5. Cinsel İşlev Bozuklukları

Bu başlıkta cinsel işlev bozuklukları ve cinsel yanıt dönemlerine yer verilmiştir.

2.1.5.1.Cinsel İşlev Bozuklukları Nelerdir?

Cinsel işlev, doğumdan ölüme kadar tüm yaşamı kapsayan insan olmanın temeli ve merkezidir. Bu merkez içinde düşünceleri, davranışları, değerleri, tutumları, inançları, fantezileri ve arzuları barındırır. İnsan olmanın temelinde kurulan sosyal ilişkiler ve edinilen rolleri olması cinsel işlevi oluşturmaktadır (Kontula, 2009).

DSM-5 tanı kriterlerine göre “Cinsel işlev bozukluğunu cinsel yanıt ve istek döngüsünü meydana getiren psiko-fizyolojik değişikliklerde strese ve kişiler arası güçlüklerle neden olacak düzeyde bozulması olarak tanımlamaktadır.” (Köroğlu, 2013).

Cinsel işlev bozukluğu; sağlıklı cinsel ilişki kurmada cinsel istek, uyarılma, orgazm ve problemlere bağlı olarak güçlük yaşanmasıdır. Cinsel eylemden zevk alamama ve bunun tekrarlıyıcı özellikte olmasıdır. Cinsel işlev bozuklukları genellikle cinsel yanıt döneminin ilk üç evresinde görülebilmektedir. Yaşanan sorunlar kişinin partneriyle olan ilişkisini, yaşam doyumunu ve duygusal sağlığını etkileyebilmektedir (Cames, 1999; akt. Atıcı, 2019).

DSM-5 kriterlerinde cinsel işlev bozuklukları (CİB) sınıflandırılması şöyledir:

- Erkeklerde Düşük Cinsel İstek Bozukluğu
- Kadında Orgazm Bozukluğu
- Kadında Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu
- Cinsel Organlarda Ağrı/İçe Girme Bozukluğu
- Erken Boşalma
- Geç Boşalma
- Sertleşme Bozukluğu
- Maddenin/İlacın Yol Açtığı Cinsel İstek Bozukluğu
- Tanımlanmış Diğer Bir CİB
- Tanımlanmamış CİB (Koroğlu, 2013).

Son yıllarda yapılan araştırmalar göstermektedir ki üç kişiden biri yaşamı boyunca herhangi bir dönemde cinsel işlev bozukluklarının birini yaşamaktadır. Bu oran ise erkeklerde en az %3, en yüksek %50; kadınlarda en az %3 en yüksek değer %27 olduğu saptanmıştır (İncesu, 2004; akt: Polat, 2019). Yaşamının belli bir döneminde cinsel işlev bozukluğu görülen kadınlarda şikayet ettikleri konular orgazm bozukluğu, vajinismus, uyarılma bozukluğu, cinsel istek bozukluğu, cinsel ağrı bozukluğu ve cinsel tiksinti bozukluğundan oluşmaktadır. Erkeklerde ise erektil disfonksiyon, erken boşalma, geç boşalma, ağrılı boşalma sorunları ve diğer boşalma problemleriyle, cinsel istek azlığı ve cinsel tiksinti bozukluğu problemleri yaşamaktadır (Polat, 2019).

Cinsel işlev bozukluğu, toplumda yaşanan önemli bir sorundur. Cinselliğin bireyden bireye değişmesi, bir birey üzerinde dahi sıklıkla farklılık göstermesi sebebiyle evrensel olan bir sorunda fikir birliğiyle “normal” sınıflandırılması yapmakta güçlükler yaşanmaktadır (İncesu, 2001). Cinsel işlev bozukluğu, cinsel yanıt dönemlerinde yaşanan normal durumun olağandışı tarzın dışına çıkıp normal olmayan duruma gelerek süreklilik kazanmasıdır. Bu tanım dahilinde normal kavramı her ilişkiye göre

değişmektedir. Yaşanan sorunun hem birey hem de partner tarafından normal olmayan durumu algılanması gerekmektedir (Kayır, 2011).

Cinsel işlev bozukluklarının ardında basit sebepler olabilmektedir. Cinsel bilgisizlik, kültürel tabular ve cinsel mitler ve zayıf iletişim becerileri, gerçekçi olmayan beklentiler, performans baskıları ve bu sebeplerden oluşan problemler faktörler arasındadır. Bu problemler günden güne tartışmalara sebep olur ve çözümsüz bir hâl almaya başlamaktadır. Her iki partnerin de aynı anda orgazm olması gerektiği hâlâ birçok kişi tarafından inanılan cinsel mitlere örnektir. Bu cinsel mitler cinsellikte performans kaygılarına sebep olmaktadır (Stanley, 1987).

2.1.5.2.Cinsel Yanıt Dönemleri

William Masters ve Virginia Johnson'ın 1966 yılında insan cinselliği üzerine yaptığı çalışmadır. İnsan cinselliğini gözlemleyip raporlanan bu çalışma bir ilk niteliğini taşımaktadır. İnsan cinselliğinin gözlemlendiği bu çalışma günümüzde cinsel terapi yaklaşımının temellerini atmıştır. William Masters bir jinekolog Virginia Johnson ise bir hemşiredir. Masters ve Johnson çalıştıkları hastanede çalışma için hazırlanmış ses geçirmez odada 10.000'den fazla kadın ve erkeğin orgazmını ve tepkilerini gözlemlemişlerdir. Gönüllü katılımı ile gerçekleşen bu çalışmada Masters ve Johnson, yanlışlığı ortadan kaldırmak için birçok görüşme yapmıştır. Katılımcının çalışmaya ve ortama alışabilmesi için ilk aşamalarında pratik oturumlar yapılmıştır. Çalışma sonucunda birçok mit ortadan kalkmıştır. Kadınlarda vajinal orgazmı, klitoral orgazmdan üstün tutan mit ortadan kalkmıştır. Cinsellikte erkeğin daha baskın olması gerektiği inancı olan mit yerine, kadın ve erkeğin cinsellikte eşit sorumluluklara sahip olduğuna dikkat çekilmiştir. Masters ve Johnson çalışmalarında cinsel uyarana verilen tepkileri uyarılma, plato, orgazm ve çözülme olarak dört evreye ayırmışlardır (Esencan ve Beji, 2015).

Masters ve Johnson'ın cinsel yanıt dönemleri çalışmasından sonra psikiyatrist ve seks terapisti Helen Singer Kaplan, bu modele arzu evresini ekleyerek kendi modelini ortaya çıkarmıştır. Kaplan'a göre arzu evresi bu modelin en önemli aşamasıdır. Masters ve Johnson'ın cinselliğin bedenle olan ilişkisine Kaplan, cinselliğe duygusal yön eklemiştir (Akan ve Doğan 2011).

2.1.5.2.1. İstek (Arzu) Evresi

Helen Singer Kaplan'ın Masters ve Johnson'ın çalışmasına eklediği evredir. Bu evre, cinsel ilgiyle başlamaktadır. Cinsel ilginin başlamasını Kaplan, fiziksel iştah olarak tanımlamıştır. Aç kalan kişi nasıl açlık duyuyorsa, cinsellikten uzak kalan kişinin cinsel isteği yoğun olmaktadır. Hem kadın hem erkek bireyde testosteron hormonu cinsel istek üzerinde etkilidir. Kaplan'a göre cinsel arzu olmadan cinsel yanıt döngüsü başlayamamaktadır (Saraçoğlu, 2020).

2.1.5.2.2. Uyarılma Evresi

Masters ve Johnson (1994)'a göre, cinsel yanıt döneminin ilk evresi uyarılma evresidir. Bedensel veya psikolojik uyarın sonucu uyarılma evresi başlamaktadır. Erotik duyguların devamlılığıyla cinsel gerilim de artmaktadır. Bu uyarılma süreci kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Cinsel uyarılma ne kadar fazlaysa cinsel yanıtın yoğunluğu da o kadar artış göstermektedir (Masters & Johnson, 1994).

Bu cinsel uyarılma halinde, psikolojik yönüyle erotik duygular veya fizyolojik yönüyle kadınlarda vajinal lubrikasyon, erkeklerde ereksiyon başlamaktadır. Cinsel uyarılmanın yoğunluğu hızlı ya da yavaş ilerlemesi değişkenlik gösterebilir. Bu değişkenlik cinsel yanıtları etkilemektedir. Bu cinsel uyarılma bireye göre değişkenlik gösterebilir. Birey için de her zaman aynı yoğunlukta ve aynı sürede olmayabilir. Bu uyarılma cinsel arzusunun yoğunluğuyla uzayabilir ya da kısalabilir. (İncesu, 2004).

2.1.5.2.3. Plato Evresi

Plato evresi uyarılma evresinin devamı ve bir parçası niteliğindedir. Plato evresine giren kişinin kalp atışlarının hızlandığı görülmektedir. Cinsel uyarının devam etmesiyle cinsel haz artarak plato evresi başlar. Bu evrede fiziksel olarak kadınlar da vajinal sıvı, erkeklerde de ereksiyon görülmektedir (İncesu, 2004).

2.1.5.2.4. Orgazm Evresi

Orgazm evresi cinsel yanıt dönemleri içerisinde süresi en kısa fakat alınan hazzın en fazla olduğu evredir. Fiziksel olarak erkeklerde bacaklarda kasılma ve boşalma görülürken, kadınlarda vajina ve perinede ritmik kasılmalar görülmektedir (İncesu, 2004). Bu evrede kadın orgazmıyla erkek orgazmını ayıran en önemli özellik, kadınlarda cinsel uyarın devam ettiği takdirde art arda orgazm olması mümkündür (Masters & Johnson, 1994).

2.1.5.2.5. Çözülme Evresi

Çözülme evresi uyarın evresinde kanın pompalandığı genital organlardan kanın çekilerek bedenin geri yani ilk haline dönmesidir. Kanın çekilmesi ve gerilimin bitmesi sebebiyle rahatlama evresi olarak da adlandırılır. Kadın ve erkek cinsel yanıt döngüsü aynı sıralamayla yaşanırken, evrelerin süresi farkı yaratmaktadır. Bu farkı cinsel uyarana verilen tepki, uyarının cinsel yoğunluğu ve cinsel uyarının süresi belirlemektedir (Masters & Johnson, 1994).

2.1.5.3.Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları

DSM-V tanı kriterlerine göre kadın cinsel işlev bozuklukları üç başlık altında incelenmektedir:

2.1.5.3.1. Kadın Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay süreli cinsel ilgi/uyarılmanın azalması veya yok olması söz konusudur.

- Cinsel aktivite isteğinin azalması ya da yok olması,
- Cinsel fantezi veya erotik düşüncelerin azalması ya da yok olması,
- Partnerle cinsel aktiviteyi başlatamama ya da partnerin başlatma gayretlerini kabul etmenin azalması ya da yok olması,
- Tüm cinsel aktivite sırasında (en az %75 ve daha fazlasında) cinsel zevkin/hazzın azalması ya da yok olması,
- İçsel ya da dışsal cinsel erotik uyarılara (Örneğin; yazılı, sözel, görsel) karşı cinsel ilginin azalması ya da yok olması,
- Tüm cinsel aktivite sırasında (en az %75 ve daha fazlasında) genital ve/veya genital duyumların azalması ya da yok olması.

2.1.5.3.2. Kadın Orgazm Bozukluğu

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay boyunca aşağıdaki belirtilerden en az birini hemen hemen (yaklaşık %75) tüm ilişkilerinde deneyimlenmesi ile tanı konulur.

- Orgazmda gecikme yaşanması, azalması ya da yok olması,
- Tüm cinsel aktivitelerde orgazm hissinin azalması ya da yok olması.

2.1.5.3.3. Cinsel Organlarda Ağrı-İçe Girme Bozuklukları

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay boyunca, yaşanan pelvik ağrı/içe girme bozukluğunun (vajinismus) kriterleri şöyledir:

- Vajinal ilişki anında zorluk yaşama,
- Vajinal ilişki ya da girme girişimleri sırasında vulva vajinal ya da pelvik ağrılar yaşanması,
- Vajinal ilişki sırasında hissedilen ya da acı endişesi duyma, bir korku ve anksiyete,
- Vajinal ilişki teşebbüsü sırasında pelvik kasların kasılması/sıkılması.

2.1.5.4. Erkek Cinsel İşlev Bozuklukları

DSM-V tanı kriterlerine göre erkek cinsel işlev bozuklukları şöyle kategorilendirilmiştir:

2.1.5.4.1. Erkek Düşük Cinsel İstek Bozukluğu

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay süreli cinsel ilgi/uyarılmanın azalması veya yok olması söz konusudur.

- Cinsel aktivite isteğinin azalması ya da yok olması,
- Cinsel fantezi ve ya erotik düşüncelerin azalması ya da yok olması,
- Partnerle cinsel aktiviteyi başlatamama ya da partnerin başlatma gayretlerini kabul etmenin azalması ya da yok olması,
- Tüm cinsel aktivite sırasında (en az %75 ve daha fazlasında) cinsel zevkin/hazzın azalması ya da yok olması,

- İçsel ya da dışsal cinsel erotik uyaranlara (Örneğin; yazılı, sözel, görsel) karşı cinsel ilginin azalması ya da yok olması,
- Tüm cinsel aktivite sırasında (en az %75 ve daha fazlasında) genital ve/veya genital duyumların azalması ya da yok olması.

2.1.5.4.2. Erkeklerde Sertleşme Bozukluğu

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay süreli cinsel uyarılmanın azalması veya yok olması söz konusudur.

- Cinsel aktivitede sertleşmeyi sağlamakta güçlük yaşama,
- Cinsel aktivitenin sonuna kadar sertleşmeyi devam ettirmekte güçlük yaşama,
- Sertlik düzeyinde belirgin ölçüde azalma.

2.1.5.4.3. Geç Boşalma

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay süreli boşalmanın gecikmesi, azalması veya yok olması söz konusudur.

- Boşalmanın gecikmesi
- Boşalma sayısının azalması
- Boşalmanın yok olması

2.1.5.4.4. Erken Boşalma

DSM-V tanı kriterlerine göre minimum 6 ay süreli cinsel aktivite sırasında erkeğin cinsel birleşmeden yaklaşık bir dakika süre sonra kontrolsüz olarak boşalmasıdır.

2.1.5.5. Her İki Cins İçin Cinsel İşlev Bozuklukları

DSM-V tanı kriterlerine göre her iki cins için cinsel işlev bozuklukları şöyle incelenmiştir:

2.1.5.5.1. Madde Ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları

DSM-V tanı kriterlerine göre madde ve ilaç kullanımına bağlı cinsel işlev bozuklukları şöyle açıklanmıştır:

- Madde/ilaca başlandıktan sonra doz aşımından sonra cinsel işlevlerde sorun yaşandığına dair net bilgiler olmalı,
- Cinsel işlev bozukluğuna madde/ilaç kullanımı dışında neden olabilecek başka durumlar olmamalı.

2.1.5.5.2. Diğer Tanımlanmış Cinsel İşlev Bozuklukları Ve Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu

- DSM-V tanı kriterlerine göre diğer tanımlanmış cinsel işlev bozuklukları ve tanımlanmamış cinsel işlev bozuklukları herhangi bir 'Cinsel İşlev Bozukluğu' kriterlerine uymayan cinsel işlev bozukluklarını içerir.
- Terapist, cinsel işlev bozukluğu teşhisi koymuştur fakat belirtiler değişken ve karışıktır. Başka bir faktör ise madde kullanımının ya da tıbbi durum olduğu belirlenememiştir.

2.1.6. Cinsel Mitlerin Cinsel İşlev Bozuklukları Üzerindeki Etkisi

Cinsellik, içinde birçok yönleri barındırmaktadır. Cinselliğin içinde barındırdığı doyum, uyum, toplumsal gelenekler, değerler ve mitler cinselliği çok yönlü bir olgu yapmaktadır. Cinselliğin kişiye özgü bir olgu olması onun biricik ve kişiye göre şekillenen bir kavram olmasını ortaya çıkarmaktadır. Cinsellik, iki kişinin arasındaki birlikte olma konusunda güdülenen bir alandır (Aydın, 1998). Cinsellik; psikolojik, sosyal ve bedensel koşullardan etkilenir. Cinsellik, insan yaşamının doğumdan ölüme kadar ayrılmaz parçasıdır. Bu sebeple cinsel yaşam ve cinsel sağlık insan yaşamının kalitesini etkileyen en önemli belirleyicilerinden biridir. Cinselliğin yaşamın her alanında olması ve içinde duyguları, düşünceleri, tutumları barındırması cinsellik üzerindeki algının oluşmasında etkilidir.

Cinsellik, biyolojik bağlamda nesillerin devamı ve üreme, psikolojik bağlamda cinsel haz, sevmek, sevilme ve bireyin duygusal ihtiyaçlarının doyurulmasıyla ilişkilidir. Biyolojik ve psikolojik bağlamın yanında toplumsal anlamda değerler, yargılar, kurallar, roller, tutumlar ve tercihlerle ilişkilidir. Bu ilişkiler bireyin cinselliği ifade etme şekli üzerinde etkilidir (Esencan ve Beji, 2015).

Bireyin aldığı eğitim, yetiştiği kültürel ortam, aile tutumu cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırlayabilmektedir. Bu etkilerin dışında psikoseksüel gelişim dönemlerinde yaşanan bozukluklar, tutucu bir ailede yetiştirme, yanlış cinsel bilgiyi edinme, bu yanlış bilgilerle abartılı beklentiler edinme ve cinselliğin ayıplanması etkilidir. Bu etkilere ek olarak evlilik yaşamında olumsuzluk yaşanması da etkilidir. Evlilikte iletişim sorunları, kendi bedenini tanımama, cinsellik hakkında konuşmaktan utanma ve cinsel organ hakkında olumsuz fikirlere sahip olma cinsel işlev bozukluklarının oluşumunda etkilidir (Özmen, 1999).

Cinsel işlev bozukluklarının oluşumunda aile tutumu, bireyin ve yetiştiği ailenin eğitim durumu, yetiştirme koşulları, yetiştiği alt kültürün cinselliğe yüklediği anlam, travmatik cinsel deneyim, cinsel mitler, eşler arasındaki ilişki, suçluluk duygusu, başarısızlık duygusu, depresyon vb. psikolojik bozukluklar ve kullanılan ilaçlar etkilidir (Tuğut, 2016).

Türk kültür ve geleneğinde kadının cinselliği hem dış sınırlamalar hem de cinsiyet rolleri açısından toplumsal eşitsizliklerle ve namus kaidelerine göre şekillenmektedir. Örneğin; bir kadın yalnızca kendi ailesi adına değil, bununla birlikte kendisinin bağlantısı olduğu ve yakınlık hissettiği sosyal çevresine de davranışları ile utanç kaynağı olabilmektedir. Geleneksel yapıda cinsiyete bağlı eşitsizliklerin toplum tarafında onaylanması hususunda sadece erkekler tarafından değil bizzat kadınların kendisi tarafından da bu ayrımcılığın onaylanması gerçekleşmektedir.

Erkeklerin evlilik öncesinde yaşamış oldukları aktif cinsel aktivite, tek gecelik ilişkiler, sık cinsel deneyimler, cinsel ilişkide lider bir rol erkeğin hakkı olarak görülmekte ve kadının böyle bir davranışta bulunması kınanmakta ve ayıplanmaktadır. (Yüksel ve Cindoğlu, 2006) yapmış oldukları araştırma göstermektedir ki, deneye katılan kadın ve erkek katılımcılardan %70'inden fazlasının kadınların saygınlığının doğrudan bekaretle ilişkili olduğunu iddia ettiği saptanmıştır. Başka bir deyişle, kadınların toplumsal konumu cinsellik geçmişleri ile belirlenir. Kadınların 'Toplumlarında kabul görme ve saygı duyulmamaktan gurur duymaları' beklenir. Katılımcılardan % 64'ü ise erkeklerin bakire kadınlarla evlenmeleri gerektiğini ve bunun zorunlu bir durum olduğunu bildirmişlerdir. Türkiye'de kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığı hâlâ devam etmektedir.

Kadınların cinsellik hakkındaki soruları çoğu zaman cevapsız kalmakta ve ilgileri memnuniyetle karşılanmamaktadır. Cinsel eylemlerin bütünü engellenmekte ve mastürbasyon dahi kadınlar için utanılacak ayıp bir durum olarak görülmektedir. Kadınların görevi erkeğin ihtiyaçlarını karşılamak ve beklentilerini karşılamaktır.

Kadınlar üzerindeki bu görev cinsel mitlere yol açar. Ancak, oluşturulan bu cinsel mitlerin yalnızca kadınların zarar görmesine neden olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Erkekler için geliştirilmiş cinsel mitler de en az kadınlarınkı kadar zordur.

Yapılan araştırmalar, kadın ve erkeklerde ayırım yapmadan her üç kişiden birinin yaşam periyodunda dönemsel olarak en az bir kez cinsel işlev bozukluğu problemi ile karşılaştığını göstermektedir (İncesu, 2004).

Vajinismus, ülkemizde cinsel terapi desteği almak isteyen kadınlarda en fazla görülen cinsel işlev bozukluğudur. Batı ülkelerinde kadınlar da vajinismus görülme oranı ülkemizdekinden daha azdır. Bu oranın fazla olmasında cinsel mitler, cinsel eğitimsizlik, bekâret kavramı ve ön sevişme bilgisinin eksik olması etkilemektedir. Bu etkiler bireylerde cinsel tabuların oluşmasını ve CİB yaşamasına sebebiyet vermektedir. Vajinismus; bireyin eğitim seviyesinden, mesleğinden, entelektüel düzeyinden bağımsız bir olgudur. Tutucu alt kültürde yetiştirilen kadınlarda vajinismus görülme sıklığı daha fazladır. Vajinismus sorunu yaşayan çiftlerin bunu kendi aralarında halletmeye çalıştığı görülmektedir. Sebebi, kadında bir eksiklik olduğu inancıdır. Yaşanan bu sorunda eşler arasında bekâret konusunda şüpheler ortaya çıkabilmektedir. İstenmediğini düşünen eşte ereksiyon güçlüğü görülebilmektedir (İncesu, 2004).

Cinsel istek azlığı kadınlarda erkeklerden daha sık görülmektedir. Bunun başlıca sebebi; cinselliğin sadece erkeklere özgü olduğu, cinsellikten sadece erkeğin haz alması gerektiği, cinsel doyumunu erkeğin hak ettiği inancıdır. Bu mitlere göre cinsellik kadın için görev alanıdır. Cinsel istek azlığı ülkemizde en yaygın görülen cinsel işlev bozukluğudur. Fakat cinsel tedavi merkezine bu sebeple başvuran kadın oranı azdır. Bu durumun sebebi mitlerle bu bozukluğun bir sorun olarak görülmemesidir. Cinsellik kadın için neslin devamı, erkeğin tatmini, ailenin huzuru için gerekli olan bir eylemdir. Bu tanımda haz ve doyum dışarıda kalmaktadır. Toplumumuzda cinsellikten zevk alan, sevişmeyi isteyen kadınlara iyi gözle bakılmamaktadır. Milyonlarca kadın bu miti

kabullenmiş, doğal bir durum olarak görmektedir. K    k yaşlardan itibaren başlayan yasakçı zihniyet sonucu cinsellikten suçluluk duyma ve cinsel isteğin bastırılması doğal bir sonuçtur ( ncesu, 2004).

Erkeklerde sertleşme bozukluğu, cinsel tedavi merkezlerine en sık başvurulan konudur. Erkek hastalar bir kez ereksiyon sağlayamadıklarında paniğe kapılır. Bunun sebebi, toplumda yaygın olan mitlerdir ( ncesu, 2004). Erkeklerin her zaman sekse hazır olduğu, seksin erkeğin sorumluluğunda olduğu inancı erkeklerde performans kaygısı yaratmaktadır. Cinsel g    erkekler üzerinde dayatmadır. Erkeğin her daim sekse hazır olması gerektiği öğretisiyle yetişen erkek cinsel ilişkiyi reddedememektedir. Aslında cinsel ilişkiyi istemeyen erkek bu öğretiyle kendini zorladığında sonuç olarak sertleşme bozukluğu ya da erken boşalma gibi sorunlar görülebilir. Bir kez bu sorunu yaşayan erkeğin yine yetiştiği öğretilerle performans kaygısı yaşaması olağandır. İlk cinsel bilgilerini cinsel içerikli yayınlardan öğrenen erkeklerde cinsel organın büyüklüğü ve sertliği iyi bir cinsel ilişkinin anahtarı olduğu düşüncesi, erkeklerde cinsel işlev bozukluğu yaşanmasına sebep olabilmektedir.

Erkeklerde görülen erken boşalma, sertleşme bozukluğunda olduğu gibi cinsel mitlere bağlı olabilmektedir. Cinsel işlev bozukluğu yaşayan erkekler sorunu kabullenmeyerek tedavi olmayı başarısızlık olarak görmektedirler. Toplumumuzda erkeklik şeması erkekliğin ispatı olarak düşünülmektedir. Bu şemadaki cinsel kontrol ve performans yönetimi erkeklerin cinselliği baskılar altında yaşanan, duygulara yer vermeyen, sadece fiziksel bir eylemle sınırlayarak yaşanmasına sebep olabilmektedir (Kayır, 2001).

Cinsellik hakkında bilgi edinmede arkadaş çevresi, dergi, film ve pornografik yayınlardan olduğu görülmektedir. Bu materyal ve kaynaklardan edinilen bilgiler sıklıkla yanlış, yetersiz ve abartılıdır. Yanlış edinilen bu bilgilerle cinsel mitlere olan inançlar oluşmaktadır. Bu mitler hem kadınların hem de erkeklerin cinsel yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Cinsel mitler her iki cins için yetersizlik ve suçluluk duygularını

barındırarak cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırlamaktadır (Özmen, 1999). Cinsel işlev bozukluklarına cinsel mitler zemin oluşturmaktadır. Öğrenilen bu yanlış bilgilerin yerine bilimsel gerçek bilgilerin konulması bireylerin cinsel yaşamında olumlu etki yaratacaktır (Kocagöz, 2008).

2.2.Evlilik Ve Evlilik Doyumu

Bu bölümde evlilik kavramı, evlilik çeşitleri, evliliğin işlevi, evlilik doyumu kavramı, evlilik doyumu kuramları, evlilik doyumu ve cinsel mit ilişkisine yer verilmiştir.

2.2.1. Evlilik Kavramı

Evlilik, temel niteliklerini koruyarak M.Ö 2000'den bugüne kadar devam eden vazgeçilmez bir kültürel olgudur. Evlilik, insanlığın en temel davranışlarından biridir. Evlilik; farklı çıkarları olan, birlikte yaşama arzusu ve ihtiyaçları, yaşamı paylaşma, çocuk sahibi olma ve sözleşme yapma gibi iki kişi tarafından kurulan karşılıklı dayanışma ve sosyal onayla gerçekleşen bir sözleşme olan ilişkiler sistemidir. Tüm sosyal yasaklardan dışlanan cinsel ihtiyaçların karşılıklı olarak karşılandığı bir füzyondur (Özuğurlu, 1990). Evlilikteki mutluluk, çiftlerin ilişki becerileri ile ilgilidir. Evlilik, insan yaşamındaki önemli deneyimlerden yalnızca biridir ve doğrudan yaşam kalitesiyle ilgilidir.

Evlilik, tarihsel süreçte 4000 yıllık yeni bir sosyal kurumdur. Doğada olmayan, insanlar tarafından kurulan kültürel bir kurumdur. Herhangi bir kültürel etkinlik gibi zamanla değişen, yeni formlar alan ve kadın-erkek birliği ile gerçekleşen en küçük toplum birimidir. Evlilikte de diğer her kurum gibi düzeltilmesi gereken hususlar vardır. Evli çiftler yaşadıkları krizlerle çözüm olacak yollar aramadıkları için evlilik modası geçmiş bir kurum gibi algılanabilmektedir ancak, evlilik ve aile toplumun temeli olduğu için tüm zorluklara rağmen devam etmesi gereken bir kurumdur. (Yavuzer ve ark. 1995).

Evlilik kurumu, hem nitelik hem içerik anlamında insanlık tarihinin başından itibaren evrenselliğini ve toplumun temel yapı taşı olma özelliğini korumasına karşın çeşitli değişikliklere uğramıştır. Her toplumun kendi kültürel yapısına göre evlilik olgusu değişiklikler göstermektedir. Evlilik yapısındaki değişiklikler ailenin ataerkil, anaerkil, geçiş aile, geniş aile ve çekirdek aile olmasına göre oluşmaktadır. Bu aile yapıları evlilik dinamikleri üzerinde belirleyici olmaktadır (Yavuzer, 2011).

Her toplumda ve gelenekte evlilik, aile kurumunun kurulmasında önem arz etmektedir. Evliliğin tanımı her toplulukta değişmiş olsa da evlilik birliğine verilen anlam ve değer geçmişten bugüne kadar yerini korumuştur (Çatal, 2019).

Evlilikteki mutluluk, çiftlerin ilişki becerileri ile ilgilidir. Evlilik, insan yaşamındaki önemli deneyimlerden yalnızca biridir. Ancak doğrudan yaşam kalitesiyle ilgilidir. Evlilik olgusu, bir yaşam biçimi olarak evrensel olarak birçok farklı kültürde bulunabilir. Bu durum, evliliğin çeşitli kişisel ve sosyal işlevlere sahip oluşundan kaynaklanmaktadır. Evlenme, iki kişinin hayatı paylaşmak için birlik oluşturduğu ve kişinin ötekiyle son derece bağlantılı olduğu anlamlı ve evrensel kabul edilen bir olgudur. Geleneksel geniş aileyi de kapsayan, üreme ve çoğalmayı, gelişme ve genişlemeyi organize eden evlilik, çiftler arasındaki çoklu ilişkiler bütünüünün her yönden birleşmesidir. Birçok insan mutlu olmanın kaynağının nihai bir evlilikle sonuçlandığını düşünmektedir.

“Her evlilik bir aile yaratır.” (Şahin, 2008). Evlilik kurumsallaşmış bir yöntemdir, bir ilişki sistemidir, kadının ve erkeğin “karı koca” olarak bağlanışını sağlayan bir tür hukuki ilişki şeklidir. Çocukların doğması için belli bir statü sağlar. Evlilik, kültürel yapımızın hem sosyal hem de ekonomik olarak ayrılmaz bir parçasıdır (Kessler, 2014).

Evlilik olgusu, bir yaşam biçimi olarak evrensel olarak birçok farklı kültürde bulunabilir. Bu durum, evliliğin çeşitli kişisel ve sosyal işlevlere sahip oluşundan kaynaklanmaktadır. Evlenme, iki kişinin hayatı paylaşmak için birlik oluşturduğu ve

kişinin ötekiyle son derece bağlantılı olduğu anlamlı ve evrensel kabul edilen bir olgudur. Geleneksel geniş aileyi de kapsayan, üreme ve çoğalmayı gelişme ve genişlemeyi organize eden evlilik, çiftler arasındaki çoklu ilişkiler bütünü her yönden birleşmesidir. Birçok insan mutlu olmanın kaynağının nihai bir evlilikle sonuçlandığını düşünmektedir.

Evlilik kavram olarak aile kavramından daha belirgindir. Aile, bir topluluk veya organizasyondur ve evlilik ise iki kişiden oluşan, birlik biçiminde yaşama, tecrübe paylaşımı, çocuk sahibi olma ve çocuk yetiştirme amaçlı bir ortaklıktır (Yavuzer, 2009). Evlilik kurumsallaşmış bir yöntem, bir ilişki sistemidir. Kadının ve erkeğin “karı koca” olarak bağlanışını sağlayan bir tür hukuki ilişki şeklidir. Çocukların doğması için belli bir statü sağlar ve sosyal “devlet” kontrolü vardır. İki insan bir arada olmaya başladığı andan itibaren önceki yaşam tarzlarını değiştirmeye başlar (bazı zaman, mekan, vb. durumlarda) ve yeni etkileşim biçimleri dener. Çiftler evlendikleri andan itibaren, önceki yaşam tarzlarını değiştirmeye başlar ve yeni etkileşim biçimleri dener. Evlilikle birlikte insanların yaşamlarında birçok değişiklik meydana gelmektedir. Evlilik tecrübesi ile evlilik rolleri bekarlık rollerinden değiştirilir. Evliliğin ilk yıllarında oluşan sosyal ilişkilerin, evlenmiş olan çiftin, evliliğin kaidelerine uyumlu olması ve ilişkilerinde yaşanan olumsuz durumlarla başa çıkması için çok önemli görülür.

Aile bir sistem olarak kabul edildiğinde, çok sayıda alt sistem olduğu görülmektedir. Evlilik ise eşlerin oluşturduğu bir alt sistem ve ailenin oluşum temelini oluşturur. Evlilik içerisinde çiftlerin evliliklerinden memnuniyeti belirleyici bir faktördür. Evlilik terapisi için başvuran çiftler, cinsel problemlerden, yanlış iletişim kurmaktan ve çocuklarıyla ilgili şikayetlerden ziyade ilişkideki memnuniyetsizlikten şikayet etmektedir. Evlilik, çiftlerin birey olarak birbirine oldukça bağlı olduğu iki kişi arasındaki evrensel olarak kabul edilmiş bir olaydır. Bu sistemin devamlılığı evlilik ilişkilerinde insanların karşılıklı psikolojik ve biyolojik gereksinimlerine bağlıdır. İhtiyaçların karşılanması aynı zamanda evlilik uyumunu da önemli ölçüde etkiler. Evlilik memnuniyeti, eşlerin evliliklerinin kalitesi hakkındaki şahsi düşünceleri olarak kabul edilmektedir. Çiftlerin

ilişkilerindeki mutluluk ve memnuniyet olarak tanımlanır. Medeni tatmin tanımını ve medeni kalite mutluluğu ve uyumunu içerir.

Evlilik birçok ihtiyacın doyurulması amacıyla kurulur. Bu ihtiyaçların yitirilmesi ve fazlaca sebep, evlilikte sorunlara sebep olmaktadır. Bu sorunların sebeplerini genel başlıklara ayıracak olursak sosyo-ekonomik sebepler, evlilikte güvenin oluşmaması veya yitirilmesi, aşk, sevgi gibi olguların son bulması olarak gösterilebilir. Bu problemlerin başlıca nedeni olarak eşlerin birbirini yeterince tanıyamaması sebep olmaktadır (Keçe, 2010).

Evlilik temel olarak iki farklı sosyal ortamda yetişmiş bireylerin bütün yaşam birikimlerini, alışkanlıklarını ve kültürlerini aile yaşantısına taşıyarak eş olabilmektir. Her iki insanda kendi sosyal, psikolojik ve kültürel birikimleriyle birbirine uyum sağlama, saygı, sevgi, güven duygusuyla yaşamak durumundadır. Evlilik sistemi içinde iletişim önemli bir unsurdur. Bu sistemin işlevselliği açısından doğru iletişim kurmak önem taşımaktadır. Bu kurulan iletişim içerisinde beklentiler açık bir dille belirtmeli ve mesajların doğru iletişim şekliyle iletilip anlamlandırılması gerekmektedir. Hatalı veya eksik iletişim veya psikolojik, cinsel, toplumsal beklentilerin belirtilmemesi eşler arasında çatışmalara neden olabilmektedir. Bu çatışmalar evlilikte birçok sebepten ortaya çıkabilmektedir (Özgüven, 2000).

Evlilik başlangıcından itibaren geliştirilmesi gereken bir olgudur. Bu gelişimde problemleri çözebilme becerisi önem taşımaktadır. Her yapılan evlilikte birçok sebepten kaynaklı olarak sorunlar çıkabilmektedir. Yapılan araştırmalar evlilikte yaşanan problemleri çözebilme becerisine sahip olmak için belli bir olgunluğa erişmiş olmak önemlidir. Çatışmaları çözmekten kaçınan çiftler ilerleyen zamanlarda evlilik yaşamında daha fazla sorun yaşayabilmektedirler. Ailenin işlevi açısından etkili bir şekilde problemleri çözmek önem taşımaktadır (Atam, 2009).

2.2.2. Evlilik Çeşitleri

Her canlının olduğu gibi insanın da neslinin son bulmaması ve çoğalması doğası gereği önemlidir. Evlilik de insanın neslini devam ettirmenin gereğidir. Hayatta belli dönüm noktaları vardır. Evlilik ve aile kurmak bunlardan biridir. Evliliğin oluşumu bireyin içinde yetiştiği toplumun değerlerine ve kültürel yapısına göre şekillenmektedir. Bu farklılıklara göre farklı evlilik çeşitleri ortaya çıkmaktadır. (Sezen, 2005) evlenme biçimlerini ele aldığı çalışmada 30 farklı evlenme çeşidini incelemiştir. Bu bölümde görücü usulü evlilik ve flört evliliğini ele alacağız.

2.2.2.1.Görücü Usulü Evlenme

Toplumsal yapı olarak gelenekselliğin baskın olduğu bölgelerde karşılaşılan evlenme şeklidir. Bu evlenme şeklinde evlenecek erkeğin annesi, babası veya diğer akrabaları evlenecek kızı belirleme görevini yerine getirmektedir. Bu seçimde kızın iffeti, güzelliği, huyu, becerisi ve ekonomik durumu göz önünde bulundurulur. Görücü usulü evlilik zorla veya isteyerek olabilir (Sezen, 2005).

2.2.2.2.Flört Ederek Evlenme

Eğitim düzeyinin yüksek olduğu modern şehirlerde yaygın olan evlilik şeklidir. Kadın ve erkek birbirini tanımak için flört edip evlilik kararı alarak gerçekleştirdiği evlilik şeklidir. Modern toplumlarda kadın ve erkek, ailelerinden bağımsız tanışarak evlilik kararını kendileri almaktadır. Flört ederek evlenen kişilerin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015)'e göre Türkiye'de evlilik tercihlerinde değişimler meydana gelmiştir. Bu değişim, görücü usulü evlilik oranının önceki yılların oranlarına bakılarak yerini flört ederek evlenme oranının artması yönündedir. 1981-

1990 kuşasında görücü usulü evlenme oranı yaklaşık %57 iken 2001-2011 evlilik kuşasında %34'e gerilemiştir. Flört ederek evlenme oranı ise %38 iken %62'ye yükselmiştir.

2.2.3. Evliliğin İşlevi

Evlilik yaşamının gerekleri ve sebepleri düşünüldüğünde iki bireyin biyolojik, sosyal, psikolojik ihtiyaçlarını ve güdülerini doyuma oluşturmayı amaçladığı görülmektedir. Evlilik olgusunun temelinde kadın ve erkeğin bu ihtiyaçlarının karşılanması vardır (Özgüven, 2014).

Bireylerin evlilik kararı almasında en önemli işlevlerden biri duygusal ihtiyacın karşılanması amaçlanmaktadır. Sevme ve sevilme ihtiyacı evliliğin temelini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Evliliğe atılan ilk adımda bireyler bu işlevin koşulsuz sağlanacağı düşüncesindedir. Evliliğin temelinde yer alan duygusal işlevin sağlanmadığı evliliklerde doyumsuzluk, sadakatsizlik, mutsuzluk durumları ortaya çıkması olasıdır.

Evliliğin işlevi olarak çiftler biyolojik gereksinim sonucu ortaya çıkan cinsel güdüyü doyurma şansına sahiptirler. Evlilik, cinsel güdüyü doyurmanın meşru yoludur. Cinsel güdüyü doyurmak evliliğin temel gereksinimlerindendir. Cinsel doyum, eşler arasındaki iletişim ve uyum açısından önemlidir. Eşlerin cinsel isteklerini ve beklentilerini konuşarak karşılamaları evlilik doyumu üzerinde etkilidir. Cinselliğin başka bir boyutu neslin devamlılığını sağlama güdüsüdür. Ebeveyn olma ve çocuk yetiştirme gereksinimini karşılamak evliliğin en önemli işlevlerindendir. Evlilik, toplumun işlevsel görevi olarak bireyin neslinin devamlılığını sağlaması ve nikah sözleşmesi ile biyolojik güdünün yerine getirilmesine olanak sağlamaktadır. Evliliğin işlevi olarak çiftler sosyal gereksinim sonucu ortaya çıkan birlikte güven içinde olma, destek ve korunma, dayanışma içinde olma, toplumda yer edinme ve geleceğe güvenle bakma ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Evliliğin işlevi olarak çiftler psikolojik gereksinim sonucu ortaya

ıkan sevmek ve beğenilmek ihtiyacını karşılamaktadır. Birey için en önemli gereksinim olan sevgi ihtiyacı evlilikte psikolojik doyuma ulaşabilmek için çiftlerin kendini eşlerine adamasıyla ve iyi-kötü bütün yaşantılarını birbiriyle paylaşma hazzıyla mümkün olmaktadır. Eşler koşulsuz olarak sevip sevillebilirse psikolojik doyum gerçekleşebilmektedir (zgven, 2014).

Virginia Satir, aile ve evliliğın işlevini eşler için sağıklı bir yaşam, ebeveyn olarak neslin devamlılığını sağılamak, iş bölümü yaparak ekonomik güce sahip olmak, kuşaklar arası sağılam bir bağı kurabilmek ve ebeveyn olarak yeni bir insan yetiştirme motivasyonu olarak açıklamıştır (Satir, 2016).

2.2.4. Evlilik Doyumu

Evlilik, aile kurmak amacıyla kurulan bir sistemdir. Evliliğın amacı, kişilere ve dinamiklere göre değışmektedir. Bireye göre ebeveyn olmak, statü sağılamak, kültüre uygun davranmak ve ekonomik gibi amaçları hedeflemektedir. Çiftlerin dinamiklerine göre kişilerin üstlendikleri roller ve sorumluluklara bağılı olarak eşler arasında sorunlar yaşanabilmektedir. Bu sorunlar çiftlerin hem evlilik doyumlarını hem yaşam doyumlarını etkileyebilmektedir. Çevresel ve kişisel etkiler evlilik doyumunu üzerinde etkilidir. Evlilikten yeterli doyumun alınabilmesi için eşler arasında kişisel olarak iki tarafında doyum sağılayabileceğı sevgi, cinsel doyum ve doğıru iletişim kalıplarının olması gerekmektedir. Çevresel etkilerde ise eşlerin birbirine eşitlikçi bir tutumda olduğı, ekonomik planların yapıldığı ve paylaşımcı olmaları gerekmektedir (Sokolski & Hendrick, 1999).

Sosyal bilimciler tarafından evliliğın daha iyi hli için birçok terim kullanılmaktadır. Evlilik kavramı iki şekilde değıerlendirilir. Birincisi, evliliğın son bulması, boşanma ve ayrılma konularını ele almaktadır. İkincisi, evlilik kalitesi kavramıdır. Evlilik doyumunu evliliğın kalitesini açıklamak için kullanılan bir kavramdır. Evlilikte eşler arasındaki

doymutluluk seviyesiyle ilişkilendirilmiştir (Spainer, 1979; akt. Erbek ve ark. 2005). Evlilik doymut ile ilgili literatürde fazlaca kaynak ve tanım bulunmaktadır. Birçok tanım olduğunda farklı eş değerkavramların aynı tanımlandığını görebiliriz. Evlilik uyumu ve evlilik doymut tanımlarda eş değerkutulmaktadır. Çiftlerin uyumlu olması durumunda aynı zamanda doymutlu olduğu yönünde de bir fikir vardır (Yılmaz, 2001).

Evlilikte doymut kavramı salt evlilikte doymutsuzluk kavramıyla açıklanamaz. Evlilikten doymut almak evlilikte bir sorun yaşanmaması demektir. Evlilikte doymutsuzluk kavram olarak ise olumsuz davranışların daha çok dikkat çektiği, olumlu davranışların ise göreceli olarak var olmadığı durumdur. Evlilik doymutuna dair görüşlerde olumsuz davranışların, özelliklerin evliliğin bir dönemini kapmaması gerektiğini, olumsuz düşüncelerin genel evlilik sürecine yayılmaması gerektiği fikrindedir (Bradbury ve ark. 2000; akt. Güven, 2005).

Evlilik, aile kurmak için dolayısıyla neslin devamlılığı için ilk adım olması sebebiyle en önemli insan ilişkisi olma özelliğine sahiptir. Bu yapı içerisinde bireyin doymut alması, yaşanışında mutlu olması, beklentilerini ve isteklerini karşılaması demektir. Evlilikten doymut alamayan çiftlerde bu durumun tam tersi söz konusudur. Bu doymut sağlanamadığında bireyin evliliğinde ve yaşantısında olumsuzluklar meydana gelebilir ve sonuç evliliğin son bulması olabilmektedir. Bu olumsuz durum hem bireyi hem ailesini hem de evlilik içerisindeki çocukların yaşantısını etkilemektedir (Güven, 2005).

Evlilik doymutunun ele alındığı çalışmalarda sıklıkla evlilik doymutunu arttıran veya azaltan bireysel faktörlerin çalışıldığı görölmektedir. Evlilik doymutunu etkileyen birçok faktör vardır. Yapılan araştırmalar eşler arasındaki problem çözme becerileri, eşler arasındaki uyum, doğru iletişim, sağlıklı evlilik, aşk-sevgi modeli, evlilik içerisindeki roller, özsaygı ve depresyon gibi faktörleri incelemektedir (Canel, 2007).

Çiftler arasında evlilik doyumunu azaltan birçok faktör vardır. Ekonomik sebepler, cinsel sorunlar, yanlış iletişim şekli, çiftlerin sosyo-kültürel yapılarının farklı olması, evlilikte ihanet, aile içi şiddet gibi olumsuz davranışlar, aile büyüklerinin evliliğe müdahalesi, eşler arasındaki kişilik farklılıkları, eşlerden birinin ebeveyn olmayı reddetmesi ya da çocuk sahibi olamama, psikiyatrik sorunlar, eşlerden birinin keyif verici madde kullanımı ve kumar gibi kötü alışkanlıklarının olması evlilik doyumu üzerinde etkilidir (Hortaçsu, 1991).

Larson (2002)'de evlilik doyumu ile ilgili yaptığı “*Evlilikte Üçgen Modeli*” çalışmasında, evlilik doyumunu etkileyen faktörleri 3 başlık altında incelemiştir (Akar, 2005; akt. Mussatava, 2018). Bu model ile evlilik doyumunu etkileyen faktörler düzenlenmiştir.

1. *Bireysel Özellikler:* İşlevsel olmayan düşünceler, stresle başa çıkamama, aşırı kırgınlık, tepkisellik, saldırganlık, kronik irritabilite, tedavi edilmemiş depresyon, aşırı özgüven, dışadönüklük, utangaçlık, esneklik, aşırı teslimiyet ve aşk.
2. *Çift Özellikleri:* Çatışma çözme becerileri, ilişki tarzları, iletişim becerileri, yakınlık, güç paylaşımı veya kontrollü uzaklaşma.
3. *Çevresel Etmenleri:* Aile aktarımları, aileden bağımsızlaşabilme, aile köken etkileri, anne babanın evliliği, anne-baba ve çevredeki insanların istekleri, iş stresi vb. (Mussatava, 2018)

Başarılı bir evlilik için evlilik doyumu ve bu doyumu sürdürmek önem taşımaktadır. Evlilik doyumu bireye göre görecelik gösteren alınan faydayla, ödenen bedeli yansıtan bir kavramdır. Ödenen bedel alınan faydadan ne kadar az ise evlilikten alınacak doyum o kadar az olacaktır. Bir başka açıdan ise alınan fayda, ödenen bedelden fazla ise eşten ve evlilikten alınan doyum daha fazla olacaktır. Bireylerin evlilikten aldıkları doyum fiziksel sağlık dahil olmak üzere psikolojik iyi oluş yönünden olumlu etkilere sahiptir.

Evlilik doyumu üzerine yapılan çalışmalarda uzun süreli mutlu evlilikler üzerinde durulmuştur. Evlilikten istenen doyumun sağlanabilmesi için sevgi, iletişim, anlama, yakınlık, kişisel kimlik, sabır ve maneviyat kavramlarının yaşanması gerektiği ortaya çıkmıştır (Kasapoğlu, Kutlu ve Durmuş, 2007).

2.2.5. Evlilik Doyumu Yaklaşımları

Bu bölümde evlilik doyumu yaklaşımları kapsamında sosyal mübadele kuramı, sosyal öğrenme kuramı, sevginin evrimi kuramı, bağlanma kuramı, sosyal biliş kuramı ve yükleme kuramı incelenecektir.

2.2.5.1.Sosyal Mübadele Kuramı

Sosyal mübadele kuramının temelinde insan ilişkilerinde ödül-bedel mübadelesi vardır. İlişki içerisinde ödül olumlu girdiler, bedel ise olumsuz çıktılar için kullanılır. Kişiler ilişkilerinde maksimum ödül, minimum bedel ödemeyi tercih etmektedir. Bu ilişkilerdeki ödül ilişkiden alınan haz ya da doyumken, bedel ise kişinin performansını engelleyen faktördür. Sosyal mübadeleye göre ilişkideki önemli olan girdilerin çıktılardan fazla olmasıdır. Bu sonuçla, birey mevcut ilişkisini sürdürmektedir. Her bireyin ilişkiden elde ettiği ödül standardı başkadır. Bu standart kişinin elde ettiği ödülün yeterli olup olmaması karşılaştırma düzeyi kavramıyla açıklanır. Birey, geçmiş ilişkilerinden tecrübeler kazanarak bu standardı oluşturur (Thibaut & Kelley, 1959).

2.2.5.2.Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramı, Albert Bandura'nın geliştirdiği bir yaklaşımdır. Bandura'ya göre insan davranışları sadece öğrenme yoluyla değil davranışlardan ve çevreden etkilenir. Çiftler evlenirken kendi ailelerinden aktarımlar yapmaktadır. Birey, eş olmayı kendi anne babasından öğrenmektedir ve bu ilişkideki tutumlar kişide bir model

oluşturmaktadır. Evlilik içerisinde çiftler anne ve babasını gözlemleyerek kendi doğru ilişki modelini oluşturmaktadır ve tepkileri bu modele göre şekillenmektedir.

2.2.5.3. Sevginin Evrimi Kuramı

Wilson'un bu kuramı, evlilik doyumunun ilişki içerisindeki davranışları sebeplerine göre incelemektedir. İlişkilerde sevgi üç temel içgüdüye dayanmaktadır. Birincisi korunma içgüdüsüdür. Buna göre, kişiler ve ebeveynler benzer kişilerle evlenmeye meyillidir. Çocukluk çağlarında anne figürü tarafından korunma yetişkinlik çağında devam etmektedir. İkincisi koruma içgüdüsüdür. Bu içgüdüye göre, eşler birbirini korumaya meyillidir. Üçüncü içgüdü ise cinsel dürtüdür. Bu dürtünün temeli çoğalma ihtiyacından gelmektedir. Bu noktada kadın ve erkek davranışları farklılaşmaktadır. Kadınların üreme içgüdüsüyle eşlerini titizlikle seçtikleri bilinmektedir. Erkekleri ise cinsel dürtüleriyle seçici olmadığı bilinmektedir (Hortaçsu, 1991).

2.2.5.4. Bağlanma Kuramı

John Bowlby'nin bağlanma kuramı, Mary Ainsworth ile çalışmalarıyla geliştirilmiştir. Freud'un psikanalitik fikirlerinden etkilenmiştir (Bretherron, 1992; akt. Taycan ve Kuruoğlu, 2013). Bu kuram, insan biyolojisi temelli bir kuramdır. Başlangıçta anne ve çocuk arasındaki bağlanmayı açıklamak için geliştirilmiştir. İlerleyen yıllarda eşler arası davranışların ve bağımlılıklarını açıklayabilmek için kullanılmıştır. Bowlby, bu durumu çiftler arasında nitelik, tutarlılık, bağlılık ve sadakatin çocuklukta anne ile kurulan iletişimle bağlantılı olmasıyla açıklamıştır. Bir çocuğun annesiyle olan bağı ile yetişkinlik yıllarında eşiyle kuracağı bağ ilişkilidir (Gökmen, 2001; akt. Çetin, 2019).

Bağlanma sistemi; yakınlık arayışı ve yakınlığı koruma ihtiyacı, ayrılığı protesto etme, keşfetme etkinlikleri için bakıcıyı güvenli bir üs olarak kullanma, destek ve güvenlik için bakıcıyı sağlam bir sığınak olarak kullanma olarak dört davranış şekliyle açıklanır.

(Mikulincer & Erev 1991; Shaver & Mikulincer 2004; akt. Taycan ve Kuruoğlu, 2013). Yakınlık arayışı ve yakınlığı koruma ihtiyacında çocuk fiziksel ve duygusal gereksinimini karşılamak için kendisine bakım veren kişiyle yakın ilişki kurmak ve korumak ister. Ayrılığı protesto etme davranış şeklinde çocuk, bakım veren kişiden ayrı kalırsa huzursuzlaşarak kaygılı tepkili verir. Keşfetme davranışları için bakım veren kişiyi güvenli alan olarak kullanma davranışında çocuğun dış dünyayı keşfederken bakım verenin onu güvende tutmaya ihtiyacı vardır. Destek ve güvenlik için bakıcıyı sağlam bir sığınak olarak kullanma davranışında ise çocuk kendi benliğine zarar verecek ya da fiziksel olarak zarar göreceği bir durumla karşılaşarsa bakım verenin kendisini güvende tutmasını ve korumasını bekler (Tanış,2004).

2.2.5.5.Sosyal Biliş Kuramı

Sosyal biliş kuramı, Miller ve Steinberg tarafından evlilik doyumu ve çiftler arası ilişkiyi açıklamak için geliştirilmiş bir kuramdır. Evlilik doyumu ve çiftlerin ilişkide birbirilerini nasıl algıladıklarını açıklamaya çalışan kuramdır. Her toplumun yapısına göre gelenekselleşmiş roller vardır. Kurama göre, çiftler karşısındaki eşini alışılmış geleneksel rollere sokmayıp eşini olduğu gibi kabul eden eşlerin evlilikten aldıkları doyum daha fazladır. Bu doyumun sebebi, eşlerin birbirinin kişiliğini kalıplara sokmadan kabul ederek eşitlikçi ve birbirini kontrol etmeden bağımlı bir tavır sergilememesidir (Gökmen, 2001; akt. Çetin, 2019).

2.2.5.6.Yükleme Kuramı

Yatırım kuramı veya karşılıklı bağımlılık kuramı olarak da bilinen sosyal mübadele kuramının ilk öncüsü Heider'dir. Hayatın akışında insanlar, diğer insan davranışlarını gözlemler ve bazen bilinçli bazen farkında olmadan çeşitli yargılar ve kanaatler oluşturur. Bu kanaatler karşıdaki insanın giyim tarzı, sözlü-sözsüz davranışları üzerinden yüklemeler yapmaktadır. İnsanların diğer insan davranışlarını gözleme ve

anlama isteği sosyal mübadele yaklaşımlarının temelini oluşturmaktadır. Yükleme süreci ve sosyal algı zdeşmiş kavramlardır. Sosyal ortamda tanışan iki insan karşısındaki insanın davranışlarının altında yatan sebepleri bilmek ister. Bu süreçte karşıdaki insana kişisel özelliklere göre yüklemeler yapılır. Sosyal mübadele insanın çevresindeki dünyayı aktif olarak algılama süreci olarak söylenebilir (Koçak, 1999).

Evlilikte eşlerin uyumunun temelinde yüklemeler bulunmaktadır. Eşler arasında bir olay, davranışa yapılan nedensellik yüklemeleri (causalityattributions) bu durumlar karşısında sorumluluk yüklemeleri ile ilişkilidir (Bradbury & Fincham, 1992; Fincham & Bradbury, 1992; Tutarel ve Kışlak, 1995; akt. Işınsu, 2009).

Evlilik içerisinde stresli çiftlerin olumsuz olaylara yüklemeler yaptıkları, olumsuz davranışların etkilerini abartılı algıladıkları, olumsuz olaylarda olumsuzluğu eşinin kişiliğine yükledikleri ve bu durumu genele yaydıkları görülmüştür. Stresiz çiftlerde, olumsuz davranışı ya da durumu eşinin kişilik özelliklerine yüklemeden, yaşanılanı genellemeden, duruma özgü olduğu davranışları görülmüştür. Evliliklerinden doyum alan çiftler, eşinin olumlu davranışlarını içsel nedenlerin sonucu olarak görürken, olumsuz davranışların dışsal nedenlerden kaynaklandığı yükleme eğilimindedir. Evliliklerinden yeterli doyum alamayan çiftlerde ise olumsuz davranışların kaynağını içsel sebepler olarak görürken, olumlu davranışları dışsal ve geçici olduğu olduğunu yükleme eğilimindedirler (Işınsu, 2009).

2.2.6. Evlilik Doyumu ve Cinsel Mit İlişkisi

Cinsellik; içinde doyum, uyum, sosyal kuralları, değer ve yargıları bulunduran bir kavramdır. Cinsellik içerdiği anlam bakımından haz almaktan daha fazlasıdır. Cinsellik sosyal ve psikolojik işlevin arka planlarında kalsa da, bozulduğu zaman tüm hayatı ve evliliği etkileyen bir olgu haline gelmektedir. Evlilikte cinsellik, olumlu anlamları dışında aynı zamanda cinsel mitlere yasaklar ve tabular olarak algılanmıştır. Bu mitlerle

kadının seksten zevk alması ayıp ve utanç verici sayılabilmektedir. Evlilik yaşamı içerisinde cinsel mitlere olan inançlar bir kural gibi düşünülüp çiftleri mutsuz edebilmektedir. Bütün fiziksel temasların cinsel ilişkiyle son bulması gerektiği inancı, cinsel ilişkiyi istemeyen çiftler arasında yakınlaşmadan kaçınmalar yaşanabilmektedir. Bu davranış cinsel yaşamın dışına çıkarak evlilik doyumu üzerindeki etkisini gösterebilmektedir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009).

Evlilik doyumu; eşlerin evlilik yaşamı içerisinde mutlu ve memnun olmaları, cinsel hayatlarından tatmin olmaları, eşlerin birbirlerine destek olması, eğitim ve kültür seviyesinden etkilenebilmektedir. Evlilikten yeterli doyumun alınmasındaki en önemli etkenlerden biri cinsel doyumdur (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Evlilikte bulunan gerçek doyumun önemli unsurlardan bir tanesi çiftlerin yaşadığı cinselliktir. Zamanla, cinsellikteki değişme ile birlikte kadın ve erkeğin cinsellikteki rolleri değişme gösterebilmektedir. Cinsellikte baskın olan kişinin erkek olma hususu da değişim gösteren konulardan biri olmuştur. Cinsellikteki doyum evlilik doyumunu önemli ölçüde etkilemektedir. Evlilik ve cinsellik ilişkisini inceleyen araştırmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Büyük çoğunlukla evlilik doyumu cinsel doyumla ilişkili olarak görülmektedir. Bu araştırmalarda, kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarını cinsel doyumla ilişkilendirdiklerini ve cinsel doyumla ilgili olarak da neler istediklerini ve neleri problem olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Eşler arasındaki cinsel ilişkinin olumsuzlaştığı durumlarda boşanmaların artmış olduğu gözlemlenmektedir.

Cinsel mitler; eşlerin cinsellik hakkındaki inançlarını, tutum ve davranışlarını etkileyerek cinsel doyum ve buna bağlı olarak evlilik doyumunu etkilemektedir. Cinsel mitlere olan inanışlar buna bağlı olarak evlilikten doyum alamamak boşanma sebepleri arasındadır (Kilci ve Özsoy, 2019).

Evlilik ve cinsellik birçok çalışmaya konu olmakla birlikte nasıl bir etkileşimde olduğuna dair araştırma yapmak oldukça güçtür. Bu iki kavramdan birinde çıkan bir problem diğerini etkilemektedir. Cinsel problem yaşayan bir çiftin evliliğinde sorunlar yaşamaya başlaması, evliliğinde problem yaşayan bir çiftin cinsel yaşamının birincil olarak etkilenmesi olasıdır. Yapılan araştırmalar CİB yaşayan çiftlerde evliliklerinin etkilendiği görülmüştür. CİB olan erkeklerin cinsel ilişki sıklığı bu durumdan etkilenirken, CİB olan kadınların cinsel ilişki sıklığında bir değişiklik olmadığı görülmüştür (Kilci ve Özsoy, 2019). Bu durumun alt sebebi, cinselliği erkeğe atfeden ve cinselliği kadının erkeği mutlu etmesi gerektiği cinsel miti olması olağandır.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiş, veri toplanması yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle yapılmış olup verilerin içerik analizi kullanılmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Bu yöntemin tercih edilme sebebi nitel araştırma tekniğinin amacı sosyal bilimlerde alanında problemi kendi ortamında bütünsel bakış açısıyla çok boyutlu bir şekilde ele almasıdır. Nitel araştırma tekniğinde araştırmayı yapan kişilerle birebir görüşerek özel veriler elde etmiş olur (Altınparmak ve Nakiboğlu, 2005; akt. Yüksel, 2020).

3.2.Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmada evli çiftlerin sahip olduğu cinsel mitlerin evlilik doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında aile danışmanlık merkezine profesyonel destek almak için başvuran/alan gönüllü evli çiftler tercih edilmiştir. Nitel araştırma yönteminin doğasına uygun olarak araştırmada toplamda 10 kişi olmak üzere 5 gönüllü evli çiftle görüşme yapılmıştır

Katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcı cinsiyeti ve çift olma durumu Tablo1'de belirtilmiştir. Katılımcılar, evli çiftler olup gönüllü örnekleme yöntemiyle katılım sağlamıştır.

Tablo 1. Katılımcılar

<i>Katılımcılar</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Çift</i>
K1	Kadın	Çift 1
K2	Erkek	
K3	Kadın	Çift 2
K4	Erkek	
K5	Kadın	Çift 3
K6	Erkek	
K7	Kadın	Çift 4
K8	Erkek	
K9	Kadın	Çift 5
K10	Erkek	

3.3.Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma 2020 yılında DSÖ tarafından pandemi olarak ilan edilen Coronavirüs (Covid-19) salgınında sosyal izolasyon sürecinde yapılması sebebiyle görüşmeler online yapılmıştır. Görüşmeler ses dosyası olarak kayıt altına alınmıştır. Katılımcılara çalışmanın konusu hakkında bilgi verilerek yapılacak olan online görüntülü görüşmenin kayıt altına alınacağı, kimliklerinin belirtilmeyeceği açıklanmıştır. Araştırmada yapılan görüşmelerin ilk aşamasında demografik sorular sorulmuştur. İkinci aşamada araştırma için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuştur. Araştırmada katılımcı çiftlerin birbirlerinden etkilenmemeleri ve bilimsel anlayış içerisinde doğru bilgiler edinebilmek için katılımcılarla görüşmeler bireysel olarak yapılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın, katılımcıların demografik değişkenlerini saptamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Konuyla ilgili yapılmış

alışmalar taranarak bu çalışmalardan yararlanılmıştır. Geliřtirilen bu form ile katılımcıların cinsiyet, yař, eēitim durumu, meslek, evlilik sūresi, flōrt sūresi, evlenme yaşı ve evlenme şekli durumu belirlenmiştir.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Gōrūřme Formu

Araştırmacı tarafından araştırma konusuna uygun olarak hazırlanmış sorulardan oluşur. Gōrūřmeci ōnceden hazırlanmış sorulara sadık kalarak yapılan gōrūřmede katılımcının anlatımına ve konuyu derinlemesine araştırmak amacıyla ek sorular sorabilmektedir. (Yıldırım ve şimşek, 2016).

Araştırma için geliştirilmış 12 soruluk gōrūřme formu iki uzman gōrūřū alınarak hazırlanmıştır. Bu sorulara ek olarak soruların anlaşılabilmesi, katılımcıların deneyimlerini paylaşabilmesi adına konu baēlamında ek sorulara yer verilmiştir. Bu ek sorular soruların anlařılamadıēı, katılımcıların kapalı cevaplar verdiēi sorularda daha betimsel cevaplar alınabilmek adına sorulmuş sorulardır. Bu sorular Zilbergeld tarafından geliştirilen “Cinsel Mitler Deēerlendirme Formu” ieriēinde yer alan cinsel mitlere gōre yarı yapılandırılmış hale getirilmıştir. Araştırma soruları 4 başlıktan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan 10 soru evli çiftlerde en sık gōrūlen 10 mitten oluşarak “*kadınlara yōnelik cinsel mitler evlilik doyumunu ilişkisi.*”, “*erkeklere yōnelik cinsel mitler evlilik doyumunu ilişkisi.*”, “*cinselliēi sınırlandıran mitler evlilik doyumunu ilişkisi*” incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur. 2 soru çiftlerin evlilik doyumunu analiz etmek amacıyla “*cinsel sorunların evlilik doyumuna etkisi*” bōlūmūnde yer almaktadır.

3.4.Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada yapılan gōrūřmeler sonucunda elde edilen verilerde içerik analizi yōntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu itibariyle sorulan sorulara verilen cevaplar saklı kodlar içerebilmektedir. İçerik analizi yōnteminin tercih edilme sebebi, verileri tanıma ve

kodların altındaki yapılara ulaşarak doğru sonuçlar elde etmek amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmadan elde edilen veriler ses dosyası olarak bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı ses kayıtlarını dinleyerek görüşmeleri detaylı yazıya geçirmiştir. Görüşmeler öncesinde her sorunun teması belirlenmiştir. Görüşmelerin transkripleri okunarak her sorunun temaları çıkarılarak, Görüşme detayları incelenerek alt kodlar ortaya çıkartılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

3.5.Geçerlilik ve Güvenirlilik

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygunluk ve kapsam açısından değerlendirilmesi amacıyla 2 uzman görüşü alınarak son halini almıştır. Yapılan görüşmeler ses dosyası olarak ve görüşmelerin detaylı transkripleri bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır. Verilerin analiz edilmesi ile ortaya çıkan temalar katılımcı görüşleri doğrudan alıntı yapılarak bulgular ve yorum bölümünde yer almaktadır.

3.6.Araştırmacının Rolü

Araştırmacı verilerin güvenirliliği bağlamında katılımcılarla güven ilişkisi oluşturarak görüşmeleri yapmıştır. Araştırmacı soruların anlaşılabilmesi, katılımcıların deneyimlerini paylaşabilmesi adına konu bağlamında ek sorulara yer vermiştir. Bu ek sorular katılımcıların kapalı cevaplar verdiği sorularda daha betimsel cevaplar alınabilmek adına sorulmuş sorulardır. Görüşmelerden elde edilen verilen saklı kodlar içermektedir. Araştırmacı bu kodları analiz ederek, literatür taramasıyla neden sonuç ilişkisi içerisinde tartışma bölümünde yer vermiştir.

4. BÖLÜM: BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verilerin analizlerine ve araştırmacının yorumlarına yer verilmiştir. Araştırmada 5 evli çift kullanılmıştır. Araştırma bulguları “kadınlara yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.”, “erkeklere yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.”, “cinselliği sınırlandıran mitler evlilik doyumu ilişkisi”, “cinsel sorunların evlilik doyumuna etkisi” olmak üzere 4 başlıktan oluşmaktadır.

4.1.Katılımcıların Demografik Özellikleri

Aşağıdaki tabloda katılımcıların demografik özellikleri gösterilmektedir.

Tablo 2. Katılımcılarla İlgili Demografik Bilgiler

<i>Katılımcı</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Yaş</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>Meslek</i>	<i>En Uzun Süre Yaşanılan Yer</i>
K1	Kadın	29	Üniversite	Yönetici Asistanı	Kent
K2	Erkek	30	Lise	Kurye	Kent
K3	Kadın	22	Ortaokul	Ev Hanımı	Kent
K4	Erkek	30	İlkokul	Şoför	Kent
K5	Kadın	35	Üniversite	Memur	Kent
K6	Erkek	37	Lise	Memur	Kent
K7	Kadın	29	Ön Lisans	Katip	Kent
K8	Erkek	33	Ön Lisans	Polis	Kent
K9	Kadın	31	Üniversite	İnsan Kaynakları	Kent
K10	Erkek	32	Lise	Turizm	Kent

Aşağıdaki Tablo 3’de katılımcıların evlilik süresi, flört süresi ve evlenme şekilleri yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Evlilik Bilgileri

	<i>Evlilik Süresi</i>	<i>Flört Süresi</i>	<i>Evlenme Şekli</i>
Çift 1	3 Yıl	1 Yıl	Flört Ederek
Çift 2	6 Yıl	2,5 Yıl	Flört Ederek
Çift 3	1 Yıl	4 Yıl	Flört ederek
Çift 4	2 Yıl	1 Yıl	Flört Ederek
Çift 5	4 Yıl	4.5 Yıl	Flört Ederek

4.2.Yarı Yapılandırılmış Görüşme Analizi

Katılımcılarla yapılmış yarı yapılandırılmış görüşmede 12 soru sorulmuştur. Bu sorulara ek olarak soruların anlaşılabilmesi, katılımcıların deneyimlerini paylaşabilmesi adına konu bağlamında ek sorulara yer verilmiştir. Bu ek sorular soruların anlamadığı, katılımcıların kapalı cevaplar verdiği sorularda daha betimsel cevaplar alınabilmek adına sorulmuş sorulardır. Araştırma soruları 4 başlıktan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan 10 soru evli çiftlerde en sık görülen 10 mitem oluşarak “*kadınlara yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.*”, “*erkeklerle yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi.*”, “*cinselliği sınırlandıran mitler evlilik doyumu ilişkisi*” incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur. 2 soru çiftlerin evlilik doyumunu analiz etmek amacıyla “*cinsel sorunların evlilik doyumuna etkisi*” bölümünde yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler her soru için temalar çıkarılmıştır. Bu temalara göre kadın ve erkek katılımcı görüşleri temalara göre gruplanarak analiz edilmiştir. Her soru kendi içinde cinsiyet, çift olma özelliğine göre değerlendirilerek analiz edilmiştir. Araştırmadan elde

edilen bulgulara göre saklı kodlar ortaya çıkmıştır. Bu saklı kodlar neden sonuç ilişkisi içerisinde araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

4.2.1. Kadınlara Yönelik Cinsel Mitler

Bu bölümde araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularında kadınlara yönelik cinsel mitlere verilen cevaplar ve temalara yer verilmiştir.

Tablo 4.Kadın Cinsel Mit Temalarına İlişkin Bulgular

<i>Kadın Cinsel Mitleri Soruları</i>	<i>Temalar</i>	<i>Cevaplayan Katılımcılar</i>
Kadınlar için cinsel ilişki ne anlam ifade etmektedir ?	Arzulamak, Sevgi	K1, K2, K4, K8, K9, K10
	İhtiyaç	K6, K7
	Hiçbir şey	K3, K5
Cinsel ilişkiyi kadının başlatması ne ifade etmektedir ?	Mutlu Olmak	K2, K4, K5, K6, K8, K9, K10
	Çekimser	K1, K3, K7
Erkek cinsel ilişki isteğini geri çevirse kadınlar ne düşünür?	Yorgunluk, Stres	K3, K9
	Sevilmeme, Beğenilmeme	K1, K2, K5, K6, K7, K8, K10
Kadınlar ilk cinsel deneyimlerinde neler yaşarlar ?	Korku, Acı	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K10
	Mutluluk	K1, K9

- Kadınlar için cinsel ilişki ne anlam ifade etmektedir?**

Araştırmanın bu sorusu “Cinsellik kadın için zevk verici değildir, görev olarak yapılır.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 4'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1 ve K9 kadın için cinselliği “arzulamak, sevgi” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Benim için eşimle yaşadığım cinsellik bir olmak demektir. Beni mutlu ediyor bu durum. Aynı anda aynı şeyleri hissetmek, bir olmak anlamını taşımaktadır.”

K9: “Eşimle yaşadığım cinsellik sevildiğini hissetmek benim için.”

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek katılımcılardan K2, K4, K8, K10 kadın için cinselliği “arzulamak, sevgi” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Eşimle cinselliğe bakış açımız aynı diye düşünüyorum Eşim için cinsellik arzu, istek, yükselme, arzulama anlamı taşımaktadır bence. Bana göre biraz daha ileri seviyede yaşıyor. Sanki ben yakalayamıyormuşum gibi geliyor. Ben çalışıyorum, yorgun oluyorum, sürekli motorun üzerinde çalıştığım için eve geldiğimde kendimi toparlamak istiyorum mesela o an bana cinsel bir yaklaşımı olduğunda ben ister istemez geri çekilmek zorunda kalıyorum. Eşim cinsellik konusunda benden daha istekli.”

K4: “Tam yanıtlamayacağım bu konuyu hiç konuşmadık. Eşim de benim duygularımınla aynı duygularla yaklaşmaktadır bence yaşadığımız cinselliğe. Arzu, istek, aşk. Başka türlü mümkün değil. Arzular olmazsa, olmayacak bir şey bence.”

K8: “Eşim için cinsellik aramızda ayrı bir bağ oluşturmaktır. Benimle aynı şekilde düşünüyordur eşim de . Cinsellik insana huzur veren bir şey, insanın üstündeki negatif düşünceleri atan bir şey. Cinsellik o anki dertleri sıkıntıları unutturuyor.”

K10: “Eşim için cinsellik yemek içmek gibi bir ihtiyaç durumu biraz daha alt düzeylerde, duygusal seviyesi üst seviyelere çıkabiliyor diyebilirim.”

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan bir erkek ve bir kadın katılımcılardan K6,K7 kadın için cinselliği “ihtiyaç” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K6: “Cinselliğin kadınlar için erkekler kadar önemli olduğunu düşünmüyorum. Erkekle kadını kıyasladığımda bir erkek cinselliğe ihtiyaç duyarken, kadınların erkekler kadar ihtiyaç duyduğunu düşünmüyorum.”

K7: “Sadece ihtiyaç bana göre.”

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın katılımcılardan K3,K5 kadın için cinselliğinin hiçbir şey ifade etmediği yönünde yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: “Bilmem hiçbir şey ifade etmiyor sanırım ama böyle güzel iyiyiz. Yani ben çok fazla bir şey aramıyorum. Bilmiyorum hiç cinsellik hakkında düşünmedim. Benim psikolojik olarak önceden kalan bazı şeyler var bundan ötürü benim için bir şey ifade etmiyor. Evliliğimin başından beri bu böyle”

K5: “Benim evliliğimin başında bir takım cinsel sorunlarım oldu. Cinsel birleşmeyi gerçekleştiremedim. Çok anlam ifade ettiğini söyleyemeyeceğim.”

Kadın katılımcıların cevapları değerlendirildiğinde cinsellik sevilme ihtiyacının karşılandığı bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlayışa göre eşler arasındaki cinsel yaklaşma özel ve değerli hissetme hisleriyle kadın katılımcıların eşleriyle arasındaki bağı güçlendirmelerine sebep olmaktadır. Eşler arasındaki psikolojik yakınlık evlilik doyumunu yükseltmektedir.

Cinselliğin hiçbir şey ifade etmediği kadın katılımcılarda tanımlanmamış CİB gözükmektedir. Yaşadıkları CİB temel sebebi cinselliği tabu olarak kabul etmeleridir. Her iki katılımcının yetersiz hissetme duygusunun verdiği moral bozukluğuyla evlilik doyumu azalmaktadır.

Erkek katılımcıların tamamı kadınların cinselliği arzulayarak, sevgi içeren bir olgu olarak kabul etmektedir.

- **Cinsel ilişkiyi kadının başlatması ne ifade etmektedir ?**

Araştırmanın bu sorusu “Cinsel ilişki arzusunu belli eden kadın hafif biridir.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 4’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K5 ve K9 kadının cinselliği başlatıcı rolünü “mutlu olma” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K5: “Çok önemli bir yerinin olduğunu biliyorum. Şuan benim evliliğimde büyük bir eksiklik olduğunun farkındayım.”

K9: “O an benim daha çok istediğim anlamına gelir. Ben istemişimdir ilk adımı ben atmışumdır. Bu da bana çok normal geliyor. Olağan doğal geliyor. Bu gibi şeylerin altında anlam aramak bence karakter olarak eksiklik gibi geliyor benim gözümde. Evlilikle cinsel ilişkinin bağdaştırılması da yanlış geliyor. Karşılıklı bir ilişki halindeyken, karşılıklı bir sevgi durumu var ise kimin ilk adımı attığı gibi kıstaslar bana çok saçma geliyor. Bunların bir tabu olarak maalesef ülkemizde var kınıyorum. Bir kadının bir erkeğe hissini açıklamasını da bunu kötü kelimelerle bir sınıfa koymayı çok yanlış buluyorum. Her şeyi erkekten beklemekte bana yanlış geliyor. Kadınların da duygularını yeterince yaşayamadığı düşüncesindeyim. Türkiye’de haberlerde, sosyal medyada bunu görüyorum. Yakın çevremde, iş hayatımda bu durumu görüyorum. Ben bu durumun yanlış olduğunu bildiğim için algıda seçiciliğim de bu yönde olduğu için

sıkça dikkatimi çekip, beni rahatsız eden bir durum. Bu tür tabular bu sorulara benim yanımdan farklı cevap verecek olan zihniyetin ürünü olduğunu düşünüyorum.”

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek katılımcılardan K2, K4, K6, K8, K10 kadının cinselliği başlatıcı rolünü “mutlu olma” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Bence eşim başlatmalı. Çalışma ve ev hayatı olarak bakıyorum. Çalışırken yoruluyorum eve geldiğim de eşimin başlatmasını beklerim. Bu toplumumuzla da alakalı “kadının cilvesi” diye bir şey vardır ya bu sebeple eşimin başlatmasını beklerim.”

K4: “Kadın başlatmalıdır. Toplumda gördüğüm, çevremde gözlemlediğim kadarıyla erkekler cinsel ilişkiye olumlu bakıyor. İstisnalar dışında kadınlar cinsellikten uzak duruyor. Bir takım tabuları yıkamıyorlar. Çocuk faktörü vb. kadınlar cinsellikten daha fazla geri duruyor. Kadınlar bu konuları aşamıyorlar. Ben bu durumu çözümleyemiyorum. Neden olabilir diye defalarca tartışmasını yaptım. Bir nedeni yok diyor. Acaba beni mi istemiyor diyorum, anlam veremiyorum. Buna anlam veremediğim için çok tartışmalarımız oldu.”

K6: “Çok anlam ifade eder. Daha çok hoşuma gider. Türk toplumunda bu konuda baskın olan tarafın erkek olduğunu düşünüyorum. Kadınlar tarafından cinsel ilişkiyi hep erkek daveti olması gerektiğini düşündüklerini düşünüyorum. Ama ben buna katılmıyorum. Kadın da yeri geldiğinde eşini davet edebilmeli.”

K8: “Mutlu olurum keyif verir bana. İşim gereği ben çok yorgun oluyorum. Eşim bir adım attığı zaman ben de bir şeyler uyanıyor. Cinsellik erkek için de kadın için de gerekli bir şey. Benim de ihtiyacım oluyor, onun da ihtiyacı oluyor. Dürüst olması hoşuma gidiyor.”

K10: “Beni arzuladığını hissedirim ve bu hoşuma gider.”

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın katılımcılardan K1, K3, K7, kadının cinselliği başlatıcı rolünü “çekimser” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Genel olarak bir algı var, aslında yanlış bir şey. O istemiyorsa ben hiç istemem kaygısı var herhalde. Genelde öyle oluyor çünkü. İstedığınız zaman bile bir çekinme oluyor, o şimdi istemezse ne düşünür acaba diye kafamda bir soru oluyor. Acaba ne der ne düşünür, ister mi diye düşünüp geri çekildiğim oluyor. İnsanın sevildiğini hissetmesi, acaba ne zamana kadar duracak, ne zamana kadar yanıma gelecek ondan bir adım bekliyorum. Çünkü kadın daha çekimser kalıyor bu konularda, daha çekimser kaldığımız için keşke o gelse, o yapsa, seviyor mu acaba diye düşünüyorum.”

K3: “Genelde ben başlatmadığım için problem yaşıyoruz. Hep ben geliyorum biraz da sen gel diyor, ama ben maalesef öyle değilim. Bu sevmediğim için değil ona da açıklıyorum seni sevmediğim istemediğim için değil ama gidemiyorum ben, böyle bir problemim var.”

K7: “Bana göre değişiklik. Eşim de mutlu olur. Ben başlatırsam o daha mutlu olur sanırım.”

Katılımcıların ifadelerine göre “Cinsel ilişki arzusunu belli eden kadın hafif biridir” mitini açıklayan, kendi böyle düşünmese de toplumda bu mite inancın olduğunu destekleyen ifadelerdir.

Erkek katılımcıların ifadeleri “Cinsel ilişki arzusunu belli eden kadın hafif biridir” mitine onay vermeseler de, toplumda bu mitin yaygın olduğunu, mitin kadınlar tarafından inancının daha fazla olduğunu göstermektedir.

Kadın katılımcıların ifade ettiği gibi, kadınların cinsel ilişkiyi başlatması konusunda çekimser davranmaktadırlar. K1'in ifadelerine göre bu durumun yanlışlığını bilse de miti destekleyen inancı değiştiremediği görülmektedir. Cinsel isteksizlik ve cinsellikten

utanma davranışı kadın katılımcıların miti desteklemelerine sebep olmaktadır. Katılımcıların bu ifadeleri miti desteklemektedir. Kadın katılımcıların cinsel ilişkiyi başlatıcı rolde olmaması eşlerinin kendisinin istenmediğini düşüncesini ortaya çıkararak erkek katılımcıların evlilik doyumunu düşürmektedir.

- **Erkek cinsel ilişki isteğini geri çevirse kadınlar ne düşünür?**

Araştırmanın bu sorusu “Erkeğin cinselliği istememesi eşini çekici bulmadığı anlamına gelir” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 4’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K9 erkeğin cinsel ilişkiyi geri çevirme isteğini “yorgunluk, stres” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: ” Bana uygun bir dille o gün yorgun olduğumu, o gün böyle bir şey yapamayacağımı söylerse benim için bir şey olmaz. Sorun değil derim, önemli değil. Kendim de “aa benimle yapmadı” demem. Bunu anlayışla karşılayabilirim. ”

K9: “Nasıl isterse istememesi de çok normal. Durmadan bir duygu haline girmek bence yanlış. Yorgundur, mutsuzdur, ya da o an istememiştir. Bunun altında da acaba beni sevmiyor mu, istemiyor mu, beni beğenmiyor mu, o bana yanaşmadı, ben yanaşmama rağmen o istemedi gibi tripler evliliği de bitirir, ilişkiyi de bitirir. Bunu çok normal karşılamak lazım. Eveti de hayırı da. Bu her şeyde geçerli “Bana yardımcı olabilir misin?” dediğimde evet deme olasılığı ne kadar varsa, hayır deme olasılığı da var. Bütün yanıtlara tepkim aynı. Tamam derim geçerim.”.

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın katılımcılardan K1, K5, K7, erkeğin cinsel ilişkiyi geri çevirme isteğini “sevilme, beğenilme” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Kendimi kötü hissederim, acaba beni neden istemedi diye bir takıntı yaparım. Neden acaba bir şey mi oldu... Bunu sorgularım, kendisine de sorarım bir şey mi oldu neden istemiyorsun derim. (...) Senin bana karşı bir ilgin yok, bana seni seviyorum demiyorsun. Bana bir seni seviyorum de diyorum, ilgisizliğini görünce hep kafamda kuruyorum. İster istemez bu durum ufak ufak krizlere sebep oluyor.”

K5: “Öyle bir şeyle karşılaşmadım ama kendimi iyi hissetmem sebebini sorgularım. Sürekli olan bir durumsa aklımdan kaygı verici şeyler geçebilir.”

K7: “Üzülürüm tabii ki istemediğini düşünürüm. Neden istemediğini sorarım yorgun olabilir o ayrı ama sürekli böyle oluyorsa sinirlenebilirim. İlk aklıma gelen beni sevmiyor artık diye düşünürüm kesinlikle. İlk zaman surat asarım o anlar zaten.”

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek katılımcılardan K2, K6, K8, K10 erkeğin cinsel ilişkiyi geri çevirme isteğini “sevilmeme, beğenilmeme” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Aynı şeyleri onunda düşündüğünü varsayıyorum hatta bir ara ileri geri konuşmaya başlamıştı. Ben eşimi seviyorum, mutlu etmeye çalışıyorum, iş bu noktaya geldiğinde takılıyor, bu durum bir dönem aşırı seviyelere çıkmıştı, ben çok bunalmıştım. Üzerimde baskı hissediyorum. O da beni etkiliyor, durduruyor.”

K6: “Bir kadın çok şey düşünebilir. Üç beş yıllık evlisinizdir ilk defa başınıza böyle bir şey gelmiştir. Bunun altında çok bir şey aranması gerektiğini düşünmüyorum. O gün stresli bir gün yaşamışsınızdır yorulmuşuzdur bu kabul edilebilir. Bu durum süreklilik haline gelirse iki tarafın da kabul edeceğini düşünmüyorum. “

K8: “Bu zamana kadar hiç böyle bir şey olmadı. O an istemesem de reddetmem. Birey olarak onun da ihtiyacı var. Neden reddedeyim bir istek arzu duymuş. (...) Eşimi reddetsem eşim üzülür. Kendisini beğenmediğimi düşünür belki bilemiyorum. “

K10: “Onuru kırılır. Bence istenmemek herkesin onurunu kırar. Eşimin isteğini geri çevirdiğimde düşündükleri koruma kapasitesine de bağlı. Zihin derya deniz konu

nerelere kadar gidebilir. Beni istemiyor. Beni artık beğenmiyor. Başkasıyla bir birlikteliği var da mı beni istemiyor? Ben A'dan başlayayım siz Z'den çıkartın. Ucu açık. Ben onuru kırılır diye düşünüyorum. İlk seferinde bir şey demeyebilir iki taraf aynı anda isteyecek diye bir şey yok. Yorgun olabilirsiniz, işinizde sıkıntılı bir gün geçirmiş olabilirsiniz ya da öyle bir dönemdesinizdir. Sonuçta vücudun her aktivitesine yöne veren bir beynimiz var. Tekrarlayan bir durumda karşımdaki insan soru işaretlerine düşer diye düşünüyorum.”.

Katılımcıların erkek cinsel ilişki isteğini geri çevirse kadınlar ne düşünür? Sorusuna verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde erkek katılımcıların eşlerini reddettiğinde eşinin sevilmediğini düşünceğini, kendini değersiz hissedeceğini düşündüğünü ifade etmiştir. Bu düşünce erkek katılımcılara cinsel istek duyulmasa da cinsel ilişkiye girme zorunluluğu hissettirmektedir. Bu cinsel isteksizlik karşında erkek katılımcıların kendilerini suçlu hissettikleri bulgular arasındadır. Yaşanılan bu isteksizlik ve suçluluk duygusu beraberinde yetersizlik duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Suçlu hissetme duygusu, yetersiz hissetme, iletişim bağlarının zayıf olması, isteksiz yaşanan cinsel ilişki evlilik doyumunu düşürmektedir.

Kadın katılımcılar cinsel isteğinin reddedilmesini sevilmemeye, arzulanmama, beğenilmeme şeklinde ifade etmiştir. Cinsel isteğini belirtmede zorlanan kadınlarda bu durum daha zorlayıcı olmaktadır. Eşi tarafından istenilmemenin verdiği moral bozukluğu evlilik doyumunu azaltmaktadır.

- **Kadınlar ilk cinsel deneyimlerinde neler yaşarlar?**

Araştırmanın bu sorusu “İlk cinsel ilişki kadın için çok acı ve korku vericidir.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 4'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K5, K7 kadınların ilk cinsel deneyimini “korku, acı” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: “Çok korkuyorlardır. Çünkü ben çok korktum. Canımın yanması, o an nasıl bir şey olacağını bilmiyorsun. Ben hiçbir şey bilmiyordum. Okumadım, görmedim, yaşamadığım için hiçbir şey bilmeyerek olunca çok fazla korktum. Tedirgin oluyor insan ister istemez. Canımın yanmasından korktum.”

K5: “Evlenmeden önce bir korkum yoktu. Cinsel deneyim yaşadıktan sonra fikirlerim değişti. Fiziki anlamda tahammül edemeyeceğim bir acı hissetmiyordum ama orada bir duvar var bir yerden sonra ilerlemiyor bu sebeple cinsel birleşme yaşayamıyorum diye düşünüyorum. Orada bu setin olması inancı bana hep vajinismus olduğumu düşündürüyordu ama tedavi aldım vajinismus değilmişim.”

K7: “Korku sadece. Canının acımasından korkarlar. Kızlar bu tarz şeyleri kendi aralarında konuşurlar. Evli arkadaşlarımla da konuştum bana çok rahat olman lazım dediler. O aklımdaydı ama o an bunu düşünemiyorsunuz, korkuyorsunuz, kendinizi kısıyorsunuz. Kimisi çok zor diyor. Kimisinin çok rahat geçiriyor. Kanamam çok olur diye korkuyordum.”

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek katılımcılardan K2, K4, K6, K8, K10 kadınların ilk cinsel deneyimini “korku, acı” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2:” Kadınlar ilk cinsel deneyimlerinde heyecanlanırlar, korkarlar. İlk ilişkiden korkar, doğru yapıyor muyum yağıyor muyum korkusu yaşarlar. Heyecan vardır. Heyecanlanan insan her şeyi yapar.”

K4: “Duyduğum kadarıyla korku, panik yaşıyorlar. Bana çok anlamsız geliyor. Herkes cinselliği bilir. Korkularımız var, takıntılarımız var. Evlilikten ne bekliyorsunuz. Eşimde korku olmadı. Duyduklarımın yanında eşim korkusuz sayılabilirdi. Ama korkusu

olmayan yoktur ama aşırı tepkiler değildi. Benim bir arkadaşım var 9 ay sonra cinsel ilişki yaşayabildiler. Kıyaslandığında eşimle daha iyiyiz.”

K6: “Korku yaşayabilirler gayet normaldir. Utanma duygusu olabilir. Stres olabilir. Stres erkekte de olabilir kadında da olabilir. Yapı olarak kadınlarda daha çok olduğunu düşünüyorum. İlk defa bir erkekle birlikte olma duygusu, korkutabilir. Ülkemiz standartlarında bir kadının 27-28 yaşlarında evlendiğini düşünürsek ilk defa yaşayacağı şey cinsel birliktelik değil, yaşayacağı her şey onu korkutabilir.”

K8: “Türkiye şartlarında kadınların cinselliğe biraz daha ön yargılı olduğunu düşünüyorum. Bu ön yargının sebebi toplum baskısı. Örf ve adetlerimizde kadınlar her zaman ikinci sınıfa atılmıştır. Erkek üç beş kadınla beraber olur erkek denir, kadın yapsa evleneceği zaman kötü gözle bakılır. Bu sebeple cinselliğe daha çekimser yaklaşıyorlar.”

K10: “Bu konuda hiç bir deneyimim yok. Hayatımda hiçbir kadın ilk cinsel deneyimini benimle yaşamadı. Bildiğim kadarıyla kanamaları olur, fiziksel olarak kanamda olmayabilir onu duydum. Hassas olabilirler. Normalden biraz daha acı çekebilirler.”

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın katılımcılardan K1, K9 kadınların ilk cinsel deneyimini “mutluluk” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Benim bir korkum yoktu. Bekaret konusunu çok saçma buluyorum. Kızlık zarı ve ilk gece konusunu. İlk cinsel birlikteliğimi sevdiğim kişiyle yaşadım çok mutluydum.”

K9: “Heyecanlıdır. Umutludur. İçi içine sığmaz. Herkeste böyle olmayabiliyor. Herkesin kendi sevdiğine denk gelemeyebiliyor. İlk ilişkisinde kötü şeyler yaşayan da var tabii maalesef. Herkes heyecanlı olmayabilir. Mutsuz, üzgün de olabilir.”

Katılımcıların görüşleri doğrultusunda kadınların ilk cinsel deneyiminde korku ve acı yaşayacağı yanlış inancına sahip kadın katılımcıların ilk cinsel deneyimlerinde sorun

yaşadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan 5 kadın katılımcıdan 3'ü miti desteklemektedir. Miti desteklemeyen kadın katılımcılarda ilk cinsel deneyiminde sorun yaşamadığı görülmüştür. Bu mite sahip olmadığını düşünen katılımcılar ilk cinsel deneyiminde bilinçaltına işlenen mesajlarla korku ve kaygı yaşadığı görülmektedir. Katılımcıların ilk cinsel deneyimde yaşadığı korku karşısında gelen eş desteği pozitif algılanmış olup evlilik doyumunu attırdığı bilinmektedir. Erkek katılımcıların tamamı miti desteklemektedir.

4.2.2. Erkeklere Yönelik Cinsel Mitler

Bu bölümde araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularında erkeklere yönelik cinsel mitlere verilen cevaplar ve temalara yer verilmiştir.

Tablo 5. Erkek Cinsel Mitleri Temaları İlişkin Bulgular

<i>Erkek Cinsel Mitleri Soruları</i>	<i>Temalar</i>	<i>Cevaplayan Katılımcılar</i>
	Arzulamak, Sevgi	K1, K2, K4, K8, K9
Erkekler için cinsel ilişki ne anlam ifade etmektedir ?	İhtiyaç	K3, K5, K6, K7, K10
Cinsel ilişki sırasında kim daha baskın olmalıdır ?	Erkek	K1, K2, K5, K7
	Eşitlik	K3, K4, K6, K8, K9, K10
Evlilikte cinsel ilişkiyi kim başlatmalıdır ?	Erkek	K1
	Kadın	K2, K4
	Eşit	K3, K5, K6, K7, K8, K9, K10

- **Erkekler için cinsel ilişki ne anlam ifade etmektedir?**

Araştırmanın bu sorusu “Erkeklerin yaşadığı cinsellik bedensel bir ihtiyaçtır.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 5’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1 ve K9 erkekler için cinselliği “arzulamak, sevgi” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Benim için eşimle yaşadığım cinsellik bir olmak demektir.(...) Aynı anda aynı şeyleri hissetmek, bir olmak anlamını taşımaktadır. Eşim için de cinsellik bu anlama gelmektedir”

K9: “Sevildiğini hissetmek onun için de karşılıklı sevildiğini hissettiğin anın fiziksel yansıması gibi.”

Tablo 5’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K4, K8 erkekler için cinselliği “arzulamak, sevgi” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Arzu, istek. Yükselme, arzulama.”

K4: “Arzu istek. Aşkla yaklaşırım diyebilirim.”

K8: “İnsanın doğasında olan bir şey. İnsana çok bir şey kattığı yok. İnsanın sevdiği insanla beraber olması ayrı bir duygu ama bunu hiç düşünmedim. Eşimle yaşadığımız cinsellik ayrı bir bağ oluşturuyor. Çiftlerin birbirine daha çok bağlanmasını sağlıyor.”

Tablo 5'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K5, K7 erkekler için cinselliği “ihtiyaç” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3 “ Ben bilmiyorum onun da ne düşündüğünü” Yani mutlu olduğunu görüyorum her halde iyi bir şey. Eşim cinselliği ihtiyaçtan istemektedir.”

K5: “Eşim benim baktığım gibi bakmıyor. Çok daha farklı bir boyuttan değerlendiriyor. Tamamen bir ihtiyaç teorisi olduğunu düşünüyor. Onun için daha anlamlı.”

K7: “Bence çoğunlukla ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.”

Tablo 5'de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K6, K10, erkekler için cinselliği “ihtiyaç” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K6: Cinsellik, evlilikte yemek içmek kadar önemli olduğunu düşünüyorum. Yemek içmek kadar ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

K10: “Her şeyin başında bu yemek içmek gibi bir ihtiyaç. Bu bir emel.”

Kadın katılımcıların ifadelerine göre erkekler için cinselliğin bir ihtiyaç olduğu teması çoğunluktadır. Erkek katılımları için cinsellik arzulamak, sevgi olarak çoğunluk sağlanmıştır. Erkek katılımcıların görüşlerine göre kadınlar, erkeklere göre cinselliğe daha duygusal anlamlar yüklemektedir. Erkeklerin cinselliğe ihtiyaç anlamıyla yaklaşma düşüncesi evlilik içinde eşlerin duygu odaklı birliktelik yaşamasının önünde engelleyici olarak evlilik doyumunu düşürmektedir.

- **Cinsel ilişki sırasında kim daha baskın olmalıdır?**

Araştırmanın bu sorusu “Cinsellikte erkek yöneticidir, her şeyi bilir” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 5’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1, K5 ve K7 cinsellikte kimin daha baskın olması gerektiği sorusuna “erkek” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Erkek baskın olmalıdır. Erkekler her zaman daha iyi hissedebilir. Erkeklerin daha mutlu olması için erkeklerin mutluluğu herhalde daha önemli geliyor bana. Onun mutlu olması eşittir benim mutlu olmam.”

K5: “Erkeğin baskın olması gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “Bence erkek. Yapı gereği sanırım. Ben biraz utangacım.”

Tablo 5’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2 cinsellikte kimin daha baskın olması gerektiği sorusuna “erkek” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir

K2: “Kadın daha baskın olmak ister ama erkek olmalıdır. Erkek, erkek olduğu için baskın olmalı. Yine toplumumuzla alakalı erkek gücünü göstermek isteyecektir. Ben de öyleyim. Türk olduğumuz için, Türk erkekleri çay içerken bile bu muhabbetler konuşulur. Herhangi bir arkadaşımınla karşılaştık iki dakika sonra bu konu konuşulmaya başlar.”

Tablo 5’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K9 cinsellikte kimin daha baskın olması gerektiği sorusuna “eşitlik” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: “Bence iki tarafta aynı eşit olmalı, herkes kendine göre, karşı tarafın beğendiğini hissettiğini biliyor. Biz de karşılıklı.”

K9: “Bence öyle bir baskınlık olmalı diye bir şey yok. Kadın ya da erkek baskın olmalı diye düşünmek bence yanlış.”

Tablo 5’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K4, K6, K8, K10 cinsellikte kimin daha baskın olması gerektiği sorusuna “eşitlik” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K4: “Tek tarafın baskın olmasına hiç gerek yok. Çünkü aynı duyguları, aynı hisleri yaşayan insanlarda birinin baskın olmasına gerek yok. İki taraf da eşit olmalıdır. Daha çok istekli olan taraf baskın olabilir eşit olmakta fayda var. Ortak yaşanan bir olay. Herkesin mutlu olması adına böyle olmalı. Bizim evliliğimizde kısmen böyle. Cinselliğe daha eğilimli taraf ben oluyorum. Kadınlar tabularını yıkamıyor.”

K6: “Bu durum değişkenlik gösterebilir. İki tarafın da yeri geldiğinde baskın olması gerektiğini düşünüyorum.”

K8: “Değişir o. O anki psikolojiye göre. Kim daha istekliyse o baskın olmalıdır.”

K10: “%50 %50 diyebiliriz.”

Araştırmanın bulgularına göre kadın katılımcılar erkeklerin cinsel ilişkide baskın ve yönetici olması gerektiğini ifade etmiştir. Erkek katılımcılar her iki tarafında eşit çabayla baskın, yönetici olması gerektiği görüşündedir. İki eşinde benimsediği düşünce yapısının farklı olması ilişkiden yeterli doyum alınmamasına sebep olmaktadır. Araştırmanın bu sorusunun temalarında “kadın” teması çıkmadığı görülmektedir. Katılımcılardan hiçbiri cinsellikte kadının baskın olması gerektiğini düşünmemektedir.

- **Evlilikte cinsel ilişkiyi kim başlatmalıdır?**

Araştırmanın bu sorusu “Cinsel ilişki isteğini erkek belirtmelidir, başlatmalıdır.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 5’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1 cinsel ilişkiyi kimin başlatması gerektiği sorusuna “erkek” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir.

K1: “Erkek başlatmalı. Genel olarak bir algı var aslında yanlış bir şey, O istemiyorsa ben hiç istemem kaygısı var herhalde. Genelde öyle oluyor çünkü. İstediğiniz zaman bile bir çekinme oluyor, o şimdi istemezse ne düşünür acaba diye kafamda bir soru oluyor. Acaba ne der, ne düşünür, ister mi diye düşünüp geri çekildiğim oluyor...”

Tablo 5’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K4 cinsel ilişkiyi kimin başlatması gerektiği sorusuna “kadın” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Bence eşim başlatmalı. Çalışma ve ev hayatı olarak bakıyorum. Çalışırken yoruluyorum eve geldiğim de eşimin başlatmasını beklerim. Bu toplumumuzla da alakalı “kadının cilvesi” diye bir şey vardır ya bu sebeple eşimin başlatmasını beklerim.”

K4: “Kadın başlatmalıdır. Toplumda gördüğüm, çevremde gözlemlediğim kadarıyla erkekler cinsel ilişkiye olumlu bakıyor. İstisnalar dışında kadınlar, cinsellikten uzak duruyor. Bir takım tabuları yıkamıyorlar. Çocuk faktörü vb. kadınlar cinsellikten daha fazla geri duruyor. Kadınlar bu konuları aşamıyorlar. Yüzdeye vurursak %30 bu dilimin içinde geri dururlar. Ben bu durumu çözümleyemiyorum. Neden olabilir diye defalarca tartışmasını yaptım. Bir nedeni yok diyor. Acaba beni mi istemiyor diyorum, anlam veremiyorum. Buna anlam veremediğim için çok tartışmalarımız oldu.”

Tablo 5'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K5, K7, K9 cinsel ilişkiyi kimin başlatması gerektiği sorusuna “eşit” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: “Değişir. Bazen ben, bazen o ama ikimizin de yapması gerektiğini düşünüyorum. Bir şeyi birisi sürekli yaparsa sıkılabilir. Heyecan gider.”

K5: “Çok önemli olduğunu düşünmüyorum. Erkek de atabilir kadın da atabilir. Böyle bir beklentim olmuyor. Eşim bana yaklaşsın veya ben ona yaklaşayım gibi.”

K7: “Bence eşit olmalıdır. Sadece ben ya da o değil.”

K9: “İki taraf da olabilmeli. İki taraf da birbirini seviyor, beğeniyorsa bunu karşı taraftan beklememek gerekiyor. Eğer bir taraf bu hissiyattaysa ilk adımı karşı taraf atsın diye beklenmemeli bence.”

Tablo 5'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K6, K8, K10 cinsel ilişkiyi kimin başlatması gerektiği sorusuna “eşit” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K6: “Erkek de atmalı kadın da atmalı. Hep başlatan taraf tek taraf olmamalı.”

K8: “O an kim istekliyse o başlatmalıdır. Bizim ilişkimizde bu böyle oluyor.”

K10: “Kim istiyorsa o başlatsın. Bunun eşler arasında birisinden beklenmesi bence absürt. Partnerlerden herhangi biri başlatabilir. Bu ilk adımı birisinden beklemek de bence taraflara haksızlık olur.”

Katılımcılar cinsel ilişkide başlatıcı rolün eşit olması gerektiğini ifade etmiştir. Evlilikte beklentilerin eşit olması evlilik doyumunu yükselttiği düşünülmektedir. Soruya kadın ve erkek cevaplarını veren katılımcıları toplumsal rollerin evlilik ilişkilerine yansıdığı düşünülmektedir. Çift 1'in bu soruya verdiği yanıtlara göre eşler arasında cinselliği başlatıcı rolü karşı taraftan bekledikleri buna bağlı olarak cinsel sorun yaşadıkları bulgular arasındadır. Eşler arasında cinsel olarak ilk adımı atma konusunda karşılıklı beklenti içinde olma durumu ve iletişim eksikliği, isteklerini açık bir iletişimle ifade edememe evlilik doyumunun düşmesine sebep olmaktadır.

4.2.3. Cinsel İlişkiyi Sınırlandıran Cinsel Mitler

Bu bölümde araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularında cinsel ilişkiyi sınırlandıran cinsel mitlere verilen cevaplar ve temalara yer verilmiştir.

Tablo 6. Cinsel İlişkiyi Sınırlandıran Cinsel Mit Temalarına İlişkin Bulgular

<i>Cinsel İlişkiyi Sınırlandıran Cinsel Mit Soruları</i>	<i>Temalar</i>	<i>Cevaplayan Katılımcılar</i>
Cinsel ilişki sırasında aranızda diyaloglar geçer mi?	Geçer	K4, K6, K9, K10
	Geçmez	K1
	Nadir	K2, K5, K7, K8
İleri yaşlarda cinsel istek biter mi?	Biter	K1, K2, K3, K5, K8, K9
	Bitmez	K4, K6, K7, K10
Hamilelikte cinsel ilişki yaşanır mı ?	Korku	K2, K4, K7, K8
	Doktor Kontrolü	K1, K3, K5, K6, K10

- **Cinsel ilişki sırasında aranızda diyaloglar geçer mi?**

Araştırmanın bu sorusu “Cinsel ilişki sırasında konuşulmaz.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 6'da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K9 cinsel ilişki sırasında aralarında diyalog geçer mi sorusuna “geçer” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K9: “Aramızda diyaloglar geçer. Birbirimize isteklerimizi belirtiriz.”

Tablo 6'da görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K4, K6, K10 cinsel ilişki sırasında aralarında diyalog geçer mi sorusuna “geçer” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K4: “Oluyor. Uzun konuşmalar, sohbetler değil ama kısa konuşmalar oluyor. Çocuklar engel olabiliyor. Olsa da olur olmasa da olur.”

K6: “Evet geçiyor. Hoşuma da gidiyor.”

K10: “Aşk sözcükleri olur. Uzun konuşmalar olmaz.”

Tablo 6'da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1 cinsel ilişki sırasında aralarında diyalog geçer mi sorusuna “geçmez” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Hayır. Kızım küçük olduğu için olmuyor. Eşim alkol aldığı zaman yatağa gidiyoruz. Zaten her şey beş dakikada bitmiş oluyor. (...) Bilmiyorum açıkçası, ne olsa hoşum giderdi, ne olmasa hoşuma giderdi, çok fazla deneyim yaşayamadığım için eşimle standart devam ediyor. Belki o da istiyordur öyle şeyleri, bu konular açıldığında bizim psikolojik olarak bir baskımız vardır. Cinsellik kötüdür hiçbir yerde konuşulmaz denildiği için herkes susuyor. Belki eşimde de yetememe korkusu vardır. İster istemez bir baskı oluyor, bir içimize kapanma oluyor.”

Tablo 6'da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K5, K7 cinsel ilişki sırasında aralarında diyalog geçer mi sorusuna “nadir” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K5: “Bizim sorunumuz olduğu için daha çok zorlamayalım tarzı konuşmalar geçiyor.”

K7: “Çok az diyalog geçer. Bu diyaloglar hoşuma gidiyor. Beni sevdiğini, istediğini hissettiriyor.”

Tablo 6'da görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K8 cinsel ilişki sırasında aralarında diyalog geçer mi sorusuna “nadir” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Çok nadir. Hoşuma gidiyor.”

K8: “Az da olsa geçiyor. Bu durum hoşuma gidiyor.”

Eşler arasında geçen diyalogların yeterliliği ve seviyesi bireye göre değişmekte olduğu görülmektedir. Çiftler bu geçen diyaloglardan mutluluk duymaktadır. Eşler arasında cinsel ilişki sırasında geçen diyaloglar eşler arası duygu bağını güçlendirerek, cinsel memnuniyeti ve isteklerin daha rahat belirtilmesine olanak sağlamaktadır. Cinsel memnuniyetin ve iletişimin yüksek olması evlilik doyumuna olumlu etkileri vardır.

Çocuk sahibi olan çiftlerin cinsel ilişki sırasında diyalogların azaldığı görüşler arasındadır. Bu diyalogları çocukların varlığı kısıtladığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

- **İleri yaşlarda cinsel istek biter mi?**

Araştırmanın bu sorusu “Yaşlanma cinsel isteği tamamen ortadan kaldırır.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 6'da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1,K5, K3, K9 ileri yaşlarda cinsel istek biter mi sorusuna “biter” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Bu konu beni çok korkutuyor. Beni en çok korkutan şey bu. Çevremden duyuyorum çiftler gençken daha canlı olurmuş, yaşlılığa doğru bu daha düşermiş. Bizim zaten vasat denilen noktada, biz ileride abi kardeş gibi yatacağız herhalde. Bu beni korkutuyor. Estetik kaygılarım olduğu için yaşlılığı hiç düşünmek istemiyorum. Ailemdeki kadınlardan duyduğum kadarıyla menopoza sonra kadınların birçok şeyden elini eteğini çekmesi gerekiyor. Bunlardan biri cinsellik. Çocuk doğurmak. Bu Allah'ın bir hediyesi. Cinsel anlamda menopoza elini eteğini çekmektedir. Zaten o yaştan sonra çok fazla istek olmuyor.”

K3: “Muhtemelen ben hiç istemeyeceğim. O da gelecek kavga ederiz. (...) Ben kendi annemden örnek vereyim. Menopoza girdikten sonra kadın olmadığını düşünüyor. Ben artık kadın değilim. Kayınvalideme bakınca o da hiç istemiyor. Eşini istemiyor. Şuanda kayınvalidem ve annem 51- 52 yaşlarında falanlar onlardan gördüğüm kadarıyla ben de muhtemelen anneme çekersem istemeyeceğim.

K5: “Şuan böyleyken bir 10 yıl sonra çok daha seyrek ve isteksiz olacağımı düşünüyorum. Yaşlılık cinsel istek üzerinde biyolojik olarak etkindir. Menopoz döneminde cinsel istek azalıyor diye biliyorum.”

K9: “Bu konu da pek bilgim yok. Kaç yaşına kadar cinsel ilişki yaşanacağı kişiye bağlıdır diye düşünüyorum. Menopoza giren yakın çevremdeki kadınlar değil cinsellik başka bir şeyi düşünecek halleri olmuyor. Menopoz cinsel istek üzerinde etkili olabilir.”

Tablo 6’da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K2, K8 ileri yaşlarda cinsel istek biter mi sorusuna “biter” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “O yaşta cinsel ilişkinin kalacağını düşünmüyorum. Hareketsizlik olur. İsteksizliğe bağlı ortaya çıkabilir. Sağlıkla alakalı sorunlar olabilir. Her şeyin çözümü var ama kullanılan o hapların zararı var. 45 yaşından sonra cinsel istek olacağını düşünmüyorum.”

K8: “Şuanda işimden dolayı biraz kötü gözle bakıyorum bu duruma. Sürekli gece çalıştığımız için. Ben sabit gece çalışıyorum. Normalde bir gün çalışıp, bir gün izin yapıyorum, şuanda iki gün çalışıp bir gün izin yapıyorum. İzinli olduğum gün de çok yorgun oluyorum açıkçası. Gece uyumuyorum. Gündüz sabaha karşı yatıyorum hep. Bu sebeple pek iyi görmüyorum açıkçası. Eşim yine aynı olur. Yaş, kadınların cinsel isteğinde etkili değil diye düşünüyorum. Menopoz sürecinde cinsel istek azalıyor ama sonrasında yine normal devam ediyor.”

Tablo 6’da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K7 ileri yaşlarda cinsel istek biter mi sorusuna “bitmez” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K7: “Bence normal olur. Yaş faktörü etkilidir ama ben etkilenmemeye çalışırım.”

Tablo 6’da görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K4, K6, K10 ileri yaşlarda cinsel istek biter mi sorusuna “bitmez” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K4: “Aynı devam eder diye düşünüyorum. %100'den, %70'e düşebilir. Sağlık sorunları etkili olabilir.”

K6: “İyi olmasını umuyorum. Yaşlılığın cinsel istek üzerine etkisi vardır. Kişiyeye göre değişebilir bu durum. Evliliğin içindeki cinsel yaşam dışında yaşadığı sıkıntılara bağılı olarak değişebilir. Mutluluğına göre, yaşam şartlarına göre değişkenlik gösterir. Yaşlılıkta cinsel ilişkinin bitmemesi gerektiğini düşünüyorum.”

K10: “İllaki güç kaybedilir. Zamanın sürekli bir etkisi var üzerimizde. Bence istekle yapabilmek arasında fark var. İstek kesinlikle bitmez. Buna eminim ama yapabilmek kişiyeye bağılı. Hap içip kalpten giden insanlar var. Çünkü istek bitmiyor. Yaşlılıkta cinsellik arada bir hatırlanır diye umuyorum. Albümlere fotoğraflara bakar gibi bakılır. Orada duruyor mu diye.”

Katılımcıların ileri yaşlarda cinsel ilişki hakkında bilgisiz olduğı, kulaktan dolma bilgilerle ileri yaşlarda cinsel isteklerinin düşeceğini ifade etmişlerdir. İler yaş kadınlar için cinsel isteksizlik sebebi menopoz olarak ifade edilmiştir. Menopoz dönemindeki kadınlar her iki cinsiyet için de cinsel istek azlığı olarak değerlendirilmektedir. Erkek cinselliğı ileri yaşlarda sağlık sorunlarıyla performansı etkileyeceğı düşüncesiyle biteceğı katılımcılar tarafından düşünölmektedir. Kadınlar için yaşlılık cinselliğın son bulması olarak görölürken, erkek için sadece performans düşüklüğü olarak görölünmektedir. Kadınların yaşlılıkta cinsel isteksizlik yaşayacağı düşüncesi evli çiftlerde cinselliğı görev olarak nitelendirme durumunu ortaya çıkarmaktadır.

- **Hamilelikte cinsel ilişki nasıl olmalı?**

Araştırmanın bu sorusu “Hamileyken kurulan cinsel ilişki bebeğı zarar verir.” cinsel miti için sorulmuştur.

Tablo 6’da göröldüğü gibi kadın katılımcılardan K7 hamilelikte cinsel ilişki nasıl olmalı “korku” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K7: “Korkuyoruz çocuğa bir şey olur diye. Doktoruma sormadım bu konuyu. Zaten hamilelik sırasında bir isteğiniz, arzunuz olmuyor.”

Tablo 6’da görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K4, K8 hamilelikte cinsel ilişki nasıl olmalı “korku” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “O dönemde sıkıntı çektim, çok korktum ben. Bebeğe bir şey olacak diye korktum ama eşim rahattı. Ama bende korku vardı.”

K4: “Her zamankinden daha azdı. Bir şey olabilir tereddüdünden geri duruyorduk. Korku yaşadım. Çocuğa bir şey olur tereddüdü oluyordu. Doktoruma sorduk doktorumuz onay verdikten sonra abartılı olmasa da tedirgin oluyordum. Daha dikkatli davranıyorduk.”

K8: “Eşim hamile, cinselliğe iki aydır ara verdik. Açıkçası bu durum benden kaynaklanan bir sorun. Korkuyorum bebeğe bir şey olur diye. Bu durumu doktorumuza sormadık. Ben de biliyorum aslında bir şey olmayacağını ama yine de korkuyorum.”

Tablo 6’da görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1, K3, K5, hamilelikte cinsel ilişki nasıl olmalı “doktor kontrolü” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Eşim çok korkuyordu bebeğe zarar vereceğim diye. Doktorumuz son aylarda cinsel ilişkiyi tavsiye etti doğum rahat olsun diye ama eşim çok korkuyordu. Ben doktorum müsaade ettiği için korkmadım.”

K3: Doktorumuza sorduk, bizim hiçbir sorunumuz yoktu. Biz iyiydik yine aynıydık. Hamilelikten sonra ben istememeye başladım. Doğumdan sonra istememeye başladım.

K5: Hamilelikte cinsel ilişki hakkında bir bilğim yok sadece belli aylardan sonra dikkat edilmesi gerektiğini biliyorum.

Tablo 6'da görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K6, K10, hamilelikte cinsel ilişki nasıl olmalı “doktor kontrolü” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K6: “Tıbbın ön gördüğü doğrultuda. Bir de erkeğin daha anlayışlı olması gerektiğini düşünüyorum. Bir kadın hamile olduğunda hormonları gereği, duyguları farklı olacaktır.”

K10: “Bilim ne diyorsa, kadın ne istiyorsa öyle olmalı. Çünkü o artık hamile vücut hormonları aynı değil. Bugün eşim bana kışın ortasında karpuz alır mısın dese canım saçmalama git yat derim ama hamileyken gider sıcak memleketlerden bir yerden bulur getiririm. Hamile olan bir kadınla, hamile olmayan bir kadına gösterilen hassasiyet biçimi aynı olmamalı. Eşim nasıl istiyorsa, bilim bu konuda ne diyorsa öyle olmalı. Ben burada kendimi yedeğe çekiyorum. Doktor onaylarsa cinsel ilişkiyi yaşarız.”

Araştırmaya katılan kadın katılımcılardan sadece 1 kadın katılımcı miti desteklemektedir. Diğer kadın katılımcılar hamilelik yaşasa da yaşamasa da doktor kontrolünde cinsel ilişkinin yaşanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan erkek katılımcılardan çocuk sahibi olanlar miti desteklemiştir. Eşi hamilelik yaşamamış erkek katılımcıların miti desteklememesi bu sebeple olabileceği düşünülmektedir. Çocuk sahibi olmadan önce erkek katılımcıların hamilelikte yaşanan cinsel ilişki konusunda korkularının olmadığı ama eşi hamilelik yaşadığı zaman toplum tarafından kulaktan kulağa geçen mitlerin öğretileri oluşturduğu ve bebeğe zarar gelecek korkusunun başladığı bulgular arasındadır.

4.2.4. Cinsel Sorunların Evliliğe Doyumuna Etkisi

Bu bölümde araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularında cinsel sorunların evlilik doyumuna etkisi ile ilgili verilen cevaplar ve temalara yer verilmiştir.

Tablo 7. Cinsel Sorunların Evlilik Doyumuna Etkisine İlişkin Bulgular

Cinsel Sorunlar Evlilik Doyumunu Etkiler Mi? Soruları	Temalar	Cevaplayan Katılımcılar
Cinsel sorunlarınız evliliğinizi etkiler mi ?	Etkiliyor	K1, K2, K3, K4, K6, K9, K10
	Etkilemiyor	K5,K7, K8
Eşinizin cinsel yaşam da nelerden hoşlandığını sorar mısınız ?	Konuşurum	K3, K4, K8, K9, K10
	Konuşmam	K1, K2,K5, K6, K7

- **Cinsel sorunlarınız evliliğinizi etkiler mi?**

Araştırmanın bu sorusu katılımcıların cinsel sorunlarının evlilik doyumları üzerinde etkisi için sorulmuştur.

Tablo 7’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1, K3, K9 cinsel sorunlarının, evlilik doyumları üzerinde etkisi sorusunu “etkiliyor” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Evet ediyor, gerçekten ediyor. 3 senelik bir ilişkimiz var ama çok az sayıda cinsel birlikteliğimiz var. Bu eşimin bazı problemlerinden dolayı oluyor. Genelde 1 kez oluyor her cinsel ilişkimizde. Ben hep ondan istediğim için, hep ondan beklediğim için de genelde çok az cinsel ilişkiye giriyoruz. Genelde hep duyuyorum yeni evli çiftlerin cinsel birliktelikleri çok fazla, cinsel hayatları çok renkliymiş, bizim o kadar hızlı, renkli bir cinsel hayatımız yok açıkçası. Bu yüzden beni sevmiyor musun? Neden? Ereksiyon olamıyor, bir kez oluyor devamı gelmiyor. Neden diye soruyorum stres işe bağlıyor. Bu konuyla alakalı ben doktora gitmeyi düşünüyordum. Ürolojiye gidelim bir sorun mu diye ama bu pandemiden dolayı hastaneden hastalık kaparız diye gidemedik. O yüzden erteleme durumumuz oldu. Dediğim gibi cinsel hayatımız çok renkli değil. Ben bir patlama yaşıyorum. Sıkılma yaşıyorum sürekli neden diye soruyorum. O, işlerini bahane ediyor. Erkeklerin genelde işi ayrıdır, cinsel hayatı ayrıdır benim gözümde ama benim eşim öyle değil sekse çok düşkün değil. Bunu benimle konuşmıyor. Ben soruyorum ona neden diye. Senin bana karşı bir ilgin yok. Bana seni seviyorum demiyorsun. Bana bir seni seviyorum de diyorum, ilgisizliğini görünce hep kafamda kuruyorum. İster istemez bu durum ufak ufak krizlere sebep oluyor. Sonra

eşim yine başlama yine aynı şeyleri söylüyorsun diyor, böylelikle kriz yaşıyoruz. Cinsel hayatta problemlerimiz var.”

K3: “Ben istemediğim için problem çok yaşadık. Beni istemiyor musun tarzında şeyler oldu. Ben de kendimi düzeltmeye çalışıyorum bu konuda ama açıklıyorum ona. Neredeyse beş kez yapıyorsak üçünde, dördünde yapıyorsak birini istiyorsun diyor mesela. Bu benim elimde olan bir şey değil yani. Ben de istiyorum istemek ama olmuyor. Bu benim problemim diye anlatıyorum ona bu seninle ilgili değil, bu benim kendi problemim aşmaya çalışıyorum, anlatmaya çalışıyorum. Bazen anlıyor bazen anlamıyor. Yapacak bir şey yok. (...) İsteyemiyorum, olmuyor. Zorlayamıyorum da kendimi. Olmayınca olmuyor. Sanırım bilmiyorum doktora gidip konuşmadım, rahatsızlığım olabilir . 3 çocuğum var. Ben hiç çocuk istemedim 2. 3. çocuğu. Her seferinde yeniden çocuk olacak korkusu. Her ay adet dönemlerim gecikse hamile kalacağım korkusu, hep bu psikolojiyi yaşamak zorunda kalıyorum. Bu durum yapmak istetmiyor beni. Bu problemlerden biri.”

K9: “Tabii ki de. İnsan cinsel isteğini dile getirdiğinde doğal olarak burulabilir. Herhangi bir sorun yaşadığımızda yemek yerken nasıl biraz yüzüm düşüyorsa, cinsel hayatımızda da bir problem yaşadığımızda bu devam edebiliyor. Bunu orada bırakamıyorsun. Çünkü sosyal iletişimsin devamlı ama her zaman şunu bilmek lazım biz birbirimizi seviyoruz. O beni seviyor. Ben de onu seviyorum. Bunu kasıtlı yapıldığını düşünmeden diğer kavgalar gibi unutmak gerek. Bu durum benim evlilik doyumumu etkiler.”

Tablo 7’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K4, K6, K10 cinsel sorunlarının, evlilik doyumları üzerinde etkisi sorusunu “etkiliyor” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “Bence etkilenmiyor. Çünkü bizim cinsel hayatımız sonradan böyle oldu. İlk tanıştığımız zamanlar gayet istikrarlı bir cinsel ilişkimiz vardı. İş stresinden cinsel hayatımız etkilendi. İş stresinden isteğim azaldı. Dönem dönem cinsel hayatımızda duraksamalar oldu, o dönemde tartışmalarımız oldu ama düzelttik. Cinsellik üzerine tartışmalarımız oldu. Eşimin bana yaklaşmak isteyip de benim karşılık verememem, istememem üzerine tartışmalarımız oldu. Kendisi hala ne düşünüyor bilmiyorum ama tartışma olduğunda ben evden uzaklaşıp sakinleşirim. Eve geldiğimde eşim tartışmayı sürdürür, sakinleşememiş oluyordu. Cinsel problemlerimiz evliliğimizi etkiliyor.”

K4: “Tartışmalar, küslükler oluyor ama boşanma durumu gibi bir duruma gelmiyor. Bunlar aşılabilecek kırgınlıklar.”

K6: “Tek seferse bu devam etmez. Eğer süreklilik varsa evliliğimiz içerisinde bu durum devam eder. Bizim evliliğimizde yaşadığımız cinsel sorunlar devam eder.”

K10: “Sağlıksal bir problemse tedavi oluruz. Cinsel problemlerin etkilemeyeceği evlilik yok. Bu bizim evliliğimizde de böyle olur ama bu sorunun devam etmesi kesinlikle %50'den fazlası kadının devam ettirdiği bir problem olur. Bizde böyle oluyor. Kadınlar çok daha duygusal. Çok daha fazla kafasında kuran, tribe, komplekse sürüklenebilecek duygular yaşayan, besleyen bir cinsiyet olduğunu düşünüyorum. Eşim bu durumda genelinde bir tık üstündedir. Benim eşim problemi çözmek için bir şey yapmaz. Eşim kendisine piyango çıksın ister ama piyango bileti almaz öyle söyleyeyim.”

Tablo 7’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K5, K7 cinsel sorunlarının, evlilik doyumları üzerinde etkisi sorusunu “etkilemiyor” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K5: “Tartışmalarımız olmuyor ama ben yetersiz hissettiğim için çok üzülüyorum. Eşim bana bu konuda baskı yapmıyor.”

K7: “Biz sorunlarımızı çok sürdüren insanlar değiliz. Eşim benim kızdığımı anlar hemen ona göre bir açıklama yapar. Ben ona bir hata yaptığım zaman farkında olurum gönlünü alırım. Öyle devam eder uzun sürmez.”

Tablo 7’de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K8 cinsel sorunlarının, evlilik doyumları üzerinde etkisi sorusunu “etkilemiyor” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K8: “Şuan eşim hamile olduğu için baya ara verdik bazı şeylere. Mesafeleri uzattık. Şuan da bayadır cinsel ilişki yaşamadık. Sürekli böyle olsa durum ayrı ama ben bu durumun evliliğimizi etkilemesine izin vermemeye çalışıyorum. Daha öncesinde rutindi. İlk

evlendiğimizde bir problem olmuştu. Daha önce deneyimi olmadığı için acı çekiyordu biraz. Korkuyordu baya bir. Rahatlatıcı ilaç kullandı. Sonradan devamı geldi. Bu süreç 3-4 gün sürdü. Balayından gelene kadar. Kendini kasıyordu, canı acıyordu eşimin. Ben de zorlamadım, üstüne gitmedim, rahatlatmaya çalıştım.

Kadın katılımcılar evlilik doyumlarının, cinsel sorunlardan etkilendiğini belirtmiştir. Evlilikte yaşanan cinsel işlev bozuklukları evlilik doyumunu doğrudan etkilediği görülmektedir. Araştırmaya göre bu cinsel işlev bozuklukların temelinde cinsel mitler olduğu düşünülmektedir. Erkek katılımcılar cinsel sorunların evliliklerini etkilemesi noktasında sorunun sürekliliğine göre etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Evlilikte yaşanan cinsel sorunlar çiftlerin doğru iletişim, anlayış ve çiftlerin birbiriyle kurduğu sevgi bağıyla evlilik doyumlarını yükselteceği bulgular arasındadır.

- **Eşinizin cinsel yaşamda nelerden hoşlandığını sorar mısınız?**

Araştırmanın bu sorusu katılımcıların cinsellik hakkında eşleriyle konuşup konuşmadığı için sorulmuştur.

Tablo 7’de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K3, K9 cinsel sorunlarının, katılımcıların cinsellik hakkında eşleriyle konuşup konuşmadığı sorusunu “konuşurum” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K3: Biliyorum. İlk başlarda, ilk zamanlarda evliliğimizin nelerden hoşlandığını, nasıl yapmam gerektiğini, nasıl davranmam gerektiğini söyledi. Sonradan beraber uyumumuz olunca anladım. Anlıyorum ben.

K9: Konuştuğumuz için evet diyebilirim. ... Bana anlattığı kadarıyla biliyorum.

Tablo 7'de görüldüğü gibi erkek katılımcılardan K2, K4, K6, K8, K10 cinsel sorunlarının, katılımcıların cinsellik hakkında eşleriyle konuşup konuşmadığı sorusunu “konuşurum” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K2: “...Dile getiriyorum. O da çabalasın diye mi bilmiyorum.”

K4: “Kısmen. Ben soruyorum. Çünkü karşılıklı aynı duyguyu paylaşabilmek için gerekli. Bencil bir yaklaşım olmuyor. Ben işimi göreyim olmaz. Karşımdaki insanı, partner olarak eşimi de düşünmek zorundayım. Eşimi ben mutlu etmediğimde belli bir zaman sonra cinselliği istememesine neden olabilir. Bunlara dikkat ederim. Sorarım. Eşim de aynı şekilde sorar. Böyle olmadığı takdirde birbirimizden uzak durmaya başlarız.”

K6: “Hepsini bilemesem de kısmen biliyorum. Zamanla eşler birbirileri tanırlar, vücut olarak da düşünce olarak da. Bunları eşimin tepkilerinden anlarım. Tepkilerinden tahmin ettiğim kadarıyla söylemeye de hoşlandığını bilirim. Her seferinde bu aramızda konu olarak geçmiyor ama sorduğum olmuştur.”

K8: “Cinsel ilişki dışında eşimle cinsellik hakkında pek konuşmayız. Gerek duymuyoruz buna cinsel ilişkimizden sonra konuşuyoruz ufak tefek ama genelde yatmadan önce ilişkiye girdiğimiz için duş alıp yatarız. Eşimin cinsel ilişki sırasında nelerden hoşlandığını biliyorum. Tabii ki her şeyi bilemem. Bunları yaşayarak, deneyimleyerek biliyorum. Eşime nelerden hoşlandığını sorarım. Bu konularda çekinmem.”

K10: “Evet. Nelerden hoşlandığını iki türlü bilirim. Bu biraz benimle de alakalı. Partnerimin doyuma ulaşması benim doyuma ulaşmamdan daha önemlidir. ... Konuşuyoruz dedim aynı zamanda gözlemliyorum. Cinsel konuşmaları eşimle konuşmaktan çekinmeyiz.”

Tablo 7'de görüldüğü gibi kadın katılımcılardan K1, K5 cinsel sorunlarının, katılımcıların cinsellik hakkında eşleriyle konuşup konuşmadığı sorusunu “konuşamam” temasıyla yanıtlamıştır. Bu bulguya örnek cevaplar şu şekildedir:

K1: “Az çok. Cinsel ilişki sırasında söylüyor. Şunu yap diye. Benim çok fazla hoşuma gitmediği için çok yapmak istemiyorum o da anlayışla karşılıyor. Birbirimizi o şekilde idare etmeye çalışıyoruz”.

K5: “Bildiğimi düşünüyorum. Anlayabiliyorum tepkilerinden. Ben cinsellik konusunda çekingen davranıyorum eşime kıyasla. Mahremiyetimi koruyorum. Geleneklerimizden dolayı demiyorum ama bu konuda çok açık görüşlü değilim. Cinselliği bir tabu olarak görebiliyorum. İlk cinsel bilgilerimi arkadaşlarımdan ve okuyarak öğrendim. Çok sık bir görüşüm yok ama evlilik hayatımda böyle olmadı galiba.

Evlilikte cinsel eylem dışında çiftlerin cinselliği hakkında konuşması cinsel beklentilerini açık bir mesajla iletilmesi açısından önem taşımaktadır. Eşlerin yaşadığı cinselliği konuşma konusunda erkek katılımcıların daha çok konuştuğu görülmüştür. Cinsellik hakkında konuşmayan çiftler eşlerinin cinsel isteklerini, cinsellik sırasında nelerden hoşlandığını tepkilere ve hislere göre anladığını belirtmiştir. Evlilikte isteklerin açık bir mesajla verilmemesi evlilik doyumunun önemli bir yordayıcısıdır.

5. BÖLÜM SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucu, tartışması ve araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

5.1.Sonuç

Cinsel mitlerin, evli çiftlerin evlilik doyumu ile ilişkisi incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Literatür tarandığında cinsellik alanında nitel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada, cinsel mitlerin evli çiftlerin evlilik doyumu ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada “*Kadınlara yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi*”, “*Erkeklere yönelik cinsel mitler evlilik doyumu ilişkisi*”. “*Cinselliği sınırlandıran mitler evlilik doyumu ilişkisi*” olmak üzere 3 başlık belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen verilen derinlemesine araştırılması için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme sorularından elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle kodlanarak analiz edilmiştir. Araştırmada görüşme tekniğinin kullanılması, konunun derinlemesine araştırılmasına olanak sağlamış ve katılımcıların neden mitlere sahip olduğu tartışılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına baktığımızda ülkemizde cinsellik hem çok merak edilen hem de hiç konuşulamayan bir olgudur. Katılımcılar tarafından dile getirildiği gibi Türk toplumunda cinsellik ayıp, konuşulmamasından kaçınılan bir olgu olup çeşitli tabuları oluşturmaktadır. Cinselliğin böylesine saklandığı bir toplumda cinsellik en merak edilen konu olmaktadır. Araştırmanın başlangıcından itibaren araştırmacı, gönüllü olan katılımcıların davranışlarını gözlemlemiştir. Araştırmanın duyurusu yapıldığında birçok katılımcı gönüllü olmak istemiştir. Başvuruda bulunmak isteyen kişiler kadınlar olup

erkek katılımcılar araştırmaya çekimser davranmıştır. Araştırmada yapılan görüşmelerde erkek katılımcıların beklenenin aksine cinsel yaşamdaki sorunları çözmeye konusunda özverili bir davranış sergilemiştir. Cinselliğin konuşulmaması başta tabu olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda en çok konuşulmak istenen bir konu olduğu görüşmelerde ortaya çıkmıştır. Araştırmanın katılımcılarının cinsel bilgileri bilimsel verilere dayanmamakla birlikte arkadaş çevresi ve gençlik dergilerinden öğrenilen bilgilerdir. Bu sebeple cinsel mitlere sahiptirler. İlk cinsel bilgi kaynağı cinsel mitlerin oluşumunda önem taşımaktadır. İlk cinsel bilgileri okuldan ya da uzmandan öğrenilmesi bireyler, evlilikler ve toplum açısından önemlidir.

Araştırmaya katılan 5 çift vardır ve 4 çiftte hayatının bir döneminde tanımlanmamış/ tanımlanmış cinsel işlev bozukluğu yaşadığı görülmektedir. Yaşadıkları sorunları anlattıklarında temel sebep sahip oldukları cinsel mitlerdir. Cinsel mitler, bireylerin cinsel sağlığı üzerinde etkili olduğu açıkça görülmektedir. Cinsel yaşamlarına sorun yaşayan çiftlerden sadece 1'i uzman desteği almıştır. Uzman desteği almayan katılımcılar bu konuda çekimser davranmışlardır. Yaşanan cinsel sorunlar evliliklerde sorunlara sebep olmaktadır. CİB sahibi kişi destek almadıkça eş tarafından daha fazla baskıya maruz kalmaktadır. Yaşanılan bu baskı hem CİB tedavisinin zorlaşmasına hem de çiftlerin evlilikten doyum alamamasına sebep olabilmektedir.

Toplumun modernleşmesiyle beraber birçok olgu bu modernleşmeden etkilenmiştir. Bu modernleşmeyle cinsellik anlayışının değiştiği de görülmektedir. Toplumda doğumdan itibaren öğretilen cinsel şemalar, cinsel mitler üzerinde etkili olmuştur. Cinsel mitlerin çoğunluğu bu şemalar üzerinden şekillenmektedir. Toplumsal cinsiyet şemalarına göre kadınların görevi erkeğin ihtiyaçlarını karşılamak ve beklentilerini karşılamak olarak görülmektedir. Kadınlar üzerindeki bu görev cinsel mitlere yol açmaktadır. Ancak, oluşturulan bu cinsel mitlerin yalnızca kadınların zarar görmesine neden olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Erkekler için geliştirilmiş cinsel mitler de en az kadınlarındaki kadar zordur. Toplumumuzda cinsellik üzerine kurulmuş bir erkek şeması

vardır. Oluşturulan bu şemayla erkek açısından cinsellik, baskı altında tamamlanan fiziksel eylem olduğunu göstermektedir (Kayır, 2001).

Araştırmada dönüşen toplum yapısıyla beraber, mitlerde de değişiklik olduğu görülmüştür. Geleneksel şemalara sadık kalınarak kadına atfedilen görev alanı genişlemektedir. Bunun sebebi görsel medyada kadın figürünün seksi, cinselliğe istekli ve baştan çıkarıcı olması gerektiği algısının olduğu düşünülmektedir. Kadın ve erkeklerin haklar açısından eşit oluşu cinsellik üzerinde etkili olmuştur. Görüşme sorularına verilen yanıtlarda eşitlikçi bir cinsel anlayış hakim olduğu görülmektedir. Evlilikte bulunan gerçek doyumun önemli unsurlardan bir tanesi çiftlerin yaşadığı cinselliktir. Zamanla cinsellikteki değişme ile birlikte kadın ve erkeğin cinsellikteki rolleri değişme gösterebilmektedir. Cinsellikte baskın olan kişinin erkek olma hususu da değişim gösteren konulardan biri olmuştur. Araştırmada kullanılan mitler ve katılımcı ifadeleri incelendiğinde katılımcıların cinsel mitlerinin evlilik doyumları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Literatürde cinsiyete bağlı cinsel mitlerin, mit hangi cinsi etkiliyorsa karşı cinsten bu inancın olması beklenirken, mitin etkilediği cinsten bu inanç daha fazla görülmüştür. Cinsel mitler evlilik doyumunu etkilediği gibi bireylerin evliliklerinde ve yaşamlarında kendi sınırlarını kendilerinin koyduğu bulgular arasındadır. Evli çiftlerin sahip olduğu cinsel mitler eşlerin cinsel yaşam memnuniyetlerini düşürerek evlilikten aldıkları doyumunu etkilemektedir.

5.2.Tartışma

Araştırmada çiftlerle yapılan görüşmelerde desteklenen ve desteklenmeyen mitler şöyledir:

Araştırmada "*Cinsellik kadın için zevk verici değildir, görev olarak yapılır.*" miti 2 kadın katılımcı tarafından cinselliğin hiçbir şey ifade etmediğini belirtmiştir. Cinselliğin hiçbir şey ifade etmemesi, cinselliğin kadınlar tarafından tabu olarak görülmesine sebep

gösterilebilir. Bu katılımcıların ortak özelliği tanımlanmamış cinsel işlev bozukluğuna sahip olmalarıdır. Katılımcılardan K3'ün 16 yaşında cinselliğe anlam yükleyememiş çocuk gelin oluşundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. K3, cinselliğe uzakken eşi K4 cinselliği arzulamak, sevgi olarak görmektedir. Cinsellikte beklentilerin ve isteklerin eşler arasında konuşulmaması psikolojik bir tatmin alamayarak evlilik doyumlarını düşürdüğü söylenebilir. Çocuk yaşta evlenen kadınların cinsel bilgi düzeylerinin yeterli seviyede olmaması, kendi kararlarını verecek yaşta olmamaları ve cinsel olgunluğa erişmeden ilk cinsel deneyimlerini yaşamış olmaları sebebiyle cinsel hayatlarında sorunlar yaşamaları beklendik bir sonuç olmaktadır. 2016 yılında ülkemizde yapılan araştırmada çocuk yaşta evlenen kadınların cinsel yaşamlarında sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır (Güneş ve ark. 2016; akt. Aktepe ve Atay, 2017). Cinsel olgunlaşmayı sağlayacak rollerin gelişmemesinin evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Katılımcılardan K5'de bu mitin var olma sebebi cinselliği tabu olarak gördüğünü ifade etmesi olabilmektedir. K6, eşinin cinsel mit inancına bağlı CİB yaşamasının eşine karşı cinsel yakınlık kuramayarak evlilik doyumunu etkilediğini ve tartışmalarının genel sebebinin bu olduğunu ifade etmiştir. Eşler arasındaki cinsel sorunların ilişkideki her dinamiği etkilediği söylenebilir. Her iki çiftte CİB olan kadın katılımcılar, kendilerini eksik hissetme ve çaresizlik duygusunu yoğun olarak yaşamaktadırlar. Bu duygular eşini memnun edememe ve eş ilişkisini olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle evliliklerinden aldıkları doyum üzerinde etkili olmaktadır. (CİSEDb) makalesine göre korku, utanç ve kaygı gibi duygulanımlar cinsel uyarılma üzerinde etkilidir. Ataerkil toplumların bir özelliği de kadın cinselliğinin denetlenmesidir. Çocuk yaşta bedenini titizlikle korumayı öğretilen kız çocukları, karşı cinse karşı endişe ve utanç taşırlar. Bu telkinlerle büyüyen kız çocuklarının yetişkinlik döneminde doğal olarak cinsel arzularını bastırma eğilimindedirler. Cinselliğin tabu olarak gören kadınlar, yaşadıkları cinsellikte sorumluluğun gelişmesine izin vermezler ve cinselliğe ilgi duymamayı yüceltirler. Cinsel ilgi bu kadınlar için suçluluk ve utanç kaynağıdır (Kaya ve Aslan, 2013). Miti destekleyen iki kadın katılımcıdan biri baba şiddeti, diğer katılımcı baba kaybı yaşamıştır. Baba figürünün cinsel yaşamlarını etkilediği düşünülmektedir. Araştırmanın diğer katılımcıları cinselliğin kadının görevi olduğu mitini desteklememektedir.

“Cinsel ilişki arzusunu belli eden kadın hafif biridir.” miti, 3 kadın katılımcı tarafından desteklenmektedir. K1, bu durumu “Ya benim hakkımda yanlış düşünürse” şeklinde ifade etmiştir. K7’in cinsellik konusunda utangaç oluşu bu miti desteklemesine sebep olmaktadır. K3, cinsel isteksizlik sebebiyle cinsel ilişkiyi başlatamamaktadır. (CETAD, Cinsel Yaşamla İlgili Yanlış İnanışlar (Mitler) Nelerdir?) makalesine göre bu mit kadınların cinsel yaşamlarında engelleyici faktörü vardır. Literatüre ve cinsel mitin açıklamasına baktığımızda erkeklerin evlendiği kadını doğru ve temiz kategorisine soktuğu için eşinin cinsel arzusunu belli etmesinden rahatsızlık duyduğu belirtilmektedir. Araştırmaya katılan erkek katılımcılardan böyle bir sonuç çıkmamıştır. Bu bulguya göre, mite kadınların inancının olduğu, erkeklerin böyle bir inancının olmadığını söyleyebiliriz. Bunun sebebi katılımcıların tamamının kent ortamında ve modern cinsiyet rollerine göre yetişmeleri varsayılmaktadır. Bu mite sahip kadınlar cinsel arzularını eşine belli edememekte ve ilk adımı eşlerinden beklemektedir. Eşler arasındaki iletişimsizlik, duygu ve düşüncelerin eş tarafından kendiliğinden anlaşılmasının istenmesi gerçekçi olmayan düşünceleri ortaya çıkarmaktadır. Gerçekçi olmayan düşünceler, bireyin beklenti içine girip eşinin beklentileri karşılamaması sonucu yarattığı moral bozukluğu, evlilik içindeki mutluluğu ve doyumunu olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biridir. Geleneksel cinsellik tezahürünün modernleşen toplumla beraber değişime uğramış olduğu varsayılmaktadır. K1’in ifadeleri “Erkeğin cinselliği istememesi eşini çekici bulmadığı anlamına gelir.” mitiyle birleşmektedir. Modern toplumlarda kadın için öngörülen kalıp “kadının cazibesi”, “baştan çıkarıcı olma” şeklinde değişmiştir. Kadın bedenine dayatılan bu kalıplar gündelik hayatta seksi, cazibeli ve kışkırtıcı olması gerektiği şeklindedir. Cinsellik kadın ve erkek arasında yaşansa da sadece kadın cinsel bir varlıktır şeklinde bir dönüşüm olmuştur (Bilgin, 2016). Medya eliyle yapılan dönüşen kadın bedeni imajı toplumda trajik olaylara sebep olabilmektedir. Toplumdaki bu algı evlilik içinde kadına yeni misyonlar yüklenmesine sebep olabilmektedir. K3, çocukken yaşadığı tacizin cinsel isteği üzerinde olumsuz etki ettiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda hamile kalma korkusu K3’ün cinselliğe isteksiz yaklaşmasına ve cinsel ilişkiyi başlatamamasına sebep olduğunu ifade etmiştir. Gebe kalmaktan korkma, çocuklukta ya da yetişkinde tacize uğramış olma, kontrolü kaybetme duygusuyla cinsel istek/ilgi kaybına sebep olabilmektedir (Reid & Barbui

2010; akt. Yaşar, ve ark. 2010). Araştırmaya katılan diğer katılımcılar bu miti desteklememektedir. Çoğunluk eşitlikçi bir cinsel ilişkiden yanadır. Erkek katılımcılardan bu miti destekleyen olmamıştır. Miti destekleyen kadın katılımcılardan yola çıkarak mite inanan kadınların kendi sınırlarını kendi koyduğunu söyleyebiliriz.

“Erkeğin cinselliği istememesi eşini çekici bulmadığı anlamına gelir.” mitini destekleyen katılımcılarda aynı zamanda *“Erkekler cinsel ilişkiyi her zaman ister ve buna her zaman hazırdırlar.”* miti çıkmıştır. Bu cinsel mit, erkeğin cinselliği istemediği zamanlarda zorlamakta ve istemese de cinsel ilişkiye girme konusunda baskılamaktadır. Miti destekleyen tüm erkek katılımcılarda eşinin cinsel isteğini geri çevirdiği için eşinin sevilmediğini, beğenilmediğini bu sebeple eşinin onurunu kıracağı düşüncesi vardır. Bu düşünce erkek katılımcıları istemese de cinsel ilişkiye girme zorunluluğu hissettirmektedir. Duygusal yaklaşma ve ortak düşünce paylaşımıyla tamamlanmayan ilişkilerde cinsel işlevin yeterliliği ve doyum vericiliği azalmaktadır (Gülsün, Ak, ve Bozkurt, 2009). Ayrıca K2’nin *“Ben eşimi seviyorum, mutlu etmeye çalışıyorum, iş bu noktaya geldiğinde takılıyoruz. Bu durum bir dönem aşırı seviyelere çıkmıştı, ben çok bunalmıştım. Üzerimde baskı hissediyorum. O da beni etkiliyor, durduruyor. O baskı beni yoruyor. Ben geçerken sarılmak istiyorum ama sanki benden o an cinsel birliktelik bekliyormuş gibi geliyor. Ben bunu karşılayamazsam üzülürüm.”* ifadesine göre *“Tüm fiziksel yakınlaşmalar sevişmeyle sonlanmalıdır.”* mitinin var olduğu anlaşılmıştır. Bu yanlış inanış, erkeklerin eşlerine yakınlık ve sevgi göstermelerini engellemektedir. Erkekler, fiziksel yaklaşma davranış biçimlerini cinsel birlikteliğin başlangıcı olarak algılamakta ve bu fiziksel temaslardan kaçınabilmektedir. Bu durum cinsellik harici evliliğin diğer alanına yansiyarak tüm evlilik ilişkisi bozulabilmektedir. Erkekler yaşadığı cinsel sorunları kimliklerinde eksiklik olarak algılayabilmekte ve bu durum bütün yaşam alanlarını etkileyebilmektedir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009). Mitin sonucunda eşler arası cinsel ve psikolojik yakınlık kurulamaması evliliğin niteliğini ve eşlerin evlilikten aldıkları doyumunu etkileyebilmektedir. Her iki katılımcı iş yoğunluğu sebebiyle cinsel isteksizlik yaşadığını, eşlerine karşı bu durumda baskı hissettiğini belirtmiştir. Bu mitin alt kodunda *“Erkek veya kadın sevişmeye hayır diyemez.”* miti

vardır. Cinsel ilişkiyi reddetmek eş reddi olarak algılanmaktadır. Erkekler eşlerini reddettiklerinde cinsel güçlerinin yerinde olmadığı inancıyla istese de istemese de cinsel ilişkiye girmeye kendini zorlamaktadır. İsteksizce başlanılan cinsel ilişki hazzın düşmesine, zamanla cinsel arzularının ve hazlarının kaybolmasına, yetersizlik duygusuyla evlilikten alınacak doyum azaltabilmektedir. Diğer katılımcılar tarafından erkeğin cinselliği istememe sebebi olarak “yorgunluk, stres” teması miti desteklenmemiştir. Yorgunluk ve stres temasıyla cevap veren katılımcılar kadın olmakla birlikte eşleri miti desteklemiştir. Eşler arasındaki görülen bu iletişimsizlik, duygu ve düşüncelerini dile getirmemek, bu yanlış inanışla istemeden bir cinsel ilişki yaşamak, cinsel yaşam memnuniyetini düşürerek evlilikteki doyumunu olumsuz etkilemektedir.

“İlk cinsel ilişki kadın için çok acı ve korku vericidir.” mitine bağlı olarak kadın katılımcılarda ilk cinsel deneyimlerinde cinsel işlev bozukluğu yaşadığı aktarılmıştır. Erkek katılımcıların tamamı bu miti desteklemektedir. İlk cinsel ilişki kadınlar için fazlaca korku vermektedir. Bu korkunun sebebi toplumda kulaktan kulağa anlatılan “kızlık zarının patlayacağı” korkusu, dayanılmaz bir acı ve kontrol edilemez bir kanama yaşanacağı korkusudur. Bu korku hikayeleri nesilden nesile sözlü olarak aktararak sürekli kendini yenilemektedir. Bu hikâyeler, kadınların korkularını oluşturup cinselliğe endişeyle yaklaşmalarına sebep olmaktadır. Mite inancı olan kadınlar ilk cinsel deneyimlerinde korku yaşayarak cinselliğe olumsuz yüklemeler yapabilmektedir. Bu olumsuz yüklemeler cinsel yaşam memnuniyetini düşürerek cinsellik doyumunu ve evlilik doyumunu etkileyebilmektedir. Bir diğer bulgu ise ilk cinsel deneyiminde sorun yaşayan kadınların eşlerinden gördüğü empatik yaklaşım, eş tarafından gelen duygusal destek ve değerli olduğunu hissetme duygularının evlilik doyumunu arttırdığı gözlemlenmiştir. Miti desteklemeyen 2 kadın katılımcıda ilk cinsel deneyiminde sorun yaşamadıkları belirtilmiştir. Buna bağlı olarak yerleşik olan mitin deneyim üzerinde doğrudan etkisi olduğu söylenebilir.

“Erkeklerin yaşadığı cinsellik bedensel bir ihtiyaçtır.” mitinin desteklenmesi eşler arasında duygusal ve sevgi dayanaklı cinsel ilişki kurmayı engellemektedir. Erkeklerde sadakatsizlik olgusuna temel oluşturabilmektedir. Bu yanlış inanış sebebiyle eşler arasındaki güven ilişkisi zedelenmektedir (CİSEDb). Mite göre cinselliğe kadınlar daha duygu odaklı bakarken, erkekler cinselliğe haz odaklı, duygulardan uzak bir anlayış çerçevesi çizmektedir. Bu miti destekleyen kadınlar cinselliğin erkeğin bir ihtiyacı olduğunu düşünerek cinselliğe kendilerini zorlamaktadır. Bu zorlayışla başlayan süreç beraberinde cinselliğe isteksiz yaklaşmayı getirdiği görülmüştür. Eşinin cinsel isteksizliğini anlamlandıramayan erkek katılımcılar bunu dile getirmiştir. Bu durumu erkek katılımcılar *“Acaba beni mi istemiyor diyorum, anlam veremiyorum. Buna anlam veremediğim için çok tartışmalarımız oldu.”* şeklinde kişisel algıladığı görülmüştür. Kadınlar için isteksiz bir cinsel ilişki, erkekler için istenmediğini düşünme, eşler arasındaki tüm ilişkiyi etkilediği söylenebilir. Bu tartışmalar istenilen iyi bir eş olmama duygularıyla moral bozukluğuna sebep olarak evlilikteki mutluluğu ve doyumu etkilemektedir.

“Cinsellikte erkek yöneticidir, her şeyi bilir.” miti literatürde olduğu gibi yaygın mitlerden biridir. Geleneksel ve modern kültür erkek imajını oluşturup evlilikleri etkilemektedir. Bu mite göre, erkeğin cinsellikte daha aktif ve baskın olması benimsenmiştir. Araştırmanın bu sorusunda “kadın” teması hiçbir katılımcı tarafından cevap olarak verilmemiştir. Erkeğin cinsel ilişkiyi başlatması, yönetmesi erkeğin gücünü sembolize eden bir durum olmaktadır. Bu durumda eşinin gücünü göstermesi gerektiğini düşünen kadın, cinsel yaşamda daha pasif bir rolü benimsemektedir (Kora, 2001, akt. Şahbaz, 2017). Araştırmada çoğunluk “eşitlik” temasıyla yanıtlamıştır. Evlilikte ve cinsellikte sorumluluk tek taraflı düşünülmemelidir. Cinsellik üzerine konuşmamak, tercihlerini eşe açık bir mesajla belli etmemek, eşler arası iletişim kalitesinin düşük olması işlevsel olmayan düşünceleri oluşturabilmekte ve ilişkisel değerleri bozarak evlilikteki doyumu düşürmektedir.

"Cinsel ilişki isteğini erkek belirtmelidir, başlatmalıdır." mitini 1 kadın katılımcı desteklemektedir. 2 erkek katılımcı "kadın" temasıyla yanıtlamıştır. K2, erkeklerin çalışma hayatı yorgun ve stresli olduğu için kadının başlatması gerektiğini ifade etmiş ve "kadın cilvesi" kavramını vurgulamıştır. K4, kadınların tabuları aşmadığını bu sebeple kadının cinselliği başlatması gerektiğini ifade etmiştir. Bu görüşmeler sonucu erkeğin iş hayatında oluşu, kadının iş alanının ev oluşu sebebiyle cinsellikte başlatıcı rolün kadının olması gerektiği çıkmaktadır. Erkeğin iş alanının dışarıda oluşu yorgunluğa sebebiyet vererek, evdeki kadının görevi eşini memnun etme inancı ortaya çıkmaktadır. Kadın cilvesiyle cinselliği başlatmalıdır esas alınarak yeni bir mit gözlemlenmiştir. Geleneksel kültür, kadını cinsellikte pasifleştirirken modern kültürde pornografik yayınlar ve medya, kadını cinsellikte obje haline getirerek kadının erkeği her anlamda mutlu etmelidir inancı ortaya çıkmaktadır. K2'nin eşi bu konudaki "*Erkek baskın olmalıdır. Erkekler her zaman daha iyi hissedebilir. Erkeklerin daha mutlu olması için erkeklerin mutluluğu herhalde daha önemli geliyor bana. Onun mutlu olması eşittir benim mutlu olmam.*" ifadesi destekler niteliktedir. Çiftlerdeki cinsel beklentilerin uyum içinde olmaması evlilikteki bütün dinamikleri etkileyebilmektedir. Diğer katılımcılar cinsellikte başlatıcı rolü eşitlikçi bir cevap vererek miti desteklememektedir.

"Sevişme sırasında konuşulmaz." miti katılımcılar tarafından desteklenmemiştir. Çiftler arasında konuşma ve diyalog geçse de geçmese de bu diyaloglardan rahatsız olmayacaklarını ifade etmişlerdir. K1 tarafından eşiyle arasında bu konuşmaların geçmemesi eşiyle cinsel ilişkilerinin kısa sürmesine bağlanmıştır. Çocuk sahibi katılımcıların cinsel birleşme sırasında bu diyalogların olmadığını belirtmiştir. Cinsellik sırasında eşler arasında geçen diyaloglar eşler arasındaki bağın kuvvetlenmesine ve cinsel isteklerini açık bir mesajla dile getirilmesinde önem taşımaktadır. Eşler arasında geçen bu diyaloglar eşi memnun etmeye yönelik davranışları kazandırarak evlilik içindeki aşkı ve doyumu yükseltmektedir.

“Yaşlanma cinsel isteği tamamen ortadan kaldırır.” mitini 4 kadın katılımcı desteklemektedir. Bu mitin destekleyicisi *“Menopoz cinsel isteği ortadan kaldırır.”* miti olmuştur. Kültüre göre, sevişme ve üreme birbirine bağlı bir haldedir. Bu inanışa göre üreyemeyen kadın cinsel istek duymamaktadır. Bu mite sahip kadın/kadınlar menopoz döneminde cinsel isteklerini bastırabilmekte ve cinsel arzularını dile getirememektedir. Katılımcıların ifadelerine göre menopoz, cinsellikten elini eteğini çekmektir olmuştur. Cinselliğe eşini mutlu etme düşüncesiyle yaklaşan kadınlar menopozla beraber bu görevinden emekli olduğu söylenebilir (CETAD, 2006). Cinsel arzularını bastırmak, cinselliği sonlandırmak veya kısıtlamak evlilik doyumunun düşmesine sebep olmaktadır. Kadınların menopozla beraber cinsel aktivitesinin biteceği düşüncesi, menopoz sonrası kadının cinselliği görev olarak algılamasına sebep olabilmektedir. Bu gerçek dışı düşünceler bireylerin evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Soruya verilen yanıtlarda menopoz, ileri yaşlarda cinsel ilişki hakkında bilgisizlik gözlemlenmiştir. İleri yaşlarda erkeklerde doğal olarak kapasitelerinde azalma olmaktadır. Kadınlarda ise çoğul orgazm durumu devam etmektedir. Yaşlanma cinsel yaşamın sadece bir dönemidir (CETAD,2006). Araştırmaya katılan katılımcılardan ileri yaş çiftlerinin olmaması, katılımcıların varsayımlarıyla cevap vermesi kısıtlılık oluşturmaktadır. Katılımcıların ileri yaşlarda yaşanan cinsellik hakkında bilgi sahibi olmadığı, eksik ve yanlış bilgilerle varsayım yaptıkları saptanmıştır.

“Hamileyken kurulan cinsel ilişki bebeğe zarar verir.” mitini eşi hamilelik yaşamış erkek katılımcılar desteklemiştir. Kadın katılımcılardan 1 kişi bu miti desteklemiştir. Mite sahip kişiler doktor onayı olmasına rağmen cinsel ilişkiye girmede korku yaşadıklarını ifade etmiştir. Hamilelik döneminde doktor tarafından bir risk görülmediği sürece ilk 6 ay cinsel ilişkiye girilmesinde bir sakınca görülmemektedir. Bu korkuların sebebi orgazm kasılmalarıyla bebeğin kafa travması geçireceği yanlış inancı vardır. Bu mit inancı hamilelikte eşlerin birbirinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Hamilelikte cinselliğin yaşanmaması eşler arasındaki bağı azaltacağı gibi evlilik doyumlarının düşmesine sebep olmaktadır. Miti desteklemeyen kadınlar, eşlerinin korkuları sebebiyle hamilelik döneminde cinsel arzularını bastırmak durumunda kalmaktadır (CİSEDb). Ülkemizde hamilelik döneminde cinsel ilişki hoş karşılanmamaktadır. Hamilelik

döneminde yaşanan cinsellik, bebeğe zarar vermemekle beraber, annenin daha rahat ve mutlu olmasını sağlamaktadır (CETAD, 2006). Diğer 4 kadın, 1 erkek katılımcı hamilelikte cinsel birleşme doktor kontrolünde olduğu sürece bir sakınca görmemiştir. Bu katılımcılar bu miti desteklememektedir. Hamilelikte yaşanan cinsellik hakkında erkek katılımcıların bilgi sahibi olmadığı belirlenmiştir. Bilimsel dayanağı olan bilgiler kadın doğum doktoru tarafından sunulmasına rağmen, yerleşik olan mit değiştirilememiştir.

“Cinsel sorunlarınız evliliğinizi etkiler mi?” sorusuna 3 çift “etkiliyor” temasıyla yanıtlamıştır. Araştırmaya katılan 5 çiftten 4'ünde tanımlanmamış cinsel işlev bozukluğu görülmüştür. Bu iki çiftte tek taraflı tanımlanmamış cinsel isteksizlik olduğu görülmüştür. K5, cinsel ilişkiye girememesini evlilik doyumunu etkilemediğini ifade etmektedir. Eşinin bu durumda baskı yapmaması, eşinin değer verdiğini hissetmesi evlilik doyumunu arttırmaktadır. K6'ya göre cinsel sorunları evlilik doyumunu etkilemektedir. Yaşadıkları cinsel sorun evliliklerindeki tüm dinamikleri etkilemektedir. K7 ve K8'e göre ilk cinsel ilişkilerinde K7'nin tanımlanmamış vajinismus yaşaması bu konuda birbirine sevgi ve anlayışla yaklaşımları evlilik doyumlarını arttırmıştır. Cinsel sorunların evlilik doyumunu etkilediği çiftler tarafından onaylanmıştır. Bu sorunlardan etkilenmeyen çift 4'ün cinsel sorunlar karşısında doğru iletişim kalıplarıyla empatik bir yaklaşımla evliliklerinin etkilenmesine izin vermemiş, evlilik doyumlarını arttırdıkları görülmüştür. Araştırmanın bu bulgularına göre CİB yaşayan çiftlerde iletişim becerileri, çatışma çözme becerileri, eşlerin birbirine yakınlığı ve eş desteği evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu sonuçlar arasındadır.

“Eşinizin cinsel yaşamda nelerden hoşlandığını sorar mısınız?” 2 kadın, 3 erkek katılımcı tarafından eşlerinin cinsel yaşamda nelerden hoşlandıklarını konuşabildiklerini ifade etmiştir. Eşler cinsel birleşme sırasında nelerden hoşlandıklarını konuşmaktadır. Cinsel birleşme dışında cinsel yaşamları hakkında konuşmadıkları, eşlerinin cinsel birleşme sırasındaki tepkileriyle bu izlenimi elde ettiği görülmüştür. Araştırmanın bu sorusuna verilen yanıtlardan *“Cinsel ilişki içinde olan eşler içgüdüsel olarak diğer eşin*

ne düşündüğünü ve ne istediğini bilirler” inancı çıkmıştır. Bu mitte, eşler isteklerini belirtememekte daha da güzelleşebilecek cinsel yaşamları için çabalamamaktadır (CİSEDb). Aydın, (2012) yaptığı araştırmada “Eğer iki insan birbirini seviyorlarsa seksten de zevk almasını bilirler” miti %71 ile en yüksek oranda çıkan mit olmuştur. Eşler arasında cinselliğin konuşulması, bireyin cinsel yaşamda önce kendini tanıyıp eşini yönlendirmesi, cinsellikten alacağı tatmini arttırarak evlilik doyumu üzerinde olumlu etkili yarattığı düşünülmektedir. İsteklerin ve arzuların açık bir mesajla iletilmemesi ve cinsel isteklerini dile getirmede yaşanan utangaçlık cinsellikten yeterince zevk alınmamasına sebep olmaktadır. Eşlerin içgüdüsel olarak birbirinin nelerden hoşlandığını bilebileceği inancı, eşler arasında yeterince sevilme inancını ortaya çıkarmaktadır. Eşler arasındaki sevgi duygusu cinsellik için bir zemin oluşturmakta fakat eşlerin nelerden hoşlandığını içgüdüsel olarak bilmesi için yeterli değildir. Cinsel yaşam hakkında konuşmaması, cinsellikte yaşanacak bir sorundan kişinin kendisini yetersiz hissetmesine, bu sorun karşısında yalnız kalmasına sebep olabilmekte ve eşlerin cinsellikten ve evlilikten alacağı doyumu düşürmektir. Eşlerin cinsel istek ve arzularının açıkça konuşulması, cinsellikte eşlerin birbirini tanımasına olanak sağlayıp eşler arasındaki mesafeyi kaldırarak daha güçlü bir bağın oluşmasını sağlamaktadır. Eşlerin birbirini yeterince tanıması, arzuların bastırılmadan dile getirilmesi, açık bir iletişim biçimiyle ifade edilmesi cinsel yaşam memnuniyetini arttırarak evlilik doyumunu yükseltmektedir.

Araştırmaya katılan çiftlerde yaş, cinsiyet, meslek, evlilik süresi, flört süresi, eğitim durumu ve cinsel mitler arasında bir bağlantı bulunamamıştır. Bilinenin aksine, cinsel mitler eğitim düzeyi yüksek gruplarda hatta doktorlar arasında bile çok yaygındır (CİSEDb).

5.3.Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına göre elde edilen bilgilerle araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

- Bu araştırmanın katılımcılarının tamamı kent ortamında yetişen evli çiftler oluşturmıştır. Kırsal kesimde yetişmiş evli çiftlerin araştırmaya dahil edilmesi, kültür farklılığını içermesi araştırmanın sonucunu daha genellenebilir olmasını sağlayacaktır.
- Araştırmaya 1-6 yıl süreyle evli olan çiftler katılım sağlamıştır. Araştırmaya ileri yaş evli çiftlerin katılım sağlaması araştırmanın sonuçlarını daha verimli kılacaktır.
- Araştırmada belirlenen mitler ele alınmış, verilen cevaplara göre araştırmaya dahil olmayan mitler ortaya çıkmıştır. Araştırmaya daha fazla cinsel mit eklenmesi daha verimli sonuçların alınmasını sağlayacaktır.
- Araştırmaya katılan çiftlerin tamamının evlilik şekli “flört ederek” evlenmedir. Araştırmada “görücü usulü” evlenen çiftlerle görüşme yapılması araştırmanın sonucunun genellenebilirliğini arttıracaktır.
- Evlilik öncesi çiftlere aile ve çift danışmanları tarafından cinsel mitler ve cinsellik eğitimi verilerek bilgilendirilebilir.
- Medya ve yayın organlarında cinsel mitleri destekleyici yayınların evlilikler üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Aile programlarının ve yayınlarının uzmanlarla içerik hazırlanılması tavsiye edilir.
- Okullarda cinsel eğitimin ve toplumsal cinsiyet dersleri verilmesi, bu eğitimleri alanında uzman psikolog, psikolojik danışman ve aile danışmanı tarafından verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015).Türkiye’de Evlilik Tercihleri.

Akan, H.ve Doğan, S. (2011). Approach To Sexual Dysfuntion İn Primary Health Care. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*.15. 69-76. 10.2399/Tahd.11.69.

Aktepe, E. ve Atay, İ. (2017). Çocuk Evlilikleri ve Psikososyal Sonuçları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9 (4) , 410-420. DOI: 10.18863/pgy.310791.

Allen, A. (1975). All American Sexual Myths. The Of Nursing, *Lippincott Williams & Wilkins*. 75th Anniversary Issue (Oct.1975), 75(10), 1770-1771.

Atam, A. (2009). *Serebral Palsili Çocuğu Olan ve Olmayan Annelerin Evlilik Yaşantılarında Algıladıkları Doyum ve Evliliklerinde Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Atıcı, H.(2019). *Cinsiyete Göre Cinsel Mitlere İnanma ve Cinsel İşlev Bozukluğu Düzeyleri ve Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Avcı, N. ve Beji, N. K. (2011). Toplumlarda Cinselliğe Bakış, Etkileyen Faktörler. *Androloji Bülteni*, 45: 155-159.

Aydın, H. (1998), *Cinsellik ve Cinsel İşlev Temel Psikiyatri*, Ed. Güleç, C. ve Köroğlu, E., HYB Yayıncılık.

Beji N. ve Aşçı Ö. (2011) Cinsellikle İlgili Kuramlar ve İlk Bilimsel Çalışmalar. *Androloji Bülteni*; 45: 160–163.

Bilgin, R. (2016). Geleneksel ve Modern Toplumda Kadın Bedeni ve Cinselliği. Fırat Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science*, 26(1), 219-243.

Bozdemir, N. ve Özcan, S. (2011). Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış. *Turkish Journal Of Family Medicine And Primary Care*, 5(4), 37-46.

Budak, S. (2009). *Psikoloji Sözlüğü* (4. basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Bretherton, I. (1992). The Origins Of Attachment Theory: John Bowlbyand Mary Ainsworth. *Dev Psychol* 28:759-75.

CETAD, (2006a). Sungur, M. Z., Tarcan, T. (Ed.) *CETAD Bilgilendirme Dosyası – 6: Erkek Cinselliği*. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal Ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, İstanbul.

CETAD, (2006b). Şahin, D., Şimşek, F. ve Seyisoğlu, H. (Ed.) *CETAD Bilgilendirme Dosyası – 1: Cinsel Yaşam ve Sorunları*. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal Ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, İstanbul.

CETAD, (2006c). Yüksel, Ş. ve Cindoğlu, D. (Ed.). *CETAD Bilgilendirme Dosyası- 5 Kadın Cinselliği*. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, İstanbul.

CETAD, (2007).Karabey, S. ve Müftüoğlu, N. (Ed.). *CETAD Bilgilendirme Dosyası- 8. Gençlik Ve Cinsellik*. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi, İstanbul.

CİSEDa. Oral Evre. (Çevrimiçi). <https://www.cised.org.tr/icerik/195/oral-evre> (Erişim tarihi 02.02.2020).

CİSEDb. Cinsel Mitler. (Çevrimiçi). <https://www.cised.org.tr/icerik/146/cinsel-mitler> (Erişim Tarihi. 05.03.2020).

Canel, A. N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sinanması*. Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013) Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39): 13-23.

Çatal, M. (2019). *Evli Bireylerin Evlilik Değerleri, Evlilik Doyumu ve Evlilik Tipleri Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çetin, N. (2019). *Beş-Altı Yaş Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Sosyal-Duygusal Uyumu, Anne Babaların Evlilik Doyumu ve Ego Durumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitim Bilim Dalı.

Deutsch, H. ve Onur, B. (2019). Psikoseksüel Gelişim Evreleri. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (JFES)*, 19 (1), 225-237. DOI: 10.1501/Egifak_0000001116.

Doğan, S. ve Küçükgöncü, S.(2009). Geçmişten Günümüze Cinsellik Araştırmaları, *Nöropsikiyatri Arşivi* 2009; 46: 102-9.

Duyan, V. (2004). Cinsel Tutum Ölçeği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu. (Ss, 2-12).

Ege, E., Akın, B., Yaralı, S. ve Bilgili, N. (2010). Sağlıklı Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluğu Sıklığı ve Risk Faktörleri. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 3 (1) , 137-144.

Erbek, E., Beştepe, E, Akar, E., Eradamlar, N. ve Alpkan, R. (2005) Evlilik Uyumu. *Düşünen Adam Dergisi*, 18 (1): 39-47.

Erden, M. ve Akman, Y. (2001). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Ersevım, İ.(2008). *Aile Tedavisi Örnekleri Türleri, Felsefesi ve Terapisi*. İstanbul, Özgür Yayınları.

Esencan, T. ve Beji, N.(2015). Günümüze Değın Cinsellik Konusunda Yapılan Çalışmaların İrdelenmesi. *Androloji Bülteni*, 17(63): 301-10.

Freud, S. (2018). *Cinsellik Üzerine*. Çev. Öneş, A. Öteki Yayınevi.

Gençtan, E.(1995). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gençtan, E. (1998). *Psikanaliz ve Sonrası* (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gülsün, M., Ak, M. ve Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik Açıdan Evlilik ve Cinsellik. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. 1:68-79.

Gürbüz, S. (2018). *Ergenlik Dönemindeki Zihin Yetersizliği Olan Bireylerin Cinsel Gelişim Özelliklerinin Ebeveyn Görüşleri İle Değerlendirilmesi Bir Ölçek Geliştirme Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Güven, N. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Programı.

Hortaçsu, N. (1991). *İnsan ilişkileri*. Ankara: İmge Yayınları.

Işınsu Halat, M. (2009). *Yatırım Kuramı Bağlamında Evli Çiftlerde Uyum, Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri ile Yalnızlık Arasındaki Bağlantılar*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İncesu, C. (2001). Cinsel işlevin fizyolojisi. Yetkin, N. İncesu, C. (Ed.). *Cinsel İşlev Bozuklukları Monografılar Serisi*.

İncesu, C. (2004). Cinsel İşlevler ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 3, 3-1.

Kasapoğlu, F., Kutlu, M. ve Durmuş, E. (2007). Evli Bireylerde Kişilerarası İlişki Tarzı ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki: Evlilikte Özyeterlik Algısının Aracı Rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 2017, Cilt 5, Sayı 11.

Karaçuka, S. (2018) *Cinsel Mitlere İnanma Düzeyleri ve Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, Y. ve Aslan, E. (2013). *Kadın Cinselliğinde Gelenekler ve Kültür*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir Sağlık Yüksekokulu, İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi.

Kayır, A. (1998). Cinsellik Kavramı ve Cinsel Mitler, *Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi* (1): Cinsel Sorunlara Genel Yaklaşım.

Kayır, A. (2001). Cinsellik Kavramı ve Cinsel Mitler. *Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi*, 34-39.

Keçe, C. (2010). İki Gönül Bir Olunca Samanlık Seyran Olmayabiliyor. <https://www.cised.org.tr/basin/106/cised-%E2%80%99Ciki-gonul-bir-olunca-samanlik-her-zaman-seyranolmayabiliyor>. (Erişim: 30.11.2019).

Keçe, C. (2013). *Cinselliğin Dayanılmaz Ağırlığı*. Ankara: Pusula Yayınevi.

Kessler, H. (2014). *Evlilik Terapisi* (2. Basım). (Yalom, I. Dü. Özkardeşler, Y. Çev.) İstanbul: Prestij Yayınları.

Kilci, Ş.ve Özsoy, S. (2019). Evlilik Hazırlığı Yapan Çiftlerin Cinsel Mitlere İnanma Durumları ve Etkileyen Faktörler. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 5 (2) , 1-28 .

Kocagöz S.(2008). *Cinsel İşlev Bozuklukları Tipleri ve Cinsel Mitler Arasındaki İlişki* Uzmanlık Tezi, Bursa. Uludağ Üniversitesi.

Koçak, A. (1999). Davranışların Nedenlerini Algılama: Yükleme Kuramları. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*. 1(1). (108-120).

Kontula, O. (2009). Väestöliitto - The Family Federation of Finland. Between sexual desire and reality. *The evolution of sex in Finland. Publications of The Population Research Institute*: 49.

Kora, K.ve Kayır, A. (1996). Cinsel Roller ve Cinsel Mitler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*.

Köroğlu, E. (2013). *DSM-5 Tanı ve Ölçüleri* (5. Baskı), HYB Yayınevi.

Kulak, H. (2006). *Cinsel İşlev Bozukluğu Görülen Kadınlarda Geçmiş Travmatik Deneyimler*. Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.

Masters, W. & Johnson, V.(1994). *Human Sexual Behaviour. İnsanda Cinsel Davranış*. (Çev. Ed. Sayın, Ü.). İstanbul: Bilimsel Ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı.

Mussatava, M. (2018) *Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Kadınların Evlilik Doyumu İle Aile İşlevlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.

Nar, M . (2014). Günümüz Toplumunda Mitler: Anadolu Efsaneleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Folklor/Edebiyat Dergisi*, 20(79),55-77.

Oruç, S. (2015). Refi Cevat Ulunay Romanlarında Aşk ve Cinsellik. *Journal Of Turkish Language And Literature*, 1(2), 109-114.

Özgüven, İ. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*. Pdrem Yayınları. Ankara.

Özmen, H.,(1999) Cinsel Mitler Ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Psikiyatri Dünyası*, 3(2):49-53.

Özüğurlu, K. (1990). *Evlilik Raporu*. Altın Kitaplar Yayınevi.

Pedagoji Derneği.(2017). Çocuğun Psikoseksüel Gelişimi Freud. (Çevrimiçi) <https://pedagojidernegi.com/wp-content/uploads/2017/10/%c3%87ocu%c4%9fun-psikoseks%c3%bcel-geli%c5%9fimi.pdf> (Erişim tarihi:17.01.2020).

Polat, C. (2019). Cinsel İşlev Bozuklukları ve Depresyon. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi* , 3 (6) , 223-228 . DOI: 10.31461/ybpd.612636.

Poroy, A. (2013). *Dünyada Cinsellik*. Dharma Yayınevi.

Saraçoğlu, B. (2020). Sağlıklı Bir Bireyde Cinsel İşlevler. (Çevrimiçi) <https://www.basaksaracoglu.com/yazilarim/12-saglikli-bir-bireyde-cinsel-islevler> (Erişim Tarihi :09.05.2020)

Sardoğan, F. ve Karahan, M. (2005). The Effect of Human Relation Skill Training Program for Married Couples on the Level of Marital Adjustment of Married Couples. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 38 (2) , 89-102 . DOI: 10.1501/Egifak_0000000117.

Satır, V. (2016). *Temel Aile Terapisi*. (Çev. Selim Yeniçeri). İstanbul, Beyaz Yayınları.

Sezen, L. (2005). Türkiye'de Evlenme Biçimleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11 (27) , 185-195.

Stanley, E. (1987). Psychosexual Problems. *British Medical Journal (Clinical Research Edition)*, Vol. 294, No. 6563 (Jan. 3, 1987), Pp. 39-42. BMJ.

Şahbaz, T. (2017). *Cinsel Mitlerin Cinsel İşlev Bozukluğu ve Kaygı Üzerinde Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı.

Şahin, Y. (2008). *Boşanma Sebebi Olarak Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması: Geçimsizlik*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Şener, T. (2020). Kişilik Gelişimi. Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/48253/mod_resource/content/0/kisilikgelismi.pdf.

Sokolski, D.M. ve S. S. Hendrick. (1999). Marital Satisfaction. *American Journal of Family Therapy*. 26. (39-49).

Tanış, İ. Z. (2014). *Yetişkinlerde Bağlanma Stilleri ve Öfke Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taycan, S. ve Kuruoğlu, A. (2013). Evlilik Uyumu ile Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2013;24.

Terzioğlu, F. ve Taşkın, L.(2008) Kadının Toplumsal Cinsiyet Rolünün Liderlik Davranışlarına ve Hemşirelik Mesleğine Yansımaları. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 12,2,62-67.

Tezer, E., (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 1-7.

Thibaut, J. & Kelley, H. (1959), *Social Psychology of Groups*, New York: Wiley.

Torun, F. Torun, S. ve Özeydin, A. (2011). Erkeklerde Cinsel Mitlere İnanma Oranları ve Mitlere İnanmayı Etkileyen Faktörler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, ; 24:24-31.

Tuğut, N.(2016). Cinsel İşlev Bozukluğu ve Güncel Yaklaşımlar, *Türkiye Klinikleri Jobstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics* 2016;2(1):70-5.

Turan, A. (2013).Evli Bireylerin Cinsel Mit İnançları Cinsel Bilgi Düzeyleri, İlişkilerindeki Mutluluk Düzeyleri ve Cinsel Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Masters, W. & Johnson. V. (1966). *Human Sexual Response*. Boston, Little Brown.

Yaşan, A. ve Gürgeç, F. (2004) Cinsel Partneri Olan Bir Hemşire Grubu İle Hiç Partneri Olmamış Bir Hemşire Grubunun Cinsel Bilgi Edinme Yolları ve Cinsel Mitlerin Yaygınlığının Karşılaştırılması. *Yeni Symposium Dergisi*, 42(2):ss.72-76.

Yaşar, H., Özkan,L. ve Tepeler, A. (2010). *Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluklarına Güncel Yaklaşım*. İstanbul: Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2009). *Evlilik Okulu Evlilikte Kişiler Arası İlişkiler ve İletişim Becerileri*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılar, Ö. (2010). Mit-Efsane ve Eğitim. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(11),383-392.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Yıldız, G. (2020). En Az Konuşulan En Çok Merak Edilen: Zihin Yetersizliği Olan Yetişkinlerde Cinsellik. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 827-855.

Yılmaz, E. (2007). *Konya İl Merkezinde Yasayan Evli Nüfusta Cinsel Sorunların Araştırılması*. Uzmanlık Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı.

Yılmaz, T, ve Rathfisch, G. (2017). Psikoseksüel Gelişim Kuramının Kadın Hastalıkları Ve Doğum Hemşireliği Alanına Yansımaları. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi* , 3 (2) , 68-82 .

EKLER

EK-1 Etik Kurul Onayı

Sayı : 65836846-044
Konu : Etik Onayı

Sayın Melike COŞKUN,

İlgi: 22.07.2020 tarihli dilekçeniz.

İlgi yazınız ile "Cinsel Mitlerin Evlilik Doyumuna Etkisine Yönelik Nitel Bir Çalışma" isimli çalışmanız için önerdiğiniz ankete Etik Kurul onayı talep edilmektedir.

Adı geçen ve ekte yer alan anket formu, Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenmiş, anketinizde etik tanım, değer ve ilkelere aykır bir düzenleme tespit edilmediği, önerilen anket çalışmasının etik kurallara uygun olduğu ve etik onayının verildiği ifade edilmiştir.

Konuyla ilişkin bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Necip ŞİMŞEK
Etik Kurul Başkanı

Ek: Etik Onaylı Anket Formu

Adres: Örnektepe Mah. İmrahor Cad. No: 88/2 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 444 04 13 / 4580 - 4581 Faks: 0212 320 70 11
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.ticaret.edu.tr> adresinden 3a90fc56-8d51-4c14-b8b7-bac3abcf3178 kodu ile erişebilirsiniz.

EK-2 Katılımcı Onayı

Sayın Katılımcı,

Katılacağınız bu araştırma İstanbul Ticaret Üniversitesi Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde gerçekleştirilen “Cinsel Mitlerin Evlilik Doyumuna Etkisine Yönelik Nitel Bir Çalışma” başlıklı yüksek lisans tezi araştırma kapsamında sizlere sunulmuştur. Araştırmada kesinlikle isminiz geçmeyecektir. Nitel araştırma yöntemi dahilinde görüşmemiz ses dosyası olarak kaydedilecektir. Vereceğiniz yanıtlar araştırmanın doğru sonuçlara erişmesinde önemli rol oynayacaktır. Katılımınız ve destekleriniz için teşekkür ederim.

MELİKE COŞKUN

Email: melike.coskun@hotmail.com

Tarih:..../..../.....

Adınız Soyadınız:.....

İmza:

EK-3: Kişisel Bilgi Formu

1) Yaşınız: ()

2) Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

3) Eğitim Durumunuz:

İlkokul () Ortaokul () Lise () Yüksekokul () Üniversite () Yüksek Lisans/Doktora ()

4) Mesleğiniz?

5) Kaç yıldır evlisiniz? ()

6) Evlenmeden önce eşinizle birliktelik süreniz? (Yıl): ()

7) Evlenme şekliniz?

Görücü usulü evlendik () Flört ederek evlendik ()

EK- 4: Görüşme Soruları

1. Kadınlar için cinsellik ne ifade etmektedir?
2. Erkekler için cinsellik ne ifade etmektedir?
3. Cinsel eylem sırasında kim daha baskın olmalıdır neden?
4. Evlilikte cinsel ilişkiyi kim başlatmalıdır?
5. Cinsel ilişkiyi kadınların başlatması sizin için ne anlama gelmektedir?
6. Cinsel ilişki isteğinizi eşinize belli ettiğinizde/ilk adımı atan siz olduğunuzda, eşiniz cinsel ilişki isteğinizi geri çevirse ne düşünürsünüz?
7. Cinsellikle ilgili bir sorun yaşadığınızda bu sorun evliliğiniz içerisinde devam eder mi?
8. Cinsel ilişki sırasında aranızda diyaloglar geçer mi? Bunun böyle olması hoşunuza gidiyor mu?
9. Eşinizin cinsel ilişkide nelerden hoşlandığını bilir misiniz? Nasıl?
10. Kadınlar ilk cinsel deneyiminde neler yaşarlar?
11. İleri yaşlarda sizce cinsel ilişkiniz nasıl olacak?
12. Hamilelikte cinsel ilişkiniz nasıldı/nasıl olması gerekir?